

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 8-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మార్గశిరమాన శుద్ధ చావతి ౧౨.

No. 210
సంచిక ౨౧౦

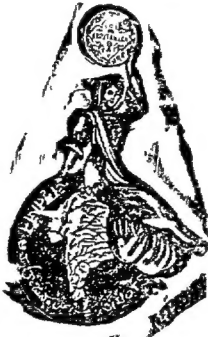
అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి కూచి కొనిన ఔషధముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

శలసౌఖ్యము మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
జగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

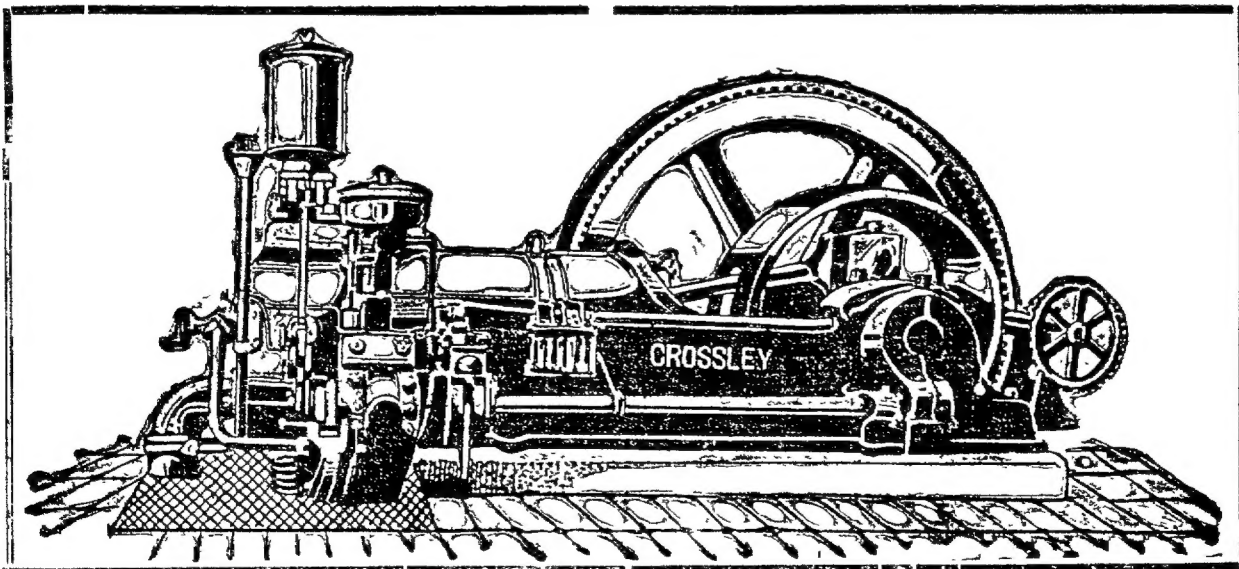
ఈమందును రుద్దగానే శుభము కలుగుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కాశోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి

క్రాస్సిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మైనదికము, ఇం
టర్నల్ కంబస్టన్
ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సం
వత్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజిన్
లగు శాస్త్రము
నందు తెలపబడి
నప్రకారము సరి
యైన ప్రైము
మూవరు మొద
లగు వాటితో
గలదు.

1543

అనుభవము ౫ క్రాస్సిగానుండునవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన క్రూడాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యముగలది

ఎంజినీర్లు, రైలుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయకొరదము.

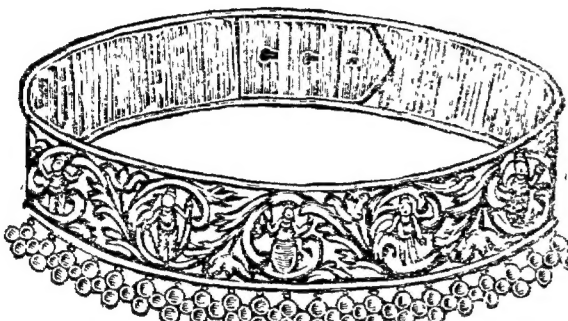
క్రాస్సిబ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

మిక్కిలి అందమైన టాయిలెట్ సబ్బు
నిర్మలమైనది, మంచి సువాసనగలది.
అన్ని ప్రాంతాలలోను
వారకును.

GOODWIN'S
Toilet Soap
Santal de Indes

అలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన కాలకు వచ్చి పరిశీలింపుడు. 1842

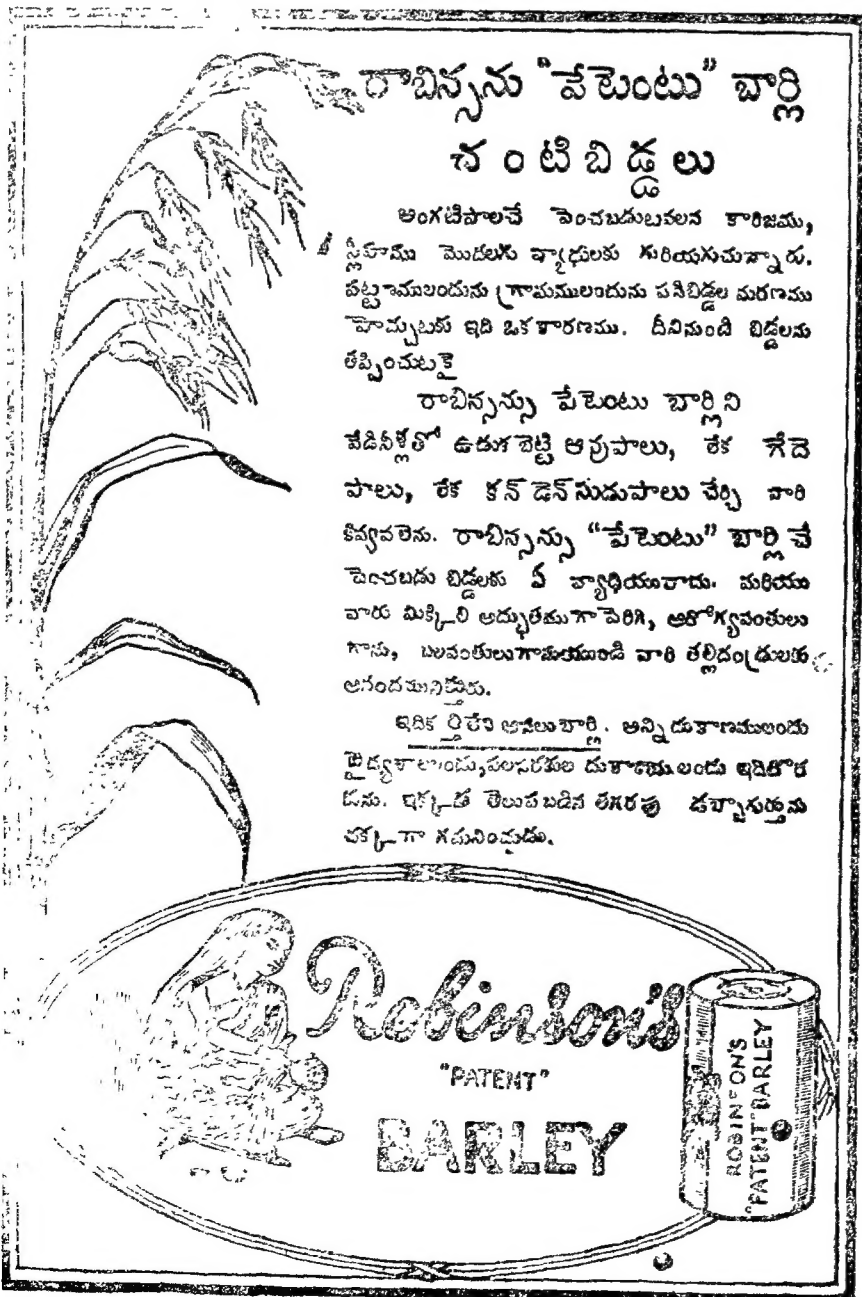
నాగవత్తులు

ఇవి 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు
అనేక మోస్తరులలో నవనాగరికమునకు తగినట్లు
తయారుచేయబడును. పాతికాపరక అంగుళము
మొదలు ముప్పాతిక అంగుళము వేడల్పువరకు
చేయవచ్చును. వీటికి తరుగుదహా మజారి రు. 25
లు మొదలు రు. 95 ల వరకు గలదు. పువ్వరా
గములు, పట్టెకంపులు, రత్నములు మొదలగునవి

చేర్చినవాటికి ప్రత్యేకముగా సామ్యు యియ్యవలెను. అన్నిరకపు పెండ్లిసవరములంగారు నగలు, సామానులు స్టాకు
లో నిద్దముగానున్నవి. ఒకపారి నచ్చి ఒక చిన్న ఉరువునుమావద్ద తీసిన మానవ్యకము మీకు తెలియును.

మాచి తవిచిత్రపు 172 పుటల క్యాటలాగు 1-కి రు. 1.

ఉమ్మడి రానుయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25, చైనాబజారుకోడు, మదరాసు.

రాబిన్సన్ "పేటెంటు" బార్లీ
చంటి బిడ్డలు

అంగడిపాలచే పెంచబడుటవలన కారిజము,
స్థిరము మొదలగు వ్యాధులకు గురియగుచున్నారు.
వట్టాములందును గ్రామములందును పసిబిడ్డల మరగాము
పొచ్చుటకు ఇది ఒక కారణము. దీనినుండి బిడ్డలను
తప్పించుటకై

రాబిన్సన్స్ పేటెంటు బార్లీని
వేడినీళ్లతో ఉడకబెట్టి ఆప్రపాలు, లేక శేదె
పాలు, లేక కన్ డెన్ సుడుపాలు చేర్చి వారి
కివ్వవలెను. రాబిన్సన్స్ "పేటెంటు" బార్లీ చే
పెంచబడు బిడ్డలకు ఏ వ్యాధియురాదు. మరియు
వారు మిక్కిలి అద్భుతముగా పెరిగి, ఆరోగ్యవంతులు
గాను, బలవంతులుగా మారుచుండి వారి తల్లిదండ్రులకు
ఆనందముగల్గెడు.

ఇదిక రికేటా అనెలుబార్లీ. అన్నిడుకాగాములందు
బిడ్డలకాల్సొందలసరకుల దుశాస్థులందు ఇదికొర
దును. ఇక్కడ తెలుపబడిన రికేటా డబ్బానుత్తమ
యొక్క గమనించుడు.

Robinson's
"PATENT"
BARLEY

ఆంధ్రరాష్ట్ర రైల్వేసమస్య

II

ఆంధ్రరాష్ట్రము (నుమారులక్ష చుట్టెట్లు) భారతవర్ష
ములో పదునెనిమిదవవంతు కలదు ఇండియా మొత్తముమీద
87 వేల మైళ్లలో 18 వంతు 2272 మైళ్ల యినుపదారి ఆంధ్రా
వనిలో నిర్మింపబడినది. ప్రస్తుతమున్న రైలుమార్గము చాలునా,
లేక యి.కను నిర్మింపవలయునా? యిప్పుడున్నదారిలో ఏది
యైనను తీసివేయవలసిన అగత్యమున్నదా? అనుభవములను
చర్చింపవలయును. తెలుగునీచులో మూడురైల్వేలంపెనీలు ప
నిచేయుచున్నవి. 1. బెంగాలు నాగపురకంపెనీ 2. మద్రాసు
సవరన్యూనారటారైల్వేకంపెనీ 3. వైజాంట్టేటు కేరంటీడ్ రై
ల్వే. మొదటిరెండును ప్రభుత్వస్వంతమై కవులుకేయ్యబడి కంపె
నీలచే నిర్వహింపబడుచున్నవి. మూడవది సంస్థానాధీపతులహ
క్రైయున్నది. రాగలపదిసంవత్సరములలోను (1922 మొదలు)
హిందూదేశములో ఖర్చుచేయజోవు 175 కోట్లలోను ఆంధ్రదే
శమువంతు న్యాయముగ పదికోట్లకులకు. పగటులెక్కలనుబట్టి
అంచానావేషముగా యిప్పటివరకు రైల్వేమీద ఏబదికోట్లు మన
తెలుగుప్రాంతములో ఖర్చయ్యెనని గ్రహించగలము. మరము
త్తులకింద వ్యయపరచు 800 కోట్లము త్రములోను మనరాష్ట్ర
ము 16 1/2 కోట్లనుభవింపవలసియున్నది. సర్కారుచా రింగ్లందు
లో ఋణము తెచ్చి యినుపదార్లకై పెట్టుటకన్న నీటిసరఫరా
ను వృద్ధిపరచుటత్యంత శ్రేయోదాయకము. సంకమేశ్వరం, తుం
గభద్ర ప్రాజెక్టు లెంతవృద్ధిములో తయారుకావలసి యున్నవో
చూడుడు. "ధనలేమి" వంకరెట్టి ఆజలాశముల నుపేక్ష చేయు
చు కోట్లాదిసామ్యులు రైల్వేమీద వెచ్చించుచున్నారు దక్షి
ణాంధ్రజిల్లాలు (కడప, కర్నూలు, అనంతపురం.) ట్రాముము
చే ప్రతిపాలున పీడింపబడు మండలకాపు నివాసాకై తాత్క
లికకోపశమనమైన పనులనుజేయించు చున్నారే గాని కా
శ్యతనుభిక్షకార్యము లొనర్చుచున్నారు. ఇట్లునులో నేడు
త్రిలింగదేశమునకు ఇరుపదారి యవసరములేదని వాదించుట
కాదు. అత్యంతముఖ్యమగు చోటులలోనే నిర్మించవలెను గాని
ప్రతిపదేశమున రైల్వేయనవసరము. ఆంధ్రరాష్ట్రభవిష్యత్తు
లోభిష్యత్తికై కొన్నియినుపదారు లవశ్యమై యున్నవి. ఇండి
యామొత్తముమీద ప్రభుత్వ ఏర్పాటులో ఆంధ్రమువంతు
వచ్చుపదికోట్లను ఆగ్రా త్రయినుపదారికి సరిపోవును. ఆంధ్రరా
ష్ట్రములోనున్న యినుపదారి వివరము:—మొత్తము 2272
మైళ్లు.

1. ఉత్తరాంధ్రములో	538 మైళ్లు
2. దక్షిణాంధ్రములో	1214 మైళ్లు
3 పశ్చిమాంధ్రము (తెలంగానా)	525 మైళ్లు.

ఉత్తరాంధ్రము

దీనివిస్తీర్ణము జూపురం మినహా -28 వేల చు. మైళ్లు.
ఇది సముద్రతీర మైదానపల్దేశము. తూర్పు కనుమలకును
బంగాళాఖాతమునకును మధ్య 60 మైళ్ల వెడల్పుతో 890
మైళ్లు నిడుపుగల్గి యీఖండము కలదు. వెడల్పు తక్కువ
యగుటచే సరాసరి పొడుగైన ఒక రైలుమార్గ మిప్రాంత
మునకు సరిపోయినది. అది జంపురమునుండి బెజవాడవరకు
నన్నదారి. దీనినిదుపు 890 మైళ్లు. దీని శాఖలు సాపదా
పర్లాకిమిడి 2 విజయనగర-పార్వతీపురం 3 బెజవాడ-బందరు.
పర్లాకిమిడి దారి అతి చిన్నదై సామాన్యోపయోగముగ నున్నది.
పార్వతీపురము మార్గమువలన ఆంధ్రావనికి గొప్పయుపకారము
కలదు. విలసన పార్వతీపురమునుండి రాయపురము వేయజోవు
యినుపదారి విశాఖపట్నం హార్బరును గురించి నిర్మింపజోవు
చున్నారు. మధ్యపరగణాల వ్యాపారమంతయు వైశాఖు
వాణిజ్యనిలయములో చేరును. కాన యిమార్గ మతిముఖ్య
మైనది. ఈరైలుదారి అరణ్యములగుండ పోయినను ఆంధ్ర
సీమ కతిమార్గ మగుటచేతను ముఖ్యమైన వీధు లేకపోవుట
చేతను విశాఖపట్నంజిల్లా తెలుగు దీనప్రజ వలన నెట్లుట కీ
రైల్వేప్రాంతము అననుకూలము. గాని యీ రాయపురం
రైల్వేవలన ఆంధ్రవాణిజ్యము వృద్ధియగు చుండుటయొక
తెలుగుదేశ వర్తక శ్రేష్ఠాలు కలకత్తా, మద్రాసు, బొం
బయిల నాశ్రయించిన గుజరాతీ, మరాఠ్వాడీ, ఘాటీ వణిక్కి
ఖానుజులను బోలి అఖండైశ్వర్యవంతులు కాగలరు. గాన
వైశాఖుహార్బరు రాయపురం రైల్వేలు ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు
మహోపయోగముని మరుపదగదు.

మరియొక నూతన యినుపదారిని గూర్చి ప్రస్తావించె
దము. నవీన ఏర్పాటుగాన ఆంధ్రజాతియొక్క యిష్టదైవముగు
త్రారామచంద్రున కీ నిర్మాణమునంకితము చేయదము. ఈ

మార్గముయొక్క యంత్రోపయోగము వర్ణింప శక్యమే కాదు. రైల్వేసిస్టాంట్ యంత్రోపయోగమునదికాదు. ఈ త్రరాంధ్రకాటక వివాదమునకై యిది యోచింపబడినది. 25 సం॥ రములకు పూర్వము జామనివారణదృష్ట్యాగాక దేశమునందు రైల్వే నభివృద్ధి పరచెదమను నుద్దేశముతో యీ మార్గమును సర్వే చేసి ఏర్పాటులు గావించబోయి యుపేక్షించిరి. దీనినే రాజ మండ్రి యంత్రోపయోగము - శిరివంచ యనుపదారి (గోదావరి వేలి రైల్వే) యందురు. దీనిని పునరుద్ధారణచేయు తెగదులకు! ఈ త్రరాంధ్ర లీసమస్య సతిముఖ్యముగ దీర్ఘదృష్టితో నిదానించెదరుగాక! ఈ త్రరాంధ్రము అనునది మైక్లె వెడల్పున మైదానపీఠిక యని మరలవలదు. (దీనిలో అటవీప్రాంతములేదు) యిందు గోదావరి కృష్ణనదులచే 18 లక్షల యకరములును, వంశధార నాగావలి కారవ వరహా ఖాండవ తమ్మిలేరులపైనుండి 7 లక్షల యక॥ లను చెరువుల నూతులయొక్క యాధామన మరి 5 లక్షల యక॥ లను మొత్తము 30 లక్షల భూమి నికరభల మిచ్చునది. మిగతది మెట్లనేల ఇంకను నాగావలి వరహా ఖాండవ శీతపల్లి, ఎర్రకాలవ తమ్మిలేరు వంశధారల కవకాశము లున్నంతవరకు జలమరికట్టిన 12 లక్షల మాగాణిశీతపల్లి కాగలదు. కాని ప్రభుత్వ మింతటిలో యాచిన్నప్రాజెక్టుల నిర్మాణమున కియ్యకొనరు. జనాభాబలము ఎక్కువగానున్నది. నికరభలమిచ్చు వ్యవసాయవసతులు చాలవున్నవి. ఈ పాయములు వెడకవలసినవయము వచ్చినది. లక్షలాదిజనులు తమ అన్నదాహము దేశములో తీరక విదేశపలకై వెళ్లి నారు! వెళ్లగల!! దొంగతనము ముప్పిస్త్రీ ద్యూతము వృద్ధిచుచున్నవి. జయపురబస్తరు సంస్థానములు ఈ త్రరాంధ్రము నానియున్నవి. వీటి విస్తీర్ణము 22 వేల చ.మైళ్లు. అనగా మన ఈ త్రరాంధ్ర విస్తీర్ణమునకు సమానం. ఆసంస్థానప్రదేశములయొక్క అరణ్యభూమి. ఇచ్చట చాలవదులకులవు. మహాభలవంతమైన వజ్రభూమి లున్నవి. అంతయు అడవిచే చొరనశక్యముగా నున్నది. అడవి వెల్లడికాగానే మన్యపుజ్వరములు ఉండువు. ఈ ప్రదేశమును మన యాంగ్లముల వలసగా నాక్రమించిన ఈ త్రరాంధ్రాధికదైన్యము పటాపంచలగునని మనవి చేయుచున్నాను. కంకర కోట్ల వేయి టచే యీ మనస్య పుప్రదేశము జనాకీర్ణము కానేరదు. ఇతరపదారియే అరణ్యమును ఖేదించి వెల్లడిచేయ సమర్థతగలినది. అందుకు మన రాజమండ్రి భద్రాచలం, శిరివంచరైల్వే విస్తీర్ణములయొక్క మైనది. రాజమండ్రినుండి భద్రాచల నూరుమైళ్లు. భద్రాచలమునుండి శిరివంచ నూరుమైళ్లు. శిరివంచనుండి చాందా (సి.పి.) పోవుటకు తియ్యగనుచున్న వరంగల్ చాందామార్గము కలదు. అనగా రాజమండ్రినుండి సరాసరి చాందా, నాగపురము, వర్ధా, బొంబాయి, ఆదిలాబాదు ఖరీంనగరము, వరంగల్ పురములకు పోవచ్చును. దోర్నకల - సింగరేణిమార్గము భద్రాచల సమీప మార్గమునకు విచ్చుటలేదా యనవచ్చును. మన రాజమండ్రి శిరివంచమార్గము శేవలము భద్రాచలయంత్రైత్యే కాదని జ్ఞాపకముచుకొనవలయును. దీనినిగూర్చి వేరవ్యాసములో చర్చించెదము. బొబ్బిలి సాలూరుకాళు 2 అ. 6 అం. గోదావరికి ఆ దారికిని జయపురముమీదుగా నారంగపురముగూడ దేవరాపల్లి (రాజమండ్రి - శిరివంచ మార్గముమీద వైచును) కి కలుపవలెను. మరియొకటి మానవరం కోట్ల (వైచును)నుండి భుక్కామీదుగ జగధల్పూరు (బస్తరుసంస్థానరాజధాని) కు లైటులైనను నిర్మించవలెను. దుమ్మగుడెనుండి విజాపూర్మీదుగ యింద్రావతి నదినదనము యొకకాళును నిర్మింపవలయును. ఆ పెద్దమార్గమును ఈ లైటుదారులవలన అరణ్యవలసప్రదేశమునంతయు చొర శక్యముగ నటు లాక్రమణచేయును. ఈ యంత్రేయ ఆంధ్రదేశములు కంపెనీపద్ధతి నిర్వహింపబూనుకొనెన రని నమ్ముచున్నాను. విభులముగ మరొక వ్యాసములో యీశిరివంచ రయిల్వేను వివరింతుము.

నిడదవోలు - నర్సాపురం - గుడివాడ ఆయోమార్గ మనవ సరమైనదని ఘంటాసభముగ వాదించుచున్నాను. దీని అనావశ్యతను దేశములు నాత్మకృష్టితో గమనించవలెను. ఈమార్గమునలన లాభమువచ్చునే వలదునుట ఎందుచేత యనవచ్చును. ఫలవత్తరమైదానములలో ఎచ్చట రయిలువేసినను విశేషాధము తీసువచ్చును. లాభముకొరకు రయిల్వ్యాపారము చేయుట యీ కాలుముల కంకరకోట్లనుండి ప్రస్తుతియు యిరువదాంకి తొందరలేదు. ఈ ప్రాంతమునుండి ఎన్నివేలమంది జీవనోపాధి కరకు విదేశములకు పరుగెత్తుచున్నారు. ఇందునుగూర్చి వ్యయ పరచు అగ్గకోటిరూప్యములను ఎర్రకాలవ ప్రాజెక్టుపై వినియోగించిన లక్షన్నరయకరములు మాగాణి యగును. ప్రస్తుత యర్జునాడెంతలాకాలో నివసించుచున్న 50 వేల జనులు (కాండోపరిసరములలో)నకు తోడుగ మరి అరలక్ష దీవ ప్రజ విదేశములకు పోకుండ జీవించవచ్చును. ఏయిరువ సమీప మన తమ్మిలేరునకు వేలకప్రాజెక్టు కలదు. రయిల్వేతో సమాముగ యీప్రాజెక్టులకు లాభమువచ్చును. మూలదృష్టితో ప్ర

యోగసౌకర్యములు కలుగునగుదా యని నిడదవోలుజిల్లా ప్రజలుపొంగుటచే అచ్చటి అన్నములేని దీనప్రజల విదేశప్రవాసమును బలపరచుచు వారిపురోభివృద్ధి కాటంకము గలుగజేసినవారగుదురు. జాగ్రత్తగ నిదానించి యానూతనమార్గ ములులొనికి రాకుండజేసి ఆ వ్యయపరచబోవుసామ్యుతోనే జిల్లాబోర్డునారు ఎర్రకాలవప్రాజెక్టు (అనుములలంక పోతవరమువద్ద)కై యత్నించెదరుగాక! సదరుప్రాజెక్టు ఆవ (బేసికా)లో నిలుమనీరు నీటి సరఫరావిధానమునకు సరిపోవునా లేదాయను యిదివరలోచేసి న కడుపునింకిప్రయత్నమునే ప్రమాదముగదీసికొని నేటికెకార్లుల జూచి నిర్ణయించక, స్థితితమగ పరీక్షచేయించి ఎర్రకాలవను సాధించెదరుగాక యు. వేదమన్నాను. బంగాళములో జిల్లాబోర్డునారు నీటిసరఫరా ప్రాజెక్టులను పనిచేయుచు చున్నటుల మనకు దృష్టాంతముగ కలవు గాన నిడదవోలు - నర్సాపురం - గుడివాడమార్గ మనవసరము.

బెజవాడ - బందరు మార్గము. ఇది పూర్వమే నిర్మింపబడుటచే దీనిని తీసివేయబ్రయత్నించుట యప్రస్తుతము. అదియు సుంకాక మద్రాసుప్రభుత్వమువారి మనస్సు పరిపక్వమై బంధరు కోటనుపై జాంబర్రావారికిచ్చు దేశాభివృద్ధికరముగ సంకల్పము సిద్ధించునో యీప్రస్తుతమిట రు. 8/8 మార్గమును నైజాంగేరంటిడ్ రైల్వేకంపెనీనారు పెద్దబాక 5 అ. 6 అం. లుగ మార్చుకొని హార్బరు నిర్మించుకొనియెదరు. పశ్చిమాంధ్రము (నైజాంరాష్ట్రములో) ఎనిమిది తెలుగుజిల్లాలు కలిగి 84 లక్షల అంధులినిన్నారని బ్రిటిషువారతనముక్రిందనున్న ఆంధ్రదేశమువారు మరువవలదు. నైజాంవారికి బొంబాయితప్ప రేవుకై వేరుదారిలేదు. నానాటికి ప్రపంచ పురములలో గణింపబడు బందరువీడు షీమాకేకు వచ్చుచున్నది. కలెక్టరు, జడ్జి కోర్టులు లేకుండునో మచిలీపట్టణము నేటికే హంపివలె శిథిలమయియుండునని గ్రహించవచ్చును. హైదరాబాదు - శింధ్రాబాదు వలెనే, మచిలీపట్టణం (బ్రిటిష్) బందరుకోట (నైజాం) లుండునని తలపవలెను. ఆంగ్లబందరు వర్తకులకూడ హార్బరు సవరణాగించుకొనవచ్చునను మరతులు నిర్ణయించుకొనవచ్చును ఇదివరలో శ్రీసింగలి వెంకయ్యగారి వాదమును ఆంధ్రనాయకు లభిజేపించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రీయులకు ప్రకృతమున కావలసినది దూరదృష్టి. తాత్కాలికముగ స్ఫురించిన యుద్దేశమునే వదించి, దానిని ఎప్పటికిని సమర్థించుకొనదుమడుటకన్న ఇందుక నిజానముతో దీర్ఘదృష్టి కలిగి మనముచేసెదరుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను. వైశాఖ, బందరు హార్బరు లు కల్గిన ఆంధ్రనాయకుజూచి గర్వించుచున్నాంధ్రు డుండునా? బెజవాడ - బందరు యనుపదారికాళు భవిష్యత్ షీమునుకై యుంచువేయవచ్చును.

అన్నియును విమర్శించుకొనిరాగా బరంపురం - బెజవాడగాక (విజయనగం - పార్వతీపురం, బెజవాడ - బందరు, నాపడా - పర్లాకమిడి చిన్నకాళిమూటలుండిచిచ్చి) రాజమండ్రి - భద్రాచలం - శిరివంచ యనుపదారి ముఖ్యమైన నిర్మించవలసినరైల్వేయొప్పున్నది. ఈ త్రరాంధ్ర లీసమస్యమై గమనించెదరుగాక! ఈ త్రరాంధ్ర లీసలో ఇది పెద్దవిషయమై ఆంధ్రజాతీయ సమస్య యాటచే తెలుగువారందరును - మహారాజులు, జమీందారులు, కోటిశ్రీరులు, లక్షాధికారులు, పెద్దరయితులు, అన్ని రాజకీయవక్తములవారును శ్రద్ధతీసికొని సర్వవిధములప్రాప్తి పొందెదరుగాక! ఇది మహోత్సాహమైనసమస్య. ఈ రైల్వే ప్రాజెక్టు సాధింపబడినచో కొన్నివేల సంవత్సరములవరకు ఈ త్రరాంధ్రమునకు కలవు ఉండనేరదు

అవిడి జాతీయ పాఠశాల

ఈపాఠశాలను 18.8.1923 తేదీని శ్రీ గాంధీమహాత్ముని నిర్మింపసందర్భమున కొత్తపేట కాంగ్రెసు తాలూకా అవిడిగ్రామములలో బిరుగురు బాలబాలికలతో స్థాపింపబడి ఆనేక కష్టశ్రమములకు లోనై నేటికీ నలభైమంది బాలబాలికలతో జాతీయపద్ధతులమీద నడపబడుచున్నది. మాగ్రామములోని ఇతరగ్రామములలోని కొందరు ఉదారస్వభావులు ఈపాఠశాల జరిపించే నిమిత్తము 600-0-0 టెలుగుల భవనమును కట్టించి ఈపాఠశాలపేరను దానపట్టా వ్రాసిఇచ్చినారు. దేవరపల్లి జాతీయ పాఠశాలలో తయారైన ఇద్దరు బీదవిద్యార్థులు ఇచ్చట ఈ పాఠశాలయలుగా నున్నారు. వీరుగాక నాసోమడును నేనును కూడా ఉచితముగా ఈపాఠశాలలో పనిజేయుచున్నాము. ఈ పాఠశాలలో ఆరుతరగతులున్నవి. ఆంగ్లము, హిందీ, సంస్కృతము, రాజనీతి, ఆంగ్లముదేశచరిత్ర, భూగోళము గణితము మొదలగు శాస్త్రములు చక్కగా నేర్పబడుచున్నవి. దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు, బ్రహ్మజోష్యుల సుబ్రహ్మణ్యం గారు, భీమడిపాటి సత్యనారాయణగారు, తల్లాప్రగడ ప్రకాశ రాయుడుగారు మొదలగు దేశనాయకులు విద్యార్థులు ఈపాఠశాలలు తనిఖీచేసి చాలమెచ్చుకొని ప్రశంసాపత్రముల నిచ్చి

యున్నారు. నెలకు సుమారు రూ. 40-0-0 ఈపాఠశాలభివృద్ధి కాలసియున్నవి ఈ పాఠశాలలో చదువుచున్నాగులు అతిబీదవారు గావున తమకుతోచిన విరాళమును ఈక్రింది చిరునామాకు పంపుటకు ప్రార్థిస్తూయున్నాను. చేసిన విరాళములకు రసీదులిచ్చి పత్రికలో ప్రచురింపబడును.

గోపీటి వెంకట్రావు,

కార్యదర్శి

అవిడి జాతీయ పాఠశాల - కొత్తపేటపార్వతి, గోదావరితాలూకా.

బంగారు పెండిట్ల గురించి

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరునెల మొదలు 1924 వ సం॥ నవంబరునెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగయిరావస్తువులు యూదిగుర కనుపరచిన వాటిని 1924 వ సం॥ డిసెంబరునెల 15 వ తేదీ సోమవారం వగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదివమున్ను తరువాత యేలు పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలంపేయబడును. యేలంలో సవాలు చేయకొరు వారుదేవస్థానంకి ఛార్జిలోముందు రూ. 100-0-0 యలు ధరావత్తుకట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలసినది.

యేలములో సవాలు ఖాసుపరచబడిన విషయమును గురించి శ్రీ విచారణకర్తలు వారి మంజూరు పుత్తరపు నాదిరైన తేదీ లగాయతు 30 దినములలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్లరు పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొననియెడల వాయిదా ఖాతినతేదీ లగాయతు 30 దినములవరకు స॥ లాట్లరు, అమానత్తులో ఉంచడమగును. అట్టిరోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రూ. 2 యలు జరిమానా చెల్లించి లాట్లు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పినయెడల స॥ లాట్లరు మంయేలుం పేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును క్రమప్రకారం ఆసలో సవాలుదారువద్దంచి వసూలుచేయబడును.

- (1) బంగారు ధపా 1.కి 8) తులములకుతున రు 1809
- (2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు 8
- (3) పెండి ధపాకు 1000 తులములకుతున రు 1869
- (4) పెండి నాణ్యములు లాటుగా రకములు 2
- (5) హాళీమాపాయలు రు 27567
- (6) తేగడమాపాయలు ధపాకు 1000 వంతున రు 2748
- (7) తేగడనైసాలు వకలాటుగా రు 481
- (8) తామ్రము వకలాటుగా శేర్లు 1840
- (9) రాగవగైరా పాత్రలు వకలాటుగా శేర్లు 125
- (10) వస్త్రములు వగైరాలు ...

తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి తేరు పాతబనాతు గుడ్డలు సహా పై తేదిన యేలం పేయబడును.

దేవస్థానం ఆఫీసు } సి. దొరస్వామయ్య,
తిరుపతి, 9.9.24 } (ఫోర్) విచారణకర్తలవారు.

క ఫ చింతామణి

వాత, పిల్ల, శ్రేష్ఠ, ఉబ్బసములు, దీర్ఘవస్థలు, తుయ, రక్తక్షయ, శ్వాసకోశము, గొంతునందు కశ్యకశ్లేష్మవస్థలు, ఆయాసము, బిచ్చు, శరీరము కుప్పించుట, పిత్తమధికరించి నోట నీయారుట అజీర్ణము, అరుచి ఎన్నియులు, సంజుకొన్నను కఫము బయటపడుకుండుట మేఘరంజని మొదలగు కఠిన బ్యాధులకు అమోఘముగా బుజ్జేసి జీ.ఐ.ము సుఖ ప్రచుముగా జేయును. గ్యాగంటిగా నెలకు సరిపడుమందు రు. 4.0-0. పక్షమునకు రు. 2.0-0. వారమునకు రు. 1.0-0. వి.పి. ఖచ్చులువేరు. సుమారు 100 యోగ్యతాపత్రికలు గల కేటలాగు యిసాం. యం. సుబ్బారెడ్డి, ప్రొఫ్రయిబరు, రెడ్డి అందుకో గోపాలపురం, కొత్తపేట.

విదేశములందలి భారతీయులు

భారతదేశముయొక్క ధర్మము

పోలకుగారి మోచ్చరిక

విదేశములయందలి భారతీయులను గురించియు, భారతీయులు వారియెడల నిర్వహించవలసిన ధర్మమునుగురించియు వివరించుచు, పా. వ. ఎస్. పోలకుగారు గతశనివారము సాంప్రదించుచు వ్రాసినది. ఎం. సి. ఎ. భవనమునందు డాక్టరు ఆనీలీ సెంటుగారి ఆధ్వర్యమున జరిగినభయందు క్రిక్కిరిసియున్న ప్రేక్షకులయెదుట నుపన్యసించిరి.

అధ్యక్షులు, పోలకుగారి సభ్యుల కరింగిమడు, వీరు దక్షిణాఫ్రికాయందు గాంధీగారితో గలసి భారతీయులకొరకు చాల కష్టముల ననుభవించి రనియు, నిర్బంధప్రాతపద్ధతిని తొలగించుటకు వీరిప్రయత్నములు చాలకారణములనియు, ఇంకను, విదేశములందలి భారతీయులకొరకే అధికముగ పాటుపడుచున్నారనియు నుడివేశ.

పోలకు గారు

డా.డా.పు. 20 లక్షలమంది తమదేశీయులు విదేశములందున్నారను విషయమును భారతీయులు సరిగ్ గమనించినట్లు గాన్పించును. వీరిలో చాలమంది, కెనడా, దక్షిణాఫ్రికా, ఫీజీ, బ్రిటిషుగ్వయానా, వెస్టు ఇండియాదీవులు, తూర్పుఆఫ్రికా, మారిషసు, చల గూ, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలండు మొదలగు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాంతరభాగములందే నివసించుచున్నారు. ఈ రాష్ట్రములయందు భారతీయుల కష్టములు వేరేరైనవిధములగు నున్నవి. భారతీయుల లాభాప్రదేశములకు నిర్బంధపు హుతి పద్ధతిమీద వెళ్లినది, తేతర కంట్రాక్టులమీద వెళ్లినది, లేక న్యాపారము కొరకు వెళ్లినదియు బట్టి వారి పరిస్థితులు మారుచుండును. ఆయా రాష్ట్రములు సరాసరి బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారిచే పరిపాలింపబడునవియు కాక, స్వపరిపాలితములగు నధినిదేశములయను విషయము గూడ, నీచేయునకు కొంతవరకు కారణము.

ఫీజీ దీవులు

ఈ దీవులపైన బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారే సరాసరి అధికారము చెలాయించుచున్నారు. ఇందు జరుగుప్రతివిషయమునకును, బ్రిటిషు అధినివేశకార్యాచర్యమువారే బాధ్యులు. ఇందు 60 వేలదేశీయులు, 60 భారతీయులు కొలదిమంది యూరపియను స్థాంటురు గలరు. దేశీయులు కొంచెము భూమినిమాత్రమే సాగు చేసికొనుచుండురు. యూరపియనులు అచ్చటచ్చటకు జనివి స్తారవైకాల్యములగు భూమిని దీసికొని చెరకు మొలలతోటలను పెంచుటకు ప్రారంభించిరి. అందులకుగాను వారు, శ్వేతేతర కార్మికులను నియమింపవలసినవచ్చెను. హిందూదేశమున వచ్చుకాకూలీలు దొరకుచుండుటచే, ఈదేశమునుండి చాలమందికూలీలను దినునతిజేయబడిరి. ఇందుకుగాను, యూరపియను స్థాంటురుల లండను నౌకబలసంఘముగ జేరిరి. వీరిప్రాతిహత్యమువలన, భారతీయుల సంఖ్యతోపాటు, భారతీయుల ఆర్థికస్థితి అభివృద్ధియగుటకు వీలులేకుండ జేయబడెను. అచ్చటి స్థాంటురులు, కార్మికులకు జీవితమున కవసరమునంతకూలీవైన నొసగుట లేదు. ఇటీవల నౌకసమ్మె జరిగెను. కూలీలకు సామాన్య ఆత్మ గౌరవమునుగూడ ధానములేదని అందు స్పష్టమయ్యెను. ఈవిషయములను గురించి, బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారికి మొరపెట్టుకొనగా, వేరేరు కాననములం దచ్చటచ్చట స్వల్పములగు మార్పు లానర్పబడెను. కాని వానివలన పరిస్థితులేమాత్రమున అభివృద్ధి నొందలేదు. ఫిజీయందలి భారతీయులస్థితిని విచారించినప్పుడు భారతప్రభుత్వమువారివీల నొకసంఖ్య మును పరిపరి. అందునుగ్గురు అధికారేతరసభ్యులు, ఒక అధికారసభ్యులగుట. వీరు నివేదికను పంపిచాలకాలమైనను ప్రభుత్వమువారు దానిని ప్రకటించలేదు. ఫిజీకాన్పిలనం దొక భారతీయసభ్యుడు గలడు. ఇటీవల ఫిజీ యందు భారతీయులపై విధింపబడిన తిలపన్నునకు అసమ్మతిని చెబువును ఆతడు తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసగెను. అందుచే పరిస్థితులు మరింత చిక్కులయ్యెను. పన్ను భారతీయులను ఆర్థికముగ కష్టపరిస్థితులలోనికి దెచ్చుట కుద్దేశింపబడెను. కాననసభలో సాంఘిక ప్రశ్నలనియోజకవర్గము నేర్పరుపవలెనా లేక అందరకును గలపి ఒకే నియోజకవర్గము నేర్పరుపవలెనా యను విషయమింకను అలాచనయందున్నది. కెన్యాసంబర్కమున అందరకును గలపి ఒకే నియోజకవర్గముండవలెనని భారతీయులు గోరిరి. ఈవిషయమున ఫిజీ స్థాంటురు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి పరి

హక్కులకొరకు ఎదురుజూచు చున్నారు. కెన్యా యందు దేవిధముగ సాంఘికనియోజక వర్గము నేర్పరుచిలో ఫిజీయందు ఒక నదేవిధముగ నేర్పరుతురని మన మనుకొనవచ్చును.

ఫిజీయందలి భారతీయుల సాంఘిక, విద్యా, ఆర్థికపరిస్థితులు చాలశోచనీయముగనున్నవి. వీరిని విచారించి, అభివృద్ధికు పరుచుటకు వై. ఎం. సి. ఎ. వారు డబ్బునుగారిని పంపిరి. ఇందుకు భారతీయులు చాల కృతజ్ఞులను జూపవలయును. తమ సంబంధించిన ఇట్టిపనిని నిర్వహించు భారమును విదేశీయులపై వదలివేయుట చాల అపమానకరము. ఈవ్యవహారమును విశుత దేశమునకు సంబంధించిన వ్యవహారములతో సరిసమానముగ పరిగణించవలెనని గోరుచున్నాను. మీరు నిర్వహింపవలసిన ధర్మములను ఇతరులకు వదలివేయుట సిగ్గుచేటు.

మలయా

మలయాద్వీపములందు 850 వేల మంది భారతీయులు గలరు. ఇచ్చట భారతీయకూలీల కొనసకవేతనములును నివాస సౌకర్యములును ఇటీవల కొంచె మభివృద్ధి యొనర్పబడెనని సి. ఎఫ్. ఆండ్రూసుగారు చెలిపిరి. వీరి పరిస్థితుల నింకను చాల అభివృద్ధి యొనర్పవలసియున్నది.

మారిషసునందు, భారతీయుల స్థితి ఇంతకంటె బాగున్నది. వీరికి ఎన్నికలహక్కు గలదు. కాని ఇంతవరకును వీరు భారతీయప్రతినిధిని కాననసభ కెన్నుకొనక పోవుట శోచనీయము. మారిషసు ప్రభుత్వమువారు, ఇంకను 15,000 మంది కార్మికులను పంపవలసినదని గోరుచున్నారు. అచ్చటి భారతీయుల పరిస్థితులను విచారించుటకుగాను భారత ప్రభుత్వమువారికాఅధికారిని పంపిరి. వీరు విశ్వసనీయముగు నివేదికను పంపెదరుగాక యని అభిలషించుచున్నాను.

బ్రిటిషు గ్వయానా

బ్రిటిషుగ్వయానా కింకను భారతీయులను పంపవలసినదని గోరుచు ఇటీవల, బ్రిి గ్వయానానుండి ఈదేశమున కొక రాయబారము వచ్చెను. బ్రిటిషు గ్వయానాయందలి భారతీయుల పరిస్థితులను జూచినప్పుడు భారతప్రభుత్వమువారింపిన రాయబారవర్గమువారు పంపిన నివేదిక యందలి డబ్బుగడుకటింగుగారు, బ్రిి గ్వయానాకు భారతీయులను పంపుమండవచ్చునని నూచించిరి. కాని డిల్లీ కేవలపిల్లగారును, మరియొక భారతీయ సభ్యుడును, ప్రస్తుతము గ్వయానాయందున్న భారతీయుల స్థితిని చక్కచరుపనిది క్రొత్తగా పంపరాదని నూచించిరి. బ్రిటిషు గ్వయానానుండి వచ్చిన రాయబార వర్గమువారు నూచించిన వరతులుచాలాభ్రమంప జేయునవిగ నున్నవి. కాని యథార్థమున నదికూలీలను గొనిపోవుటకు గావించినపన్నుగడ యని నాకు గాఢమగుననుమానము గలదు. భారతీయుల కదిక్రొత్తదేశము, వారుఅచ్చట బలమగు నిర్మాణము నేర్పరుచుకొనితమ హక్కుల నిలువబెట్టుకొనజాలరు. అట్టిప్రదేశమునకు, ప్రపంచముభావములేని ప్రజాసామాన్యము నెగుమతి జేయుట ఎంత మాత్రమును అన్యాయముగాదు.

కెన్యా

కెన్యా యందు దేశీయుల హక్కులను వారిసౌఖ్యములను మెట్టు మెట్టు గమనించి, తరువాత వలసవచ్చిన విదేశీయుల హక్కులనుగురించి, భారతీయులు గోరుచున్నారు. భారతీయుల తిరుగుబాటు చాలముందువెల్లి కెన్యా యందు నివసించుచున్న నా తా మితరులతో సరిసమానముగు హక్కులను గోరుచుండేగాని ఎక్కువ గోరుటలేదు. యూరపియను పెట్టర్లు ఇందులకు అంగీకరింపక తిరుగుబడి, తమకుమాత్ర ముండరికంటె నెక్కువహక్కులు గావలెననుచున్నారు. భారతీయుల తిరుగుబాటు వలననిబంధనలనుపేర నిషేధమున ర్దులుకు ప్రయత్నించు చున్నారు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమ యుత్తరువునం దీవిషయమున నెట్టి నిషేధమును గావించక పోవుటచే ప్రత్యేకముగా నొకబిల్లుహాపమున ప్రదేశపెట్టుటకు ప్రయత్నములు జరిగెను. సామ్రాజ్యసమావేశమునందు బ్రిటిషువారి రంగీకరించిన విధమున నీవిషయమున చర్చించుటకు భారతప్రభుత్వమువారికసంఘమును నియమించిరి. వారిప్రయత్నములవలన, పైబిల్లు వునర్విచారణ కంపబడెను. ప్రస్తుతము కన్సర్వేటివు పక్షమువారిధికారమునకు వచ్చిరి. అందుచే నీవిషయమున, భారతీయులు చాలాగ్రతగా నుండవలెను. కాలనీలసంఘమువారి విషయమున వివేకమును విశ్వాసమును జూపెదరని నమ్మెదను. న్యూజిలండునకు ప్రస్తుత పరిస్థితులందు భారతీయుల నంపుటకు వీలులేకుంకాని ఆస్ట్రేలియా యందున్న రాష్ట్రములందు భారతీయులకు స్థానిక యోజకవర్గమునం

దు హక్కులుగలవు గాని, కేంద్రపభుత్వము సంవర్కమునలేవు. మరికొన్ని రాష్ట్రములందు, రైటు ఆనరలులు శ్రీనివాసకాస్త్రిగారి ప్రయత్నమువలన స్థానికనియోజకవర్గమునందు హక్కులిటీవలనే యొసగబడెనని తెలియుచున్నది.

దక్షిణాఫ్రికా

భారతీయులు సంబంధించినంతవరకు నిజమునపాయము దక్షిణాఫ్రికాయందు గలదు. ఆరంజ్ ప్రేక్షకులందు భారతీయులు లేరు. అందుచే నచ్చట భారతీయులకష్టములులేవు. (ట్రాన్సు) వాటనందు భారతీయులకు మునిసిపలు ఎన్ని కాధికారముగాని కాననసభలకు ఎన్నుకొనహక్కుగాని లేదు. భారతీయులు భూములు కొనుక్కొనుటకు గల హక్కులనుగూడ తగ్గించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. దక్షిణాఫ్రికాయందలి 160 వేల భారతీయులలోను, చాలమంది అచ్చటనే జన్మించి అచ్చటనే నివసించుచున్నారు. వారికి భారతదేశమునని యూపించుటచే నప్ప మరయేమియు తెలియదు. వీరికిగల పౌరసత్వములను విక్రయించునటుల దక్షిణాఫ్రికాప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు గాని భారతీయు లామాసమునకులో బడకపోవుట సంతోషకరము. అచ్చటిభారతీయు లాదేశపు జీవితమున కలవడినవారు. వారిదేశమునకు తిరిగివచ్చుట కిచ్చట వారిగృహములుగాని భూములుగాని లేవు. తిరిగివచ్చినను వారినిదేశము భరింపజాలదు. గాంధీమహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికానుండి వచ్చినప్పుటి నుండియు వారునాయకులు లేక అల్లాడుచునారు అచ్చటినున్న వారిలో నాయకత్వము వహించగల పి. కె. నాయుడుగారుగూడ నిటీవల మరణించిరి. అందుచే దక్షిణాఫ్రికాభారతీయులస్థితి మరింత దుస్సరమయ్యెను. యూరపియనుల దాడులను ఎదిర్చి అచ్చటిభారతీయుల గాపాడగలవారెవరును లేరు. అచ్చటియూరపియనులలో నన్ని పక్షములదారులు రాండు లేబిలు సమావేశము నొనర్చి భారతీయులయెడల నవలంబింపవలసినవిధానమును నిర్ణయించుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈవిషయమును పాక్షికప్రశ్నగవరిగజింపరాదనియు, తెల్లజాతులన్నియు నేకీభవింపవలయు విజ్ఞాపనల నొనర్చుచున్నారు. ఇందువలన భారతీయులయెడల నింతవరకు గన్పరుచుచున్న తీవ్రత కొంచెము తగ్గినను దక్షిణాఫ్రికాలోని యూరపియను లందరును కలియొనర్చి దాడిని నిలువరించుట కష్టసాధ్యము. అందుచే భారతీయులందరును ఈవిషయమున ప్రమత్తులుగాక గొప్ప ఆందోళనను జరుపుచుండవలెను. ఇప్పుడంతతీవ్రతలేదని మందముగనున్నయెడల తరువాత విచారింపవలసినవచ్చును. ఇది ఎక్కడనో యున్న కొలదిమంది భారతీయులసమష్టి గాదు. భారతదేశముయొక్క గౌరవమును మానమును ఈవిషయమునం దాధారపడియున్నది. ఈవిషయమున భారతదేశము మాపవలసినంత యుత్సాహమును జూపుటలేదు. విదేశములందలి మీ సోదరులకు అవుసరమగు సమయమున తగిన బలమును ప్రోత్సామును మీరొసగుటలేదు. ఇకమిద భారతదేశము స్వతంత్ర రాష్ట్రమున కర్హమగువిధమున ప్రవర్తించవలెను. ఈదేశమున స్వాతంత్ర్యసంపాదనకొరకు మీ రొనర్చు ప్రతిప్రయత్నమును, విదేశములందలి భారతీయులస్థితి నభివృద్ధి పరుచుటకు తోడ్పడును. భారతదేశము తనఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుటకు తగువిధమున వర్తించవలెను. విదేశములందలి భారతీయులందరును భారతదేశములందలి ప్రజాభిప్రాయముమీదనే ఆధారపడియున్నారు. వారుచెప్పవలయుచులను సహాయమొనర్పవలెను. ఈ సమస్య 81 కోట్ల భారతీయులకు సంబంధించినది కాని 20 లక్షలకు మాత్రమే సంబంధించినది కాదు.

డాక్టరు బెసెంటుగారు మాటలాడుచు భారతదేశపు శానిటర్యదశయే విదేశములందలి భారతీయుల దుర్దశకు కారణమనిపింపెను. భారతీయులు తమదేశమునందే విదేశీయులగు పరిగణింపబడుచుండగా విదేశములందలి భారతీయులంత పీనముగ జూచుటనుగురించి ఆశ్చర్యపడవచ్చులేదు. భారతదేశమున భారతీయసమస్య పరిష్కరింపబడియెడల విదేశములందలి భారతీయసమస్య దానియంతట నదియే పరిష్కారమగును.

జి. బి. కేశవపిల్లగారు, పోలకుగారికి కృతజ్ఞతాపదనముల చెబువును భారతదేశమునకు బూరుగావించుచున్న సేనను ప్రశంసించి విదేశములందలి భారతీయులకు మాత్రదేశముపైగల గాఢమగుప్రేమను వివరించిరి.

రోమహరి డబ్బా 1-కి రు. 0-8-0
ఈ భస్మమును నీటిలో కలిపి పట్టించిన రోమము(చీమ)గా దునిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మమునలం పెక్కుదు, మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును. శిమ్మతాంజనము డిపో, ముదరాను - బొంబాయి

స్థానిక వార్తలు

మదరాసు రాకపోకలు:—సర్ థెస్లిఫ్ జేకబ్ సన్ పతులు నిన్న జాంబాయిమెయిలుమీద వచ్చిరి. 00 తేదీ దా కాడండి కలకత్తా వెళ్లెదరు.

సర్. సి. శంకరనాయుడుగారు, ఎం. గోవిందనాయుడుగారు ఇంకాడునుండి సేదవచ్చిరి. శంకరనాయుడుగారు జైల్లో నుండి మాధవనాయుడుగారికి సందర్శన.

ఇండియా సీవిల్ సర్వీస్ పరీక్షలో కె.గి. యింగ్లండులో అభ్యసించి ఐ. సి. యన్ లై సి. ఎన్ రాయస్వామి, ఆర్. శివరామ్మన్నగార్లు తిరిగివచ్చిరి.

బొబ్బిలి జిల్లాకాగారు, సి. రాజగోపాలాచారిగారు, పర్లాకిమిడిరాజుగారు, సేదవుదయం వచ్చిరి.

సామ్రాజ్యవస్తుప్రదర్శనమునకు వెళ్లివస్తున్న రాచర్లు, కందస్వామిశెట్టిగార్లు తిరిగివచ్చిరి. వీరుకొలంబోమీదుగా వచ్చిరి.

సర్. నరసింహశర్మగారి పర్యటనము

మదరాసు దిశకు రి. రాజప్రతినిధి పక్షమునకు పంపింపబడిన సర్ నరసింహశర్మగారు సేదవయము కడుగునుండి తిరిగి వచ్చిరి. మండవలనుండి క్వారంటైను కిరీటము శనివారము నాడు పంపింపబడిరి. సింహళము బోవుటకు వెళ్లునుండికూలీలు ఆడవాండ్లు పనివాండ్లు సహితము నచ్చటగలరు. వాడలను భోజనశాలలను ఆనుపత్రియు పంపింపించి రిక్రూయిటుమెంటు జీతములు భోజనపదార్థములు బట్టలు శిక్షోన్మితి మొదలగు విషయములను గురించి కూలీలను గౌరవనీయపథ్యుడు ప్రశ్నించెను. సర్వసామాన్యముగ స్థితిగతు లనుకూలముగ నున్నవనియు రిక్రూయిటుల కొంతసేపు మోసముచేయుటకు అసత్యములు స్వల్పముగ దెల్పిరినందు కూలీలుదెల్పిరి. సామర్థ్యమైన కార్యనిర్వహణమునకును కిరీటముందలి చక్కని యేర్పాట్లకును శర్మగారు సంతసించిరి. ధనుష్కోటికి బోయిసింహళమునుండి ఓడమీద తిరిగివచ్చుచున్న 400 మంది కూలీలను కలసి, శర్మగారు మాట్లాడిరి. కలకత్తాను బోవుటకు శర్మగారు కెటిరాత్రి పయనమయ్యెదరు. దారిలో వాల్తేరులో కొన్నిదినము లాగెదరు. మండవలనుండి తిరిగివచ్చి మధురలో నొకదినము ఆగిరి. శర్మగారు తిరువలనాయకుని పార్వత్యమును పంపింపించిరి.

(ఆ. ప్రె.)

ఉస్మాన్ సాహెబుగారి సభిసందించుట:

ఖా|| ౨|| ఉస్మాన్ సాహెబుగారి కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుల సభించినందుల క సభిసందించుట కై జార్జి టౌను పౌరులు నిన్న సమావేశమైరి. వర్తకులు కార్పొరేషన్ సభ్యులు నెక్కుమంది వచ్చిరి. త్యాగరాయశెట్టి, న్యాయాధిపతి వి.వి. క్రినివాసయ్యంగార్, టి. వి. కేమగిరయ్యర్, ఖా|| ౨|| అబ్దుల్ హుసేన్ బాద్షా సాహెబుగార్లు మొదలగు ప్రముఖులుండెరి. మొదట ఉరదూలో ఆహ్వానోత్సవము చదువబడెను. తరువాత జార్జి టౌను ప్రజలతరఫున ఏ. యి ఆకింగ్సన్ నాదార్ గారు సన్మానపత్రమునుచదివి ఉస్మాన్ సాహెబుగారి కర్పించిరి. సన్మానపత్రము వెండిపేటికలో నుంచబడెను. ఇంకొక ఎడెస్సు గూడ చదువబడెను తరువాత నొక వెండిసిల్విఫులర్ తి సమర్పింపబడెను. తరువాత ఉస్మాన్ సాహెబుగారు వారిందరికి తమ కృతజ్ఞతను చూపిరి. సన్మానపత్రములోని విషయములను జనాబునిచ్చుచు నగ రాభివృద్ధినిగూర్చి తమకు పూర్వము పనిచేసిన త్యాగరాయశెట్టిగారు ఎన్నో స్థితిలను తమగతముండే తరువాత సే పెట్టిగియు వాటిని తామును తమ మిత్రులను యిప్పు డాశించిచు చున్నామనియు మదరాసు వుండవలసిన స్థితి కింకనూ రాలేదనియు నీటివసతి యింకనూ సరిగా లేదనియు అందులకై యొక సంఘమును నియమించిరిననియు నీటివ.తి బాగుచేయబడుననియు తమ వత్సలగుగూర్చి చెప్పవలయు తమ మిత్రము వారొక వింత మిత్రము వారినియు వారన్ని మిత్రులతోను స్నేహముగా నుండవలెననియు ఇట్లు చేసినచో విశ్వము లుండవనియు చికమతము నారి నింకొకమతమువారు విశ్వసింపవలయు ననియు ఒకరి కెంత మాత్రమును కష్టము కల్గింపగూడదనియు తమజీవమునకు మిక్కిలి పాటుబడి చికమత్యముగా నుండవలెననియు యుపన్యసించిరి. తరువాత స.గీతము అల్పాహారములు జరిగినవి.

రంగూను విశ్వవిద్యాలయము

నూతనవైపు చాంసెల్లరు నియమింపబడుట:—రంగూను, దిశంబరు 8:—రంగూను విశ్వవిద్యాలయ కాన్సిలుసభ్యులు యేకగ్రీతముగా నిర్ణాయముచేసి బర్మారాష్ట్రీయ కాసనసభాధ్యక్షులైన గౌరవనీయులగు సర్ రాబర్టు వైల్సంగారిని విశ్వవిద్యాలయ వైసు చాంసెల్లరుగ నుండటకు గవర్నరుగారు, చాంసెల్లరుగారును నగు సర్ హెన్రీ కోర్ట్ బట్టరుగారు నియమించిరి. (ఆ. ప్రె.)

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ

రామదాసు, సావిత్రినాటకప్రదర్శనములు

ఆంధ్రమహాసభకుల అద్భుతకౌశలము

చెన్నపురి ఆంధ్రసభయాజమాన్యమున మొన్న, నిన్న శనిఆదివారములందు రామదాసు, సావిత్రినాటకము లద్భుతముగ ప్రదర్శింపబడెను. ఆంధ్రనాటకుల కౌశల్యము బహుశ్రేయ. ఆంధ్రలోకమున పేరెన్నికగాంచిన బళ్ళారి రాఘవాచార్యులు గారును బి. ఏ. వి. యల్. యవన్ల నూర్యనారాయణరావు గారును, ఉప్పలూరు సంజీవరావుగారు, పర్వతరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డిగారు మున్న గాగల నటులందరును చెన్నపురిపాఠశాల నానందామృతమున నోలబడించిరి.

శనివారమునాడు ప్రదర్శించిన రామదాసు నాటకము నందు శ్రీయత రాఘవాచార్యులవారు రామదాసుపాత్రను శ్రీయత ఉ. సంజీవరావుగారు కమలాంబ పాత్ర నున్న పర్వతరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డిగారు కబీరపాత్రనున్న ధరించిరి. వీరి నటనాకౌశల్యమునుగూర్చి విస్తరించి వ్రాయుట కేవల మనవసరము. రాఘవాచార్యులవారి రామదాసుకు జూచిన పుడు కేవలనాస్తికుడైనను ఆస్తికుడై భక్తిసమును (గ్రోలగలడు. ఆతన్యాయత్వమును కల్గింపవలసిగాదు కబీరగూడ భగవంతుని ఏకత్వమును ప్రదర్శించుచు రాం, హింజి అభిప్రాయమును బాగుగ ప్రదర్శించిరి. కమలాంబయు రామభక్తపదార్థర కనుకూలముగ సంచరించెను. ఆరోజునకు మరునాడునుగూడ అల్లూరుకృష్ణవిలాస సభవారిసహజ మే ఆంధ్రసభ కెక్కుగ నుండెను. ఆసభయందలి సభ్యులు గొప్ప ధనసంతులై నాటకరంగభివృద్ధికి యెంతయో పాటుబడుట చాల ప్రశంసనీయును. వారి యోదార్యము చెన్నపురియాంధ్రసభ తమదే యనుకొని యిచట నాటకములను పాల్గొనుటలో గాన్పించుచున్నది. ఆసభయందు పేరెన్నికగాంచి ఉత్తరాంధ్రనుండలముండు పేర్వదసిన కబీరు పాత్రధారియుగ పర్వతరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డిగారికి రజితమును మగు దండకమండలమును ఆంధ్రసభపక్షమున తదవ్యతులగు సర్ పి. త్యాగరాయశెట్టిగారిసంగిరి.

ఆదివారము (నిన్న) సావిత్రినాటకము జరిగెను. ఆంధ్రలోకమంతయు నెరిగిన యడవల్ల నూర్యనారాయణరావు, సంజీవరావుగార్లు సత్సంగంతసావిత్రిపాత్రలను ధరించి వారిసహజ కౌశల్యమునుజూపిరి. వీరినట నా సామర్థ్య మద్భుతమనవలయును. అనుకూల దాంపత్యము గాన్పించెను. నూర్యనారాయణరావు గారు ఈశ్వరసంకల్పము... అనుకీర్తనబాధునపుడు సభ్యులమనంబుల నుల్లసించేసెరి. పద్మములబాధునపుడు ప్రేక్షకులు మరల బాడించిరి. శృంగారమును జూపింపబట్ట రంకత్వముట్టిపడెను. సంజీవరావుగారు తదనుగణ్యముగ సభిసయించు నటరత్న శిరుదమునుసార్ధకముజేసిరి. శృంగారకరుణ రసముల చక్క సభిసయించి ప్రేక్షకుల మన్ననకు బాత్తులెరి.

ఇకను రాఘవాచార్యులవారు యువసాత్రను ధరించిరి. చాలమంది యిడేమి యుడుదెరి. ఆదరును అనుకొను నట్లు ఆయనయందు భీకరాకృతిగాని రూక్షణనేత్రములుగాని యేమియును లేవు. సహజసౌమ్యస్వరూపమును చాల్చి ధర్మరాజపదమునకు దగినటుల రంగముమీదకివచ్చి సత్యవంతునిప్రాణములను నిజముగా త్రొట్ట వగములు దెచ్చి విగించి తీసికొనుటండు వానిని హరించి అదృశ్యముగుట చాలబాగున్నది. పరుగెత్తుటగాని దూకుటగాని వీరుచేయలేదు. ప్రాణమునుదీసికొని మాత్రము పోవుచుండెను. సావిత్రి అయి వెంట బోవుటయు, యముడుగ్గండుటయు సందర్భాచితముగ నుండెను. తుదకు సావిత్రికి పుత్రశత్రుత్వా ప్తిరము నిచ్చినపుడు సావిత్రి యెట్లు పుత్రప్రాప్తిగల్గును, నాపాతి వత్స మాహాత్మ్య మెరుగవారక్షించెదనంటి నేయుని శపింపబోవునపుడు, యముడుదీక్కుగా నకతకు ప్రాణముల మరణియుగల హక్కులేదని యేమిప్పుమార్చి నోపిలువనండు ఆ అసమానపతినితేపాదధూయే అట్టి అధికారము నీయుగలదని తలచాల్సివచ్చి సత్యవంతుని సభిపురి తేసి యదృశ్యముగుట చాల అద్భుతముగ నున్నది.

శ్రీయత దేశోద్ధానిక నాకీర్త్యరావు పంతులుగారు నిన్ను ఈనాటకములలో సహాయముజేసినవారందరికును తాము కొరివచెంటనే తమవద్ద నాటకములలో ఫేల నము జేయవచ్చు నటులనుబంపిన హెత్తె నారాయణరావు గారికిని, మైలవరమువారికిని ఆల్లూరువారికిని, యెన్నిపములున్న న తీరికజేసికొనివచ్చి యడవల్ల నూర్యనారాయణరావు గారికిని, రామచంద్రారెడ్డిగారికిని, సంజీవరావుగారికిని, వందనములర్పించుచు రాఘవాచార్యులవారి ప్రేమాయితినాత్ర మమునకు ఆంధ్రసభవారు 500 రూపాయల నిచ్చినటుల ప్రకటించిరి. ఉప్పులూరు సంజీవరావు గారికి యీసారి జనసంగి మరల నాటకములు వేయునపుడు ఆంధ్రసభ పిలిపించి సరియైన బహుమానముజేతు సంకల్పగలదనియు అందులకు అందర సహాయముగా నలె ననియు కోరిరి. వాగు చెప్పిన నా సలో నొకటి ముఖ్యము గ గమనింపవలసి

యున్నది. వారు ఆంధ్రవిద్యార్థులు చెన్నపురిలోనున్నవారి సహాయసానుభూతులను గోరిరి నాటకము ప్రారంభమగుట కొంచెమాలస్యమైనను, అప్రధానపాత్రములు ఏమైన బాగుండకపోయినను, మాటయేమాత్రము వినబడకపోయినను చప్పట్లు అల్లరులు, కేకలువేయుట ఆచారమైనది. అట్టిదిలేకుండ కొంచెము సహనమునకొంచి ఓమిలో శిల్పముగనే యుండినయెడల చాలబాగుండునని చెప్పవచ్చును.

ఇక నీనాటకములందుగూడ ముందు రిహార్సలులేని లోపముగాన్పించుచున్నది. రంగమునకు రంగమునకు మధ్య ఆలస్యము జరుగుటయు నేర్పడెను కుద్రపెట్టనటులను దెప్పించి నపుడు తగిన సౌబతు కుదురకున్నయెడల వారిశతభిరుగూడ భంగము కలుగగలదు.

అల్లూరిసభపండితుని శ్రీయత లచ్చారెడ్డిగారి హాస్యము మెచ్చుచున్నది. అది వారికి సహజముగ గాన్పించును. ఈరెండు నాటకములను ఆంధ్రదేశములోని గొప్పనటకు, సహాయముకల్గును జయప్రముగ జరిగ నని నిస్సంశయముగ తెప్పవచ్చును.

వదానుగాంధి

యవతీ సేవాగృహము

కమలామణిగారి ప్రతిభ

మైలాపూరు యవతీసేవాగృహములో శ్రీయత దేవదాసుగాంధిగారు నిన్న రాత్నుప్రదర్శనమును చేసి రాత్నుతత్వమునుగూర్చి యుపన్యసించిరి. చాలామంది స్త్రీలువచ్చిరి. రాత్నుప్రదర్శనమునందు ఎక్కువ ఉత్సాహము చూపిరి. సదాశివయ్యగారిభార్య అధ్యక్షతవహించిరి. దేవదాసుగాంధిగారి యుపన్యాసమును కమలాబాయిగారు చక్కగా ననువదించిరి. కజన్యగారిభార్య హహాత్కాగాంధిగారి కుమారుని ఆహ్వానించుటలో తమకుగల యుత్సాహమును చూపిరి. రాత్నుమునుగూర్చి దేవదాసు గారుగంభీరముగను దివ్యముగనుఉపన్యసించుచుండూదేశమునకంతయు వన్నెదెచ్చునూలును 300 నెంబరు నూలును తీసిన గొల్లకోటి కమలామణిగారు (ఆంధ్ర) ప్రత్యేకప్రశంసకు పాత్రులు. ఇంతవరకు ఎవ్వరునుగూడ 200 నెంబరువైన నూలు తీయలేదు. కాని కమలామణిగారిప్రతిభ అద్భుతయము అని యుపన్యసించిరి. రాత్నుపహిమనుగూర్చి విభులముగ చెప్పిరి. తరువాత కమలామణిగారి నూలునుతీసి చూపించిరి. జయరంగములతో సభముగి నెను.

మూణిక్కం వీరాస్వామి

ఉన్నతపాఠశాల

పాలకొల్లు మ్యునిసిపలు సంఘకార్య

నిర్వహణమున కర్పింపచూచుట

పాలకొల్లు, దిశంబరు 8:— ఇరువదిసంవత్సరములకు బూర్వము స్థాపింపబడిన మూణిక్కం వీరాస్వామి పాఠశాల సంపన్నులును పలుకు బడిగల వారు ను గల సంఘముచే పరిపాలింపబడుచుండెను. ఉన్నతపాఠశాలాకరగతులు పెట్టబడినప్పటి నుంచియు పాఠశాల సామర్థ్యముతో నడపుటకు ధనముచాలవండెను. ఐదు నెలల నండి బడిపంతులజీతములు వాకీ యున్నవి. ధనమును వసూలు చేయుటకు కమిషనాకి కత్తిలేదు. కాన మునిసిపాలిటీ యాజమాన్యమున పాఠశాల నడపవలయు నిన్ను తీర్చార్పింపబడెను. మునిసిపలుసంఘమువారి తీర్చార్పమునకు పౌరులు ఎదురుబాటుచున్నారు. (చెంత)

కొచ్చినుకాసనసభ ఎన్నికలు

భూస్వాములసభ్యులు

కొచ్చినుక, దిశంబరు 8:— కొన్ని వారములలో ఏర్పాటుకావలయున్న కొచ్చినుకాసనసభప్రతినిధిగా ప్రమాదుస్వాముగారు ఎదురాలయ్యతో అన్ని కుటుంబములన్నీ జూగాను భూస్వాములచే నియమింపబడిరి. పోటీగా వీరి కెవ్వరునులేదు. కాన జూగాతెన్నుకొనబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఎర్లావలనునందలి న్యాయవాదియగు పి. శుల్. బాల్లిగారు సాల్లూరిస్థానమునకు కాసనసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. వీరికి పోటీగ ఎవ్వరును గింపలేదు. (ఆ. ప్రె.)

గాంధీ మహాత్ముడు

పంజాబులో సన్మాన పత్రములు

జాతీయ కళాశాలలో మహాత్ముని ఉపదేశము

రాష్ట్రీయ రాజకీయ సభలో మహాత్ముని ఉపన్యాసము

పంజాబు జాతీయ కళాశాల

పట్టాభిషేక సభ

ఈనెల 6 వ తేదీ సాయంత్రము లాహోరులో బ్రాహ్మణ మహాత్ముడు పంజాబు జాతీయ కళాశాల పట్టాభిషేక సభ జరిగినది. మహాత్ముడు మున్నగు నాయకులను లభపతిరాయగారి గృహమునుండి పురస్కరింపుతో బ్రాహ్మణులకు తీసుకొని వచ్చిరి. సభాభవనమున పాఠశాల కిటకిటలాడుచుండిరి. మహాత్ముడు ఆసభలో విద్యార్థులకు పితోపదేశ మొనరించెను.

“మనకలగిన దాస్య ప్రకృతి మనలో కాశ్యతముగ వేదానునటుల చేయదగిన నవీన ప్రాంతాహముల ప్రాబల్యము హెచ్చుగానున్నది. నేనెరుగుదును గాని మన ప్రాచీన నాగరికతలను సాంప్రదాయములను పారంపర్యముగ మన కలగదిన నుగరించుచు నేదియునుగూడ నడచివేయబోయిన గాన మనవిప్రప్రాంతాహముల ధాటికి చరిత్రక స్యాతంత్ర్య సంపాదనమునకు ప్రయత్నింప గలుగుదుమని నాకు నమ్మకము కలుగును. మనకు ధైర్య ధైర్యములు కలుగునటుల చేయక ఆసహాయముగ అత్యుత్సాహము పయికి టాక్సునుపై నాధార పడువాడగు చేసినవిద్య ఎంతమాత్రమును సద్విద్యకానేరదు. మనకు నిర్భయత్వమును ఆత్మవిశ్వాసమును ధైర్యధైర్యములను కలిగించి విద్యయే ఉత్తమవిద్యయగును. మనకు భగవంతునియందు నమ్మకమున్నచో మనబ్రతుకు తెరవునుగూర్చి మనమేల బెంగపెట్టుకొనవలెను? మనము నేర్చుకొనిన విద్య బెల్లంలో కదిరమును పరిశుద్ధముగా నుండువిషయమున పాచి పనిచేయవలెనని మనకు బోధించెనా? న్యాయపితము నభిషేచి దోషార్థ్యమును చేయుటకుంటెను గూడ పిదపను తుడుచుటయే కొన్ని సమయములందు శ్రేష్ఠమైనదిగా నుండుననియే నేను మీకీపుడు తెలుపుచున్నాను.

ఈ సమయమున మన దేశీయులందఱును చేయదగిన త్యాగము నూలవలెనుటయే. తక్కినవనుల నన్నిటిని చేయక పోయినను రోజుకు ఆరగంటకేపు నూలువడికి ఆనూలును దేశమునకీచ్చివేసినచో మనకు తప్పక స్వరాజ్యము రాగలదు. నేను దురదీక్షను జాతీయభావమును బొత్తుగా కలుగలేదు. దేశమున అన్నివైపుములుచేక కోట్లకొలది ప్రజలు ఘోషించుచున్నారని జ్ఞానముగాని జాలిగాని మనకు కొంచమైన కలుగలేదు. మీరు షేక్స్పియరు-మిట్టనుల గ్రంథములను చదివినను సరే, ఖురాన్-భగవద్గీతలను చదివిననుసరే గాని మేము భారతీయులమని చెప్పకొనుచు కోట్లకొలది సోదరులు అన్నపూరామచంద్రాయని అలమటించుచుండగా కఠినదిత్తులై వారి మొలల నాలింప కుండినందులకు మాత్రము నేను బొత్తుగా సహించ జాలకున్నాను. దేశీయుల కందరికిని, ముఖ్యముగా విద్యార్థుల సంపన్న లభవకువారికిని నేను చెప్పగోరు ప్రధాన విషయమిదియే.

ఆసహాయోద్యమమును వదలుట

నేను ఆసహాయోద్యమమును విడిచివేసి పలువురు నిందించుచున్నాను. మనదేశమున ప్రభుత్వపద్ధతి యిరిగిగా దయా విరహితులుగా నుండునంతకాలమును తక్కిన వారందఱును ఎన్నువదలి పోయిననుగూడ నేనేకాకనైననుగూడ ఆసహాయోద్యమ నియములను సమరించుచునే యుండును. నా ఆసహాయోద్యమము దౌర్జన్య విరహితము. అదియొక ప్రభుత్వ పద్ధతితో సంబంధించినదిగాని వ్యక్తులతో సంబంధించినదిగాదు. క్రిందిని ప్రభుత్వ సర్వో హక్కులను హెచ్చరింపగా ట్టునున్న గు వ్యక్తులపై నాకెట్టి ద్వేషమునలేని యాసభలో ఆరాజులైననైన నున్నచో నేను వాదించుచున్నాను. ప్రభుత్వనితిలో దేశీయులలో హెచ్చు ముది ఆసహాయ నిధాంతముల నెదురుపించుటకు సమ్యక్తించి యుండలేదు. దేశీయులు ద్వేషమును దౌర్జన్యమును కనపర

చుచు ఒండొరుల సంబంధమును విడిచివేయుచున్నారు. ఇది ఆసహాయోద్యమము కాకాలదు. ఇట్టిది అంతరించి పోవలెను. నేను లెల్లాంకాంగ్రసు మహాసభకు అధ్యక్షతవహించుట కంగీకరించినపుడు నేను దేశమున కందులన నేచైన నేవచేయు గలుగుదునని ఎన్నడును నటించియుండలేదు. దేశీయులు నేడు నావత్తు మన లేతని నేనెరుగుదును గాన నేనొనర్చవలసిన కఠినతలై ఒపిరంగవిధిని నెరవేర్చుటకు నేను వెనుదీయగూడదను నిశ్చయముతోనే నేనందఱు కంగీకరించితిని. మీరు మహాత్మాగాంధీకి జయ అని ఆరచెదరేగాని నేను చెప్పినట్లు చేయుటకు సంసిద్ధులు గాతరని నేనెరుగుదును” అని మహాత్ముడు నడివెను.

పంజాబు రాష్ట్రీయ సభ

7 వ తేదీని జరిగినది

6 వ తేదీ సాయంత్రము విషయనిర్ణయ సంఘసభ లాలా లభపతిరాయగారి గృహమున జరిగినది.

7 వ తేదీని లాహోరు బ్రాహ్మణ మహాత్ముని అధ్యక్షతక్రింద 11 వ రాష్ట్రీయ రాజకీయసభ జరిగినది. మొత్తము ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును కలసి ముందరికి మించలేదు. 100 మంది మహాత్ముదీయులును 80 మంది సిక్కులును వచ్చిరి. మహాత్ముడు హిందీభాషలో అధ్యక్షకోపన్యాసము నొసగెను.

“1921 లో కలిగిన హిందూ మహామ్మదీయమైత్రి నిజము ను స్థిరము ను మాడ కారు. ఈ సారి జరుగుచున్న ప్రయత్నముల వలన నిజమును స్థిరమునమైత్రి చేయవలెననిగాక. హిందూ మహామ్మదీయలహములకలనను కాంగ్రెసువారు కాసనభలకు చెల్లుటవలన ఆసహాయోద్యమము విఫలమైనది. పంజాబు రాష్ట్రీయవారు నిత్యమును నూలువడికవలెను, ఖద్దరుకట్టవలెను, హిందువులును మహామ్మదీయులును ఉద్యోగములలోరకును స్థానములలోరకును తగవులకడక పరస్పరసహనమును ప్రేమనుగలిగి యుండునటులు మైత్రిని కలిగింపవలెను. ఆంగ్లేయులకును మహామ్మదీయులకునుగూడ హిందువులమగు మనము బానిసలమై యుండుటకుంటే మనదేశీయులగు మహామ్మదీయులకొక్కరికి మాత్రమే తలయొగ్గుటయే చాలమంచిది. నిరంతరకలహములవలన పాంచాలరైట్టి మేలునుకలుగదు గాన మహామ్మదీయులమైత్రిని సంపాదించుటకు హిందువులు శక్తివంచనలేకుండ పనిచేయవలెను. ఈ మతకలహములు ఉడుగనంతకాలము విడోయుట అధికారము తొలగదు. ఆసత్యములును ఆవేశకరములునగు వార్తలను ప్రకటించి ఈ రెండుమతములవారికిని విరోధములను పెంచుచున్న ప్రక్రియలు దేశద్రోహముగావింపుచున్నవి.” అని మహాత్ముడు నడివెను.

“వీఆత్మ్య, లాలాక న్యాలాలుగార్ల మరణమునకు సంతాపమును తెలుపుచున్నాను” అనుతీర్మాన మామోడింప బడెను.

“దౌర్జన్య విరహితములగు ప్రజలత్తుమలవలననే స్వరాజ్యమువచ్చును. ఎట్టిఉదారభావముతో చేయబడినను దౌర్జన్యములు స్వరాజ్యసంపాదకినిగోధకములే అగును అని యాసభ వారసత్వము ఆరాజకరహస్య విప్లవసంఘములు దేశహితమునకు ద్రోహమునుకలిగించునట్టివని తీర్మానించుచున్నారు. గవర్నరుజనరలు 1924 ఆర్డర్ నెన్నుచుచేయుట చాల అక్రమము. దీనివలన వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యములంతరించుచున్నవి. నిర్దోషులకును సక్రమ రాజకీయసంఘములకునుగూడ చాలవిక్కులకలుగ గలవు. ఉద్యోగులు తమ అధికారమును దుర్వినియోగము చేయుట తలపించును. ఈవల్లము ముఖ్యముగా పంగరాష్ట్రీ స్వరాజ్యపక్షముపైకే ప్రయోగింపబడినట్లు కనబడుచున్నదిగాని ఆక్రమ ఆరాజక పక్షములపై ప్రయోగింపబడినట్లు కనబడుట లేదుగాన ఆరాజసమును వెంటనే రద్దుపరచవలెను. విచారణలు మామూలు చట్టముల ప్రకారమే జరుపవలెను. 1818 చూడవలెను. తీర్మానమును వెంటనే రద్దుపరచవలెను. స్వరాజ్యమును వెంట

నే యొసగుటయే ఆరాజకము నడచుటకు ముఖ్యసాధనము అను తీర్మానమును! దౌర్జన్యభావచందుడేవుగా రచపాదిచిరి.

“స్వరాజ్య సంపాదనకు దౌర్జన్య విరహితముగ ఆసహాయోద్యమ మొక్కటియే సాధనముగాదుగాన దేశములో ఆరాజకులైన నున్నను వారిని నిరసించగూడదు. కఠిన కాసనమును రద్దుపరచవలెనని కోరగూడదు” అను సవరణ పండిత దత్తాత్రేయగా రుపపాదించిరి. సవరణపై ఓట్లు పుచ్చుకొనగా 88 మంది ఆనుకూలముగను 108 మంది ప్రతిహేళముగను ఓటు యిచ్చిరి. ఆసవరణ విగ్రహియినది. “కఠిన కాసనములను రద్దుపరచవలెనను వాక్యమును వదలవలెను” అనుసవరణు సభారు ఆమోదనీంగు (యుబుల)గా రుపపాదించిరి. మనము కోరిననుగూడ ఆరాజసమును దొరతనమువారు రద్దుచేయరు అట్టి కాసనములను సంతోషముతో నెదుర్కొనవలెను. అని సింగుగారు నడిచిరి. ఈసవరణ హెచ్చుమందిచే నామోడింపబడెను. ఇద్దరుమాత్రమే ప్రతిహేళులుగా నుండిరి. అంతటసభను విరమించిరి. సాయంత్రము 4 గంటలకు మరల సభజరిగినది. దేవుగా పై తీర్మాన మామోడింపబడెను.

పిమ్మట కోహటు దురంతములను నిరసించుచు నొక తీర్మాన ముపపాదించబడెను. ఈ తీర్మానమును మాలానా మహామ్మదాలీగారు బలపరచుచు. కోహటు హిందూ అగతికుల నిధికి నూరురూపాయలు విరాళ మొసగిరి. ఈ తీర్మానముగూడ నామోడింపబడెను.

గాంధీదాసు ఒడంబడిక నామోడించుచు మరెయొక తీర్మానముగూడ చేయబడెను.

మహాత్ముడు ఆంత్యోపన్యాసము నొసంగుచు ప్రారంభమున నుడివినవిషయములనే మరల తెలిపెను. ఖద్దరు ఆస్పృశ్యతా నివారణము, హిందూమహామ్మదీయమైత్రి అనుసరింపవలెను. ఆరాజక పట్టణముచేయువారు దేశద్రోహులు. వారిచర్యలవలన స్వరాజ్యమునకు గొప్పనిరోధమేర్పడును. నేనింతోకా త్రైపథతి నాలొచించుచున్నాను. దానిప్రకారము మనకు స్వరాజ్యమువచ్చుటయో లేక మనమందరమును ప్రాణముల నిచ్చుటయో దీక్షాయొకటి ఒక్కడెబ్బలోనే తేలిపోవును గాని కారాగృహములకేగుట కాసనోల్లంఘనమొనరించుట మున్నగు నవేయిం నుండవు. ఈత్రైపథతి స్థిరపడినపిమ్మట నేను దానిని ప్రకటించెదను. మీరు మాటిమాటికిని మహాత్మాగాంధీకి జయ అని ఆరచుట శాశ్వతములేదు. నేను చెప్పినవార్తము నకుసరించి పనిచేయవలెననియే నేను మిమ్ములను కోరెదను. అందువలననే నాకు సంతోషము కలుగునుగాని నేను చెప్పినటుల చేయకుండ ఆనవసరముగా జయ జయ అని ఆరచిన నాకు సంతోషము కలుగదు. గాన నేను చెప్పిన విషయములను జ్ఞాతక ముంచుకొని ఆటలు దేశద్రోహముచేయుడు.” అని మహాత్ముడు బోధించెను. అంతటిలో సభ ముగిసినది.

ఖిలాఫతునభ

ఉపన్యాసములు

5 వ తేదీని అమృతసరులో జరిగిన ఖిలాఫతుసభలో సన్యాససంఘాధ్యక్షుడు మాలానా దావూదుజుజినవిగారు ఉరుదుభాషలో నుపన్యసించిరి. వీ అత్యుగారి మరణమును గూర్చి మొదట ముచ్చటించిరి. పిమ్మట టర్కీ విజయము, ఖిలాఫతును రద్దుచేయుట, ఆరేబియాలో బ్రిటిషువారి సంబంధము, బినుసాదుగారి విజయము మున్నగువిషయములగుర్చి ముచ్చటించిరి. మెక్కాలో అంతర్జాతీయ కార్యాలయమునేర్పరచి మహామ్మదీయ ప్రపంచమును సంబంధించిన ప్రశ్నలను పరిష్కరింప వలెననిరి. “భారతదేశమున ‘టూన్సియ’ (మహామదీయులలో సంఘనిత్యాణము)ను ఏర్పరచవలెనని భారత ఖిలాఫతుసంఘమువారుచేసిన నూచన చాల ముఖ్యమైనది. హిందూ మహామ్మదీయ మైత్రి కలిగినగాని స్వరాజ్యము రానేరదు గోహత్కలు, సమాజ, ఘోరత మున్నగువిషయం లెగవులకు కారణములైనను ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమే అధిక్యుగా విరోధములను కలిగించెను. మహామ్మదీయులశంఖ్య అల్పముగటచే వారి హక్కును వదలుకొనబాలరు. విరోధము లను వృద్ధి నొందించుటకు కొందరు దేశద్రోహులు ప్రచారము చేయుచున్నారని అట్టిప్రచారము నడచివేయవలెను.” అని అయిననుడించు. అగ్గర టూడు మాలానా జాఫరాల్ గాగూడ దీర్ఘము నుపన్యాసము నొసగిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఘూర్జర జాతీయ విశ్వ విద్యాలయము

పట్టప్రదాన సభజనవ: 14 వ తేదీని జరుగును
1925 జనవరి 14 వ తేదీని ఆహుదాబాదులో మహాత్మాగాంధీ అధ్యక్షతన ఘూర్జరజాతీయ విశ్వవిద్యాలయపట్టప్రదాన సభజరుగును. జాతీయకళాశాల చిత్రకళాప్రదర్శనమును జనవరి 18 వ తేదీని మహాత్మాగాంధీ తెరచును.

భారత స్వరాజ్యము

బెల్గాం లో 25 వ తేదీని సమావేశం జరుగును
ఈ నెల 25 వ తేదీని ఉదయము 9 గంటలకు బెల్గాం లో స్వరాజ్యపక్షమువారి ప్రత్యేకసభ జరుగును. కాంగ్రెసును హాదభ ముగిసిపిమ్మట మరియొకసభ మరల జరుగును. ఆ సభ లో ముందుజరుగవలసినపని నిరయింపబడును. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్రనిర్బంధము

కలకత్తాలో స్వరాజ్యవారము
కడపటిగోజున కలకత్తాలో చాలసభలు జరిగినవి. పెక్కుసభలలో దా ను గా రు ష న్య సి ం చి రి. "దేశా రా ధి కు ల కొ ర త మ న యు తెరుచుకొనవక్కర లేదు. వారిని పోషించుటకే వేరీయులందరును ధనసహాయము చేయవలెను. మనపంటలు పరదేశములపా అగుచున్నవి. గ్రామములలో ప్రచార మత్యవసరము." అని దానుగారు నుడిచిరి. చాలమందిని స్వయముగా చూచిరి. 7 వ తేదీని చాలసభలు చేరినదని యు న్నూనూరెట్టులోని వర్తకులు హెచ్చుమొత్తము నిచ్చిరనియు తెలిసినది. 8 వ తేదీని నాలుగుసభలు జరిగినవి. చాలమంది ఉపన్యసించిరి. చాలసభలుచేరినది. దేశీయవర్తకులు ముఖ్యముగా క్రైస్తవులవర్తకులు దానుగారికి చాలసభలు నొసంగిరిని తెలిసినది.

జర్మనుపిస్తోలు దొరుకుట

ఈనెల 4 వ తేదీని కలకత్తాలో ట్రాన్సల్టరు అనుష్ఠీయరుల నొక మైక్రు (భారతీయుడు) చేతిలో జర్మనుపిస్తోలు కనబడెను. కాంకరీతోలాలో ప్రేల్పబడిన తుపాకులును యీ తుపాకీయును ఒక్కరితోనే యుండెను. అతడతాపాకినిఉద్యోగుల కియ్యనెను.

నవంబరు 30 వ తేదీని ఒకమహమ్మదీయుడు కలకత్తాలో దుమనా అనుష్ఠీయరులోనికి దిగుచుండగా అతనిని అరెస్టు చేసిరి. అతనిచేతిలో నొకవిదేశీపిస్తోలుండెను. అతడు ఖద్దరు పూరులో నివసించుచున్నాడు. అతనికి అష్టమసలో ఉద్యోగము లేదు. (ఆ. ప్రె.)

హోమురాలు లీన

ఎన్. ఆర్. బమ్మంగారి విరాళము
హోమురాలు లీనకు ఎన్. ఆర్. బమ్మంగారి లక్ష రూపాయల నొసంగిరి. అనిధికి బిన్నాగారికా బ్రష్టీగానున్నారు. హోమురాలు లీన క్రిడును మార్చిన పిమ్మట బిన్నాగారు లీన సభ్యులను అధ్యక్షతనుగూడ వదిలివేసిరిగాన యికబ్రష్టీగానుండుట కంగీకరింపరుగాన బ్రష్టీగా తగ్గించవలెనని ముల్లాగారు బొంబాయి హైకోర్టులో పిటిషనుపెట్టిరి. స్వరాజ్యసభ వారు మరియొకరిని బిన్నాగారి స్థానమున బ్రష్టీగా ఎన్నుకొనువరకును ఉత్తరు విడుదలచేదని నానావలిగాని కోరిరి. చాలమంది బిన్నాగారిని వేధించుచున్నారగాన ఆయనను తగ్గించవలెనని ముల్లాగారు తెలిపిరి. బిన్నాగారిని బ్రష్టీగా తగ్గించుటకు బమ్మంగారి కట్టి ఆక్షేపణమునలేదు. బ్రష్టు ఉద్దేశములు నెరవేర్చబడలేదుగాన ఆసామ్యును పీనుకొనుటకు బమ్మంగారి చర్యజరిపెదరు అని బిన్నాగారు తెలిపిరి. బిన్నాగారిని బ్రష్టీగా తగ్గించితిమని హైకోర్టువారు తీర్పు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రరాష్ట్రము ఖద్దరు

డిశంబరు వాయిదావసూలు

ఆంధ్రరాష్ట్రమునుండి డిశంబరునెల వాయిదా ఖద్దరు పంపవలసినవారు తప్పకుండా యీనెల 12 వ తేదీలోగానే గుంటూరులో కాప్టీయఖద్దరుబోర్డువాకి చేరునటుల పంపవలెను. ఈనెల 15 వ తేదీతరువాత చేరగల ఖద్దరు డిశంబరు లెక్కలో చేరదు.

నవంబరునెలలో నూలుపంపిన 2010 మందిలో 521 మందిమాత్రమే కాంగ్రెసుసంఘములసభ్యులు. తక్కినవారు యితరులు. ఇది ఆంధ్రులకు కీర్తికరముగాలేదు. ఈడిశంబరునెల అధ్యక్షుని బహుమానమును బడయదగిన కడపటి నెలగాన ఆంధ్రులు మిక్కిలి గట్టికృషిపలుపవలెను. ఘూర్జరులను మించవలెను. 2000 గజములకు తక్కువపంపినవారైతక్కలా. చేరదు. గాన హెచ్చుమంది 2000 గజములకు తక్కువలేకుండా వడితీపంపి ఘూర్జరుల నతిక్రమించి క్రింది బహుమానమును జరగాగోరెదనని కార్యదర్శి గొల్లపూడి సీతారామకౌన్త్రీగారు. నేను గుంటూరునుండి రంలివార్త నంపిరి.

బొంబాయి కార్పొరేషను

పటేలుగారి రాజీనామా

నేడు 8 వ తేదీని బొంబాయిలో జరుగనున్న కార్పొరేషను సభలో పటేలుగారి రాజీనామా విషయము పరిష్కరింపబడును. దభొల్కరుగారిని అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనుటకు ప్రతిపక్షులును పటేలుగారినే మరల ఎన్నుకొనుటకు స్వరాజ్య పక్షమువారును ఓట్లను సంపాదించుటకు చాల ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. 6 వ తేదీని జరిగిన బహిరంగసభలో పటేలుగారిని చాల ప్రశంసించిరి. కార్పొరేషనువారి తీర్మానమును నిరసించిరి.

జాతీయ క్రైస్తవ ప్రచారసంఘము

కలకత్తా క్రైస్తవలరమావేశము

లార్డు బిషప్పగారి హెచ్చరిక
కలకత్తా, డిశంబరు 7:—కలకత్తా పురమండలిమన నిన్నరాత్రి క్రైస్తవులసభ సమావేశమయ్యెను. కలకత్తా లార్డుబిషప్పగారును మరికొంతమంది వక్తులు జాతీయక్రైస్తవ ప్రచారసంఘమునకు తగిన ధనసహాయము చేయవలసినదని హెచ్చరించిరి. (ఆ. ప్రె.)

37500- స్థిరాస్తి-గొప్పలాటరి

గవర్న మెంటువారికి తెలియపర్చినవిషయ బిల్కెట్టు 1-కి రు 5 లు: 7500 బిల్కెట్టు లాటరి వేయబడును.

గుంటూరు మునిసిపల్ కలెక్టరులోపల జాటుమిల్లు వద్దనున్న నాతలూకు రియకరముల స్థలమున్న ఆందులో అమర్చబడియున్న బిల్లింగులు టానరీతోసహా బిల్కెట్టు 1-కి రు 5 లుచేసిన 7500 బిల్కెట్టులూ రిఅయినవెంటనే తెనాలిలో కొంతమంది పబ్లిక్ఆఫీసర్లయెదుట లాటరి కలుపబడును. వసూలు అంజనసామ్యులో యేజంటవగంజరా కమిషను ఖర్చులపాను మిగతాసామ్యు గుంటూరుడిస్ట్రిక్టు కోఆపరేటివుయూనియన్ బాంకింగు లిమిటెడ్ తెనాలిలో నిలువచేయబడును. లాటరిబిల్కెట్టులూ రిఅయినవెంటనే లాటరి కలుపబడు తేది యెన్ను, స్థలమున్న, ఆఫీసర్ల కేర్లున్న, ఆంధ్ర, స్వరాజ్యపత్రికలలో తెలియపర్చి లాటరిఅయినవెంటనే లాటరిఫలితమును ప్రెస్పత్రికలలో ప్రకటింపబడును. లాటరికలుపు తేదీకి బిల్కెట్టు కొనుకారు అందరు రావచ్చును. లాటరిలో ఫలితమును జూందు వారు తమస్వంతఖర్చులతో క్రమమైన దస్తావేజులు వగంజరాంబ (వాయిదాకొని రిజిస్టరుచేయుచుకొనవలయును. ఇంకా వివరములు తెలియగోరువారు ఈడిశున ఆండ్రెసుకుప్రాసిన తెలుపబడును. బిల్కెట్టు మా యేజంటద్వారాగాని మాకు రు 5 లు మనియర్డరుచేసిగాని బిల్కెట్టు పొందవచ్చును. కనుక ఆంధ్ర సోదకు లందరును బిల్కెట్టుకొని లాటరి త్వరలో పూర్తి చేయించవలెనని నాప్రార్థన.

మిక్కిలి నేని గుండారాయు

గుంటూరుజిల్లా, తెనాలి. లేక దుర్గాలందుకో, (పిక్చర్ మర్చంట్సు,) తెనాలి.

రాజమండ్రి అడిషనల్

మునసబుకోర్టులో

1924 నంబరం 175 నెంబరు అనలుదావా
వాడి:—మీనవిల్లి మునెయ్య.
ప్రతివాది:—యేపుగంటి మీరమ్మ.
వాదిపేర 11.8.1924 నంబరం ప్రతివాది
ప్రాసియిచ్చిన రిజిస్టరీ అప్యూసీసపు తనఖా దస్తావే
బాక బట్టి రూ 87-40 లకు వాది ఈదావాతెచ్చి
నాడు. సదరుదావా 11-12.1924 తేదీకి వాయిదా
వడియున్నది. ఆతేదీనాడు వగలు 10 గంటలకు ప్ర
తివాది కోర్టుమందు దావా విచారించబడి పరిష్క
రింపబడనని ఇందుమూలముగా ప్రచురణ చేయడ
మైనది.
రాజమండ్రి కళా వెంకట్రామయ్య బి.వి బి ఎల్
20-11.24 వాదిపిల్లడరు

నోటీసు

కర్నూలుజిల్లా కోర్టులో ఇకోనాల్
వెంటు నెం 4/1922 రు-

చిలంకూరి సుబ్బారెడ్డి—అబ్బిదారు

ఇందువల్ల సకలజనులకు తెలియజేయు నోటీసు యేమన
గా:- యీనెంబరులో కర్నూలుజిల్లా కోర్టువారివల్ల యేగ్నాటు
జేయబడిన రిజివరు పిశుపాటి రామచంద్రయ్యగారు యీజికో
దారుకున్న యితని అవిభక్త తండ్రి చిలంకూరి రామసుబ్బా
రెడ్డికిన్ని శిరువెళ్తలూ గోసుపాడు గ్రామంలోయుండు
అవిభక్తకుటుంబాస్థిలో ఆర్థం స్థిరాస్తులను 22.12.24
తేదీనుంచి గోసుపాడుగ్రామంలో యాలంవేయుచున్నారు.
సదరు యాలం లో ఆ ఖ రు స నా ల్కొదారు పే ర
యాలంమర్తపు చేయబడును. అఖరు సవార్ దారుకొన్న యా
లం మొత్తంలో 1/4 భాగమును ఆప్పడే రిజిమగారి వశములో
చెల్లించవలెను. మిగత 3/4 భాగం మొత్తం యాలం తేదీనుంచి
15 దినములలోపల నంద్యాల గ్రామంలో రిజిమగారి అక్రమ
లో చెల్లించవలయును. అట్లు 15 దినములలోపల 3/4 భాగం
చెల్లించనియెడల సవార్ దారు చెల్లించియుండు 1/4 భాగము
మొత్తం వాపసు యివ్వబడును. సదరు ఆస్తిని మరల యాలం
వేయబడును. రెండవ యాలంలో అక్రమిక్రమ సవార్ ఆయిన
యెడల సదరునష్టముకు మొదలు సవార్ దారు జవాబుదారి
గా యుండును. జిల్లాకోర్టువారు సదరు యాలములను ఖాయం
చేసిన తర్వాత అఖరు సవార్ దారు స్వంత ఖర్చులతో విక్ర
మదస్తావేజులను వ్రాయించి రిజిస్టరు చేయించియివ్వబడును.
నంద్యాల పిశుపాటి రామచంద్రయ్య.
రిజిమ,

నోటీసు

ఇందువల్ల సమస్తమైనవారికి తెలియజేయుచేమనగా
ది. 8.9.24 తేదీ నాంధ్రపత్రికలో 'సత్యనారాయణరావు'
దెజనాడు' అని కర్లపాటి సత్యనారాయణరావుగారు ప్రచురి
చిన నోటీసునంగతు లన్నియు సర్వాపధ్యములు. నాధర్తగాతైన
లేటు దాదాజీపురపు రమణయ్యపంతులుగారివల్ల నాకు
సంక్రమించిన య 105-36 ట్లు భూమిగాని నాకు వారసత్వైన
దాదాజీపురపు కొండయ్యగారివల్ల సంక్రమించిన య 102-80
ట్లు భూమిగాని నేను యేవిధమైన హక్కులతో గాని, యిబా
రాగాగాని సత్యనారాయణరావుగారికి నిచ్చియుండలేదు అది
అంతయు సర్వఅవిధము. ప్రజలెవ్వరును ఆనోటీసునమ్మునాడదు.
నమ్మి యువరైన ఆయనతో గూడి యీడ్లముల ననుసరించియే
విధమైన చర్యచేసెను అది చెల్లలేదను. ఇందునుగురించి పెద్దా
పురం కోర్టు పిల్లడరు జొక్కా నారాయణమూర్తిగారి ద్వారా
ది 15.9.24 తేదీని రిజిస్టరునోటీసు పూర్వకముగా సదరు
ఆంధ్రపత్రికలో కర్ల పాటి సత్యనారాయణరావుగారు ప్రచు
రించినసంగతులు యావత్తుబద్ధమని వారికి తెలియజేయడమైనది
దాదాజీపురపు శీతమ్మవ్రాలు

బెల్గాంలో బహిష్కరణ ప్రత్యేకసభ

“నో-చేస్ట్రేకు” విజ్ఞాపన

ఈనెల 16 వ తేదీని బందరులో సభ జరుగును.

కాంగ్రెసులో ఉభయశాఖలవారి కలసికొని విడివిడిగా వారలతో ప్రసంగించుటకు గాంధీగారు ఈ మాసము 20, 21 తేదీలు ఏర్పరచియున్నారు. నో-చేస్ట్రేకు ప్రతివాదధాని యందను సమావేశములను జూపి ఇతరు ముగ్గురు ప్రతినిధులను నియమించుకొనవలెననియు అట్లు నియమించబడిన ప్రతినిధులు చిక్కినవాదభావములను ముందుగా తెలిసికొని 20 వ తేదీన బెల్గామునందు హాజరుకావలెననియు గాంధీగారు సూచించియుండిరి. కావున ఆంధ్రదేశములో నట్టి భావములు గలవారు ఒక చోట సమావేశమై తమకర్తవ్యమును నిర్వహించుకొనదగునని నిన్న ఆరవతేదీని గుంటూరులో జరిగిన రాష్ట్రీయ ఖద్దరుబోర్డు సభాసంతరము అచ్చట సమావేశమైన స్నేహితులు పలువురు అభిప్రాయపడిరి. అందరిని సమావేశము చేయుటకు తగినంత సావకాశము లేదన్నమాట నిజమే. అయినను సందర్భములనుబట్టి ఈ మాసము 16 వ తేదీని బందరులో ఈ సమావేశము గావింప నిశ్చయింపబడినది. కావున ప్రత్యేకపు ఆహ్వానము లేకున్నను ఇదియే ఆహ్వానముగా నెంచుకొని 16 వ తేదీ ఉదయము 11 గంటలకు బందరు విచ్చేయబ్రాతితులు. రాదలచిన మిత్రులు ఒకరోజుముందుగనే కార్డు వ్రాసి తెలుపవలెనని కోరుచున్నాను.

మరికేటలును, }
7-12-24. } భోగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్య.

కాంగ్రెసునకు పోవువారికి ప్రత్యేకముగా రైల్వే

మదరాసునుంచి ఒకరైలును, సంతకల్లునుంచి యొకరైలును ప్రత్యేకముగా కాంగ్రెసుకు పోవువారికై నడుపుటకు రైల్వేకంపెనీవారంగీరించివారు. ఇందుకు తగుపాటిప్రయోజికులున్న నేగాని యి-రైల్వే సడవపు మదరాసుకు పునరున్న వారు మదరాసునుంచి, బెజవాడ ప్రాంతములందరికికీ బెజవాడనుంచి రైల్వే మార్గముననుంచి మదరాసునుంచి బయలుదేరుబండి 24 తేదీ సాయంత్రం 10 గంటలకు బయలుదేరి సంతకల్లు 11-16 గంటలకు మదరాసు చేరును. బెజవాడనుంచి బయలుదేరు బండి 24 తేదీ సాయంత్రము 6-30 గంటలకు బయలుదేరి సంతకల్లు మదరాసు 12-15 గంటలకు చేరును. మదరాసునుండి వచ్చిన బండిలోనివారు బెజవాడనుండి వచ్చినబండిలోకి మారవలెను. అబండి బెల్గాం 26 తేదీ ప్రార్దన 6-30 గంటలకు చేరును. ఈరెండు బండ్లలోను చేరినట్లొన గూడ యింటిరు తరగతి సౌకర్యముండదు. క్రిష్టమన్ తగ్గింపుధరలు 1-2 తరగతిలవారికి మట్టచుండును. స్థలము కోరుకొనువారు గానరీడిప్యాట్రి ట్రాఫిక్ టేజీలకు ట్రాన్స్ పోర్టు ఎ.అండ్.ఎస్. ఎం. రైల్వే వసరగాను అని గ్రాయుటలగును. మదరాసునుంచి బెల్గాంకు రానుపోనూ టికెట్లు క్రిష్టమన్ తగ్గింపుప్రకారము 1 తరగతికి 78 రూపాయలు, రెండవతరగతికి 39 రూపాయలగును. 3 తరగతి రానుపోనూ 21-14-0 అగును. బెజవాడనుంచి బెల్గాంకు రానుపోనూ తగ్గింపురేట్లుప్రకారము 1 తరగతి 78-7-0, 2 తరగతి 39-3-0, 3 వ తరగతి 22-0-0. 3 వ తరగతివారికి తగ్గింపురేట్లులేవు. 3 వ తరగతివారి టికెట్లు మొలుబుండి టెక్కులెక్కుప్రకారముగా నున్నది. మామూలుగా పోవు (ఆర్డినరీ) బళ్లు కాంగ్రెసునకుపోవువారికి అనుకూలముగా నుండవు. క్రిష్టమన్ దినములగుంటే స్థలం కొరకదు.

గడ్డె రంగయ్యనాయుడు
చెన్నపురి ఆంధ్రకాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి.

కృష్ణ వితానసభ, మచిలీపట్నము

10 వ తేది బుధవారము రామదాసు ప్రదర్శించెదరు

శ్రీయశ యశవల్లి సూర్యనారాయణరావుగారు రామదాసు పాత్రను ధరించెదరు
(బహుశ్రీ) ఘంటసాల రాధాకృష్ణమూర్తిగారు, కబీరు
(బహుశ్రీ) మెనూరు కృష్ణమూర్తిగారు, తానీమ
రాబడి ధర్మార్థము వినియోగింపబడును

ది బెల్గారి - ఎల్వేక్ సప్లైకంపెని లిమిటెడ్, డైరెక్టరులు

ఇందుమూలముగా తెలుపున దేమన

బళ్ళారిలోని ఎల్వేక్ స్టీము ప్రారంభోత్సవము 18-12-24 వ తేదీన శనివారముసాయంత్రము గం 4.30 లకు మద్రాసుగవర్నమెంటు, లామెంబరు హానరబుల్ మిస్టర్ సి. పి. రామస్వామయ్యర్ అవర్గ్ సి. వి. ఇ. గారిచే జరుపబడును.

ఎస్. ఎమ్. హుసేన్, మేనేజింగు డైరెక్టరు.
బళ్ళారి, 1-1-24.

బెల్గాం

అఖిలభారత ఐచ్ఛికభటుహాసభ

ఈనెలఖరన జాతీయవారముద బెల్గాంనం దీసభ జరుగ

నున్నది. హాలానా పోకతాగారు అధ్యక్షతను వహించెదరు. ఈసభనువచ్చు ప్రతినిధులవిషయములో ఇదివరకు ప్రచురింపబడిన నిబంధనలు రద్దుచేయబడినవి. ఈసభకు ప్రతినిధులుగ పాదలచినవారు 1928 నెం. డిశంబరునెల 28 వ తేదీకి పూర్వము అహమ్మదాబాదు వాలంటీరుప్రతిజ్ఞను సంతకము చేసి యుండవలెను. అట్లు సంతకముచేసినవారందరను ప్రతినిధులుగా పోవచ్చును. అట్టివారందరను తాము సంతకముచేసిన సంగతిని తెలుపుదురఖాస్తులను నావద్దకు పంపియెడల, వారికిప్రతినిధి ధ్రువపత్రకనువ్రాసిపంపెదను. ప్రతినిధిధ్రువపత్రక ఉండినగాని ప్రతినిధిపత్రమును పొందజాలరు. అట్టిధ్రువపత్రకను ఈలోపున పొందజాలనివారికి బెల్గాంనందైనను యిచ్చెదను. ప్రతినిధులకు దునుము ఏమియులేదు. సభజరుపుకాలము బెల్గాంవచ్చినపిమ్మట ఆచట విచారించిన తెలియగలదు

ప్రతిరాజధానినుండియు 11 గురుమాత్రమే రావలెనను నిబంధన రద్దుచేయబడియుండుటచేత, ఎంతమందియైన ప్రతినిధులుగా రావచ్చును. ముఖ్యముగా వాలంటీరుబోర్డు సభ్యులును, తదితరులు విశేషముగాను ప్రతినిధులుగా విచ్చేయుదు రని ప్రార్థించుచున్నాను.

అయ్యంగి వెంకటరమణయ్య,

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ వాలంటీరుబోర్డు కార్యదర్శి.

వేపచెట్టుయొక్క మంచి

గుణములు కలిగిన టాయిలెట్ అండు బొంబధ సంబంధమైన

వస్తువులు

వడ్డోసబ్బు:—కార్పాలిక్ ఇతరబొంబధసంబంధమైన సబ్బులన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయుదు. మిక్కిలి సున్నితముగా వాసనచేచ్చుబడినది. 8 బిళ్లలుగల పెట్టె 1 కి ధర రూ 0.12-0.

వడ్డోఫ్రెయిసు దంతచూర్ణము:—రేతపులలతో దంత భావనముచేయుట అందరికిని తెలిసినవిషయమే ప్రభుతో వడ్డో ఫ్రెయిసు దంతచూర్ణమును చేర్చి దంత భావనము చేసికొనుట చాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము లన్నియు నిందులోగలవు.

బుడ్డి 1 0-6-0; చిన్న పాటము 1 కి 0.2-0

వడ్డో పాటాయిలెట్ పిండి ముఖమునకు, చర్మమునకు దేహమునకు తగినసిండి.

డబ్బా 1 కి రూ 0.10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0.8-0

హిందూదేశమునందు హిందూదేశపువర్జితము, ధనము చేతయారుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323, Thambu Chetty Street, MADRAS.

Mr. V. V. KRISHNA IYER
Palghat

గుంటూరు ఆర్మ్యవైశ్యసభ

గాంధీగారి తింతివార్త

ఖద్దరు విషయమును మరలమడు అనిగంధిగారు పంపిన తింతివార్త సభలో చదువబడినది. విషయ నిర్ణయసంఘ మేర్పరుపబడినది. దేశభక్త కొందఱా వేలకట్టవయ్య, శోధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమం పు, గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగార్లు మున్నగువారు వచ్చిరి. రెండవరోజున ఉదయము 8 గంటలకు సభ జరిగినది చందా, బొంబాయి, బెంగళూరుమున్నగుచోట్లనుండి గూడ ప్రతినిధులు వచ్చిరి. మొత్తము 1500 మందికి పైగానుండిరి. వహాత్ముకును లాలాజపతిరావుగారికిని దీర్ఘాయువును కోరుచును మృతికొందిన ఆర్మ్యవైశ్య నాయకుల ఆత్మలకు కాంతిని కోరుచు తీర్థానములు చేయుబడినది. క్రాపింగు చేయుచుకొన గూడదు పిలకజాట్లు ఉండుకొనవలెను అను తీర్థానమునుగూర్చి చాల చర్చజరిగెను. తీర్థానమును వదలుకొనిరి. బాలరకు 18 ఏండ్లలోపునను బాలికలకు 10 ఏండ్లలోపునను పెండ్లిచేయ గూడదను తీర్థాన మామోదింప బడినది. వైశ్యులు శూద్రులని కల్యాణానంద భారతీస్వామి వ్రాయుటచే ఆయనను తీవ్రముగా నిరసించుచు ఒక తీర్థాన మామోదింప బడినది. జాతా శాచమృతా శాచములు పదిరోజులే పట్టవలెనను తీర్థానము పైని చాల గోలయినది, ఏమియును లేలేదు.

శ్రీలసభకు వచ్చినవారందరను ఖద్దరునే కట్టివచ్చిరి. అధ్యక్షత వహించిన శ్రీమతి కామాక్షమ్మగారి ఉపన్యాసము చాల శ్రేష్ఠముగా నుండెను. చేరిపనులను ఖద్దరును వృద్ధి నొందింపవలెనని ఆమె కోరెను. శిల్పశ్రమమును శ్రీ మోతే గంగ రాజుగారు తెరచిరి. ఖద్దరు చేతిపనులు మున్నగువి ప్రదర్శింపబడినది. అధికారాత్మకముతో సభ జరుగుచున్నది.

(విలేఖరి తింతివార్త.)

అత్యద్భుతమైన చికిత్స

చెవుడు పక్షవాతము బోధకాలు మున్నగువానికి ప్రజల ఉపయోగముకొరకు నేను దీనిని ప్రచురించుచున్నాను. నా కుమారునకు 13 ఏండ్ల నుండి చెవుడు, చెవులలో హోరు, మొవలైన బాధలు కలిగినవి. ప్రస్తుతము చెన్నపురి, జార్జిటవును, ఆర్మీయన్ వీధి 72 వ గృహమునందు కాపురమున్న, తిరునల్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపురం వాస్తవ్యులగు పండితస్వామి శ్రీనివాసయ్యంగార్ల వారివద్ద ఒకనెలరోజులు మందు యిప్పించునరికి హోరు పూర్తిగాపోయినది. చెవుడుకూడ అద్భుతముగా మాయమైపోయినది.

హెచ్. యమ్. విల్సన్ సరి.

56, పాక్స్ వీధి, పెరంబూరు మద్రాసు, 8-8-20

(ప్రకటన నెం. 24)

వారి సలహాకట్టుము రు 15-0-0

మహాత్ముని చిత్రపటము

సి. రాజగోపాలాచారిగారు బహిరంగపరచుట

తిరువల్లిక్కేటి హిందూ హైస్కూలులో
బహిరంగపరచుట

గౌ. తిరువల్లిక్కేటి హిందూ హైస్కూలు పాఠ విద్యార్థుల సంఘవార్షిక సమావేశము, టి.ఎన్. రామస్వామి అయ్యరు టి. ఎ. బి. ఎల్. హైకోర్టు ఎక్జిక్యూటివ్ అధ్యక్షతక్రింద నత్తుత్తా హమతో జరిగెను. ప్రాత విద్యార్థిసంఘమువారు గాంధీమహాత్ముని చిత్ర పటమును, హైస్కూలువారికి సమర్పించిరి. ఈ చిత్ర పటమును. సి. రాజగోపాలాచారిగారు, జయజయధ్వానములు చెలరేగ బహిరంగపరచిరి. ఈ యుత్సవము సందర్భమున డాక్టరు ఆనీబెంటు, గౌ. జి. ఎ. నరేశ్వర, హెచ్. ఎస్. ఎల్. పోలకు, వావిళ్ల వెంకటేశ్వర్లు శాస్త్రి, మరేంద్ర నాథ ఆర్య, హెచ్. ఏహమిదుఖాను, దేవదాసు గాంధీ, పి. సి. పార్థసారథి వాయుడు, డా. పా. జి. వెంకటరంగరావు, సర్. టి. సదాశివయ్యరు, విద్యాసాగరపాండ్యార్లు మొదలగు ప్రముఖులు చాలమంది ఆ సమయమున హాజరై పాల్గొనిరి.

ప్రాత విద్యార్థి సంఘమువారు, హైస్కూలువారికి సమర్పించిన గాంధీమహాత్ముని చిత్రపటము రీతిగాల పొడవును 9కి అడుగుల వెడల్పునుగలదు. మహాత్ముడు కూర్చోయున్నట్లు రచింపబడుచుండెను. కూర్చోనుతీయించుచు, కండ్లయందును వైరాగ్యమును ఆధ్యాత్మికాన్నిత్యమును బాగు ప్రదర్శించుచుండెను.

సి. రాజగోపాలాచారిగారు

అధ్యక్షునితోకపై శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచారిగారు, మహాత్ముని చిత్రపటము పై గల తెరను, మహాత్ముని జేయను ధ్యనులమధ్య తొలగించి, మహాత్ముని గుణముల ప్రకంపించుచు నీ కిందివిషయములనుడిచిరి. "మహాత్మునియందు సదాశయములన్నియు ప్రబలింపబడుచున్నవి. పటములు బాలురలో సదాశయముల ప్రకంపించునవిగ నుండవలెను. లేనిచో వానియందుగా మంతరించుచు ఈ చిత్రపటము ప్రాతవిద్యార్థులకు సమర్పింపబడెను, ప్రాతవిద్యార్థులకును, క్రొత్త విద్యార్థులకును మధ్యగల. సంబంధమున కీచిత్రపటము చిహ్నముగ నుండగాక, శ్రీపురుషుడుగు సరియగు మార్గదర్శకుడుగ నుండిరివారినున్న తాతయములతో ప్రేరేపించగల వ్యక్తి, శ్రీకృష్ణ భగవానుని తరువాత, ప్రస్తుత కాలమున గాంధీ మహాత్ముడొక్కడే గలడు. శ్రీరామము మొదలగు ఇతరులు గలరు. కాని శ్రీకృష్ణునివలె, చిన్నపిల్లలకును, వృద్ధులకును, భాగ్యవంతులకును బీదలకును స్త్రీలకును పురుషులకునుగూడ సర్వజనరక్షకత్వము కృష్ణునియందు, వారికి లేదు. గాంధీమహాత్ముడు రాజకీయములందు ప్రవేశించినప్పటినుండియు స్త్రీల స్థితి చాలయధిష్ఠించినవలెననినది. జాతీయ సేవయందు తమయొక్క భాగమును స్త్రీలు పొందగలిగిరి.

గాంధీ మహాత్ముడు మనలకు, హిందూ సమస్యలందు విధానమును బోధించెను. ఆ బోధన అర్థ మొనర్చుకొని, దాని ననుసరింపగలిగినయెడల, ప్రపంచమున మనము నేర్చుకొనవలసినదెదియునులేదు. మనకు ప్రతికూలములగువాని ననేకవిధముల మనము నిరోధింపగలము. కాని హిందూ సమస్యలందు విధానము ఆ పద్ధతుల కన్నీటికంటెను బలమైనది. ఈ సిద్ధాంతముకొరకే మహాత్ముడు జీవించుచున్నాడు. ఈ సూత్రముకొరకే మరణింప నాశించుచున్నాడు. ఈ సిద్ధాంతము నూతన మైనదిగాదు. కాని, ప్రాత సిద్ధాంతములనే తిరిగి ప్రజలకు జ్ఞాపక మొనర్చు అపర్యవృత్తి దొక్కొక్కరు జన్మించియుండవలెను. మహాత్ముడు అట్టివారలోనివాడు. ఇదివరకు బాల్యము ఈవిషయమునే బోధించెను. గాంధీమహాత్ముడు దాని నొక సభిష్ఠిపరచి, బాధననుభవించుట, ఎల్లరను ప్రేమించుటల నాచరణలోనికి దేయజేయుచున్నాడు. ఆపద్ధతుల ననుసరింపగలిగినయెడల మనలకు మనమేలిరింపజేసికొనుట గాక ఇతరులనుగూడ తిరింపజేసిన వారగుదుము.

భారతీయులు దొర్ల స్వరహితముగ హిందూసమస్యలందు స్యాత్మికత్వమును సంపాదించవలెనని కోరుచున్నాడొక్కవ్యయతో సంపాదించిన స్యాత్మికత్వము ఒకచేతిలోనికి వచ్చినపుడే, రెండవచేతిలో గోల్పోగలము మనముదేనినైన, హిందూసమస్యలందు మనలను సంపాదించినయెడల, మనకొక్కరికమాత్రమే ఎదుటి వారినుగూడ వానిని సంపాదించి యొసగెడివారము. భారతదేశ

ము స్యాత్మికత్వమును సంపాదించినయెడల ప్రపంచమున కంత జనుగూడ స్యాత్మికత్వము లభించెడిది. అహింసామార్గమున మనము ప్రయత్నించి స్వపరిపాలనను సంపాదించుటయందు లిఖిత ప్రయత్నములైనను, వానివలన ప్రపంచమును మనమునుగూడ లాభమునే పొందుచుంటిమి.

మహాత్ముని యుద్ధమువలన నీదేశమున నొక్కఫలితముమాత్రము చిరస్థాయి గాగలిగెను. దేశీయము క్రిసంపాదన యందు స్త్రీలధర్మము వారు ఆక్రమింపవలసిన స్థానమును స్పష్టమయ్యెను. జాతీయవాద్యులైన పురోహితులమున పురుషులవలెగాక, స్త్రీలుగూడ జీవవలెను. రాబు మెల్లప్పుడును వారిస్థానమును జ్ఞాపకమొనర్చు చిహ్నముగ నిలిచియుండగలదు. జాతీయ పతాకమునందలి త్రివర్ణములవల, వివిధములవారియొక్కనేగాక, స్త్రీలయొక్కయు పురుషులయొక్కయు పరిశ్రమ చిహ్నముగ రాటులుగలదు. దేశీయము క్రి కొనర్చవలసిన పరిశ్రమనంతకు ఒక్కపురుషులకే యుంచినయెడల మనము నిజము గుస్వాత్మికత్వమును సంపాదించజాలము.

మనమీదినమున, మహాత్ముని మహాత్మ్యప్రయత్నములందలి ఒకరూపముయొక్క చిరమధికము గాంచుచున్నాము. మహాత్ముని యుద్ధమును ముగిసిపదిని మనమునుకొనచున్న కాలమున, ఆతడు కాంగ్రెసున కధ్యక్షుడుగ నొనర్చబడు ఆశ్చర్యకరమగు విషయము. ఇది చాలచిత్రము ఈవిషయముయొక్క అర్థమును కాలముమాత్రమే చెల్లవలదు మహాత్మునిసామకత్వముక్రింద నాగించిన అసహాయ్యమును విఫలమయ్యెనని నుడువుటకు పిలువెను. అది విఫలమయ్యెననువారు, పట్టువులను నిజముగా జూచుటలేదని యెంచుకొనియున్నాను. ఆదర్శమునందే దను ఆగ్రహులతో అసహాయ్యమును విఫలమయ్యెనని నజమే. ఇంక నేయితరవృత్తితో జూచినను ఈయుద్ధమును విజయమున దెలిసి యెంచుచున్నాను. ఆదర్శము నందజాలకపోవుటకు కారణమేమని మనముప్రశ్నించుకొనవలెను. మనయందు వర్తనమును, పరిశ్రమయు లోపించుటయే ఇందలికారణము. అవిరెండు తక్కువైనయెడల దనుస్వాత్మికత్వమును సంపాదించజాలము. ఎంతయో కష్టపడి పనిజేసినగాని జాతీయపద్ధతినయ్య, పరిశ్రమనిరతియును సంపాదించజాలము. ప్రజలు పరిశ్రమపరులు గానివి, ప్రపంచమున లెట్టి జాతీయోద్యమమును విజయము గాంచలేదు. అప్పుడే జాతీయోద్యమోత్సాహము విజయ ముండగలదు.

అసహాయ్యమోత్సాహకరంగము, జాతీయోద్యమార్గమున కొంతవరకు ముందుకుతీసికొని వెళ్లెను. కాని ఆదర్శమునేబట్టియుండు విఫల ప్రయత్నములమైతిమి గానఇప్పుడు మనముచేయవలసినదేమి? మనముచేసినచోటనే నిలిచి, మనశక్తులన్నీటిని బలపరచుకొని తిరిగి ముందుకు నడువవలెను. సోమరితనమున కలవాలుపడినజాతీయ కర్మపరుల గావించుట చాల శ్రమతోగూడిన పని. అందుకు కొంతకాలముపట్టును. ఆపనిని క్రుటికాలములలో సాధింపజాలము. జాతీయోద్యమభావములను ఫలితములను ప్రజలయెదుట నిలిచియున్నవి. వానిని పోషించి బలపరచుచుండవలెను. ఇంతలో మరెయ్యకతరంగమువచ్చి మనల నాదర్శస్థానమునకు జేర్చగలదు. మీరు నిజముగ జాతీయోద్యమమును గోరునెడల, సోమరితనమును వదిలి పరిశ్రమ జేయవలెను. ఆప్రయత్నములూనర్చుకుండ, మరెయ్యక జాతీయోద్యమ తరంగమువచ్చి ఆదర్శమును జేర్చవలెనని కొరులు వ్యర్థము.

స్వరాజ్యము ఒక్కమాట వచ్చిపడునదిగాదు. విదేశీయ పరిపాలనను తొలగించుటకు గావించు ప్రయత్నములలోనే, స్వపరిపాలననుగూడ నేర్పరచుకొనుచుండవలెను. విదేశీయప్రయత్నములను విస్మరించుటతోజాలదు. స్వదేశీప్రయత్నముల తయారజేసికొనవలెను. అట్లు గానిచో విదేశీప్రయత్నముల విస్మరించి దిగంబరులముగ నుండవలసివచ్చును. మానవుడెల్లండజాలడు. ఆదేశిధమున విదేశీయప్రభుత్వమును తొలగించుటకు గాను ముందుగా స్వదేశీ ప్రభుత్వనిర్మాణమును బలపరుపవలెను. స్వరాజ్యము మనచేతులలో నున్నదిగాని, నోటిలోలేదు. మనము శరీరమునందలి పరిశ్రమజేయుట నేర్చుకొనవలెనే గాని మాటలు చెప్పుటతోజారు.

డా|| ఆనీబీబెంటుగారు

మాటలాడుచు భావోదయము గలిగించి యున్న తాతయముల ప్రేరేపించుటలములు పాఠశాలలందుండు టవరమనియు, వ్యక్తియొక్క ప్రవర్తన విద్యాభ్యసనకాలముననే నిర్మింపబడుననియు, ఈవిషయన బహిరంగపరచబడినది త్రిపురస్థిదేవనియు నుడిచిరి. గాంధీమహాత్మునియందు ముఖ్యముగ ప్రధానగుణము కటి గలదు. ఆతడు ప్రపంచమునందలి శత్రులన్నిటియొక్కయు ఏకత్వమును బాగుగగ్రహించెను. ప్రపంచమునందలి శత్రులన్నియు నొక చేతియను నవిషయము మాటలయందు

గాక అతడొకప్పుడు ప్రతికార్యము నేర్చుచు నున్నాను. అతనిజీవితమునందు ఎల్లప్పుడును దాని నాచరణలో పెట్టుచుండును. ఎవరేమిచెప్ప జేసినను అతప్పుదాను జేసినట్లే అతడు భావించును. తప్పుజేసినయెడలనే తనకును అతని కెట్టి భేదము నులేదు ఒకకొక గొప్పకార్యమును జేసినను తానుజేసినట్లే సంపాదించును మరెయ్యక దొకనేరమునర్చినను తాను జేసినట్లే తోపించును అట్టిసత్యము ననుభవించుటకంటె మానవుని ఆధ్యాత్మికాదర్శమునందున్నతపదవిలేదు. బెల్గామునందలి కాంగ్రెసునకు దేశమునందలి అన్నికక్షలవారము రావలసియున్న కాంగ్రెసునకు అధ్యక్షత వహించుటకు గాంధీ మహాత్ముడే అగ్రుడు అతనికంటె ఆదర్శప్రాయుడగు సభ్యుడు లభింపజాలడు.

జాతీయోద్యమమునుగురించి నే నేమాత్రమును దిగులు చెందజాలను. ఉన్నతోద్యమములందు అపజయమునంది యుండునని నేనెంత మాత్రమును దలంపను దేశమునందు అన్ని పక్షములవారును ప్రయత్నించుచున్న ఆదర్శము భారతజాతీయ విముక్తి. ఆదర్శము నందుమార్గములందుతప్ప ఆదర్శమునందు ఎవ్వరికిని భేదాభిప్రాయములు లేవు. మార్గములందు గూడ ఒక్కతను సంపాదించుటయే మొన్న జరిగిన బొంబయిసమావేశముయొక్క ఆదర్శము. రాబోవు బెల్గాము కాంగ్రెసు ఆదర్శముగూడ నదియే. భారత జాతీయవిముక్తికొరకు పోరాడు నుద్దమమునకు పరాజయమునంది ఎప్పటికినినుండజాలదు. పోరాటమును వదిలివేసినప్పుడే పరాజయముగను గాని, సంగ్రామమునందు యుద్ధమొనర్చి అనుకూలతరుణము కొరకు రంగమునందు నిలిచి యున్నవైస్యము పరాజయమునందెనిసి జెప్పజాలము. భీటులలె పోరాటమును వదిలినప్పుడే పరాజయమనిపించుకొనును. భారత దేశస్వాతంత్ర్యమునకు పోరాడు దేశభక్తులకు పరాజయముగనంది యుండజాలదు. అసహాయ్యమునూత్రము ఇది తొట్టుకుడు కుపయోగింపవలసినదని నాఅభిప్రాయము. పరాజయ ముండజాలదు. నిరాశజేంది పోరాటమును వదిలివేయుటయు, శ్రీ కృష్ణుడు అండగా నిలిచియున్న యుద్ధమును పరాజయ ముండగలదని యెంచుటకంటె వేరపరాధ ముండజాలదు

భారతదేశము స్యాత్మికత్వము నందినప్పుడు జాతీయోద్యమము నందు మరణించినవారోపేలన్నియు చిరస్థాయిగనుండునటుల బంగారు అక్షరములలో చిత్రింపబడును. మీ రిదినమున గౌరవించు పురుషు డట్టియుత్తముడు.

పోలకు గారు

మహాత్ముని ప్రకంపించుచు, నిశ్చంద్రప్రాతపద్ధతిమీద కూలీలను పంపుట దేశమున కపకీకరమనియు, నెంచి దానిని తొలగించుటకు గావించిన ప్రయత్నములను వివరించిరి. 1917 సం॥ ప్రభుత్వమువారి పద్ధతిని కాశ్యోతముగ నాపివేసిరి. అంగ్లేజ్ శక్తి క్రింది భంగమువాటిల్లకుండుటకుగూడ నీపద్ధతిని తొలగించు టవరమని యెంచి అందుకొరకు నేనుగూడ వారితో గలసి ప్రయత్నించితిని. ఈపద్ధతియందలిలోపములను గాంధీమహాత్ముడు నాకు బాగుగ గన్పరచుచున్నయెడల నేనావిషయమైతలంపనైనదలచెడివాడని యెంచెను. నేను మహాత్మునితో గలసి డక్షిణాఫ్రికాయందు పనిజేసి వారిసాహచర్యభాగ్యము లభించెను. అతడెప్పుడును సులభమార్గమును వదిలి సత్యయంత్రములైన కష్టమగుమార్గములనే ఎరించును. అతడెప్పుడును ఇతరులకుట్లు సంపాదించుటకే బాధపడుటకు సంసిద్ధుడగుచుండును. డక్షిణాఫ్రికాలో తెల్లవారాతని కొక్కనకి సరిమానహక్కునొసగెడి వారేగాని దానినాతడు నిరాకరించి సామాన్యప్రజలందరికిని వారిహక్కులొసగబడినపుడే తాను హక్కులనంగీకరించెనని నుడిచెను. అతడు తనతల్లివద్దనుండి, సత్యసిద్ధాంతము నుడుటకు ప్రేమహింస సమర్థవించుటయు మార్గములనియు నేర్చుకొనెను. అందుచేతనే స్త్రీయభివృద్ధికొరకాత డెక్కువ పాటుపడచుండవచ్చును అట్టిమహాపురుషుని చిత్రపటము ఇప్పుడు బహిరంగపరచబడెను. అతనిభావములచే ప్రేరితులై దేశమునకును, ప్రపంచమునకును నేరయొనర్చుగాని యని కోరుచున్నాను.

ఆతరువాత రా|| సా|| జి. వెంకటరంగరావుగారును, టి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారును, ప్రాతవిద్యార్థులొసగినచిత్రపటమును మనఃపూర్వకము నంగీకరించుచు మాటలాడిరి. అధ్యక్షునకు సువన్యాసములకు కృతజ్ఞతావందనములతో సభ ముగిసెను.

సర్ బి. యస్. మిత్ర

ఇంగ్లీషాయకు తిరిగి వచ్చుచున్నాడు

సర్ భూషేంద్రనాథమిత్రగారు రి లేదని ఇంగ్లీషకు పయనమగుదురు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924-వ సం దిన బుధవారము 8-వ తేది

సోమవారము

అస్సాం కులీలు

అస్సాం కులీలు కెట్టి బాధలు కలుగుచున్నవో యిటీవల బయల్పడెను. ప్రస్తుతస్థితిలో అస్సాంకు కులీలు బోకుండు నిషేధించుటయే సర్వోత్తమము. అవమానముకన్నను, మరణమయినను మేలు. ఆంధ్రదేశము తగిన శ్రద్ధవహించుచో తన తనయలను పోషింపజాలకబాదు. అస్సాంకు కులీలు ఎలసబాకుండ నిషేధించవలయునని, ది|| బ|| కేశవపిళ్లగారు బ్రవేశపెట్టిన తీర్మానమును మద్రాసు శాసనసభ వారామోదించుట ఎంతయు సుభాగ్యముగనున్నది. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము నెదిర్చిరి. ప్రభుత్వపక్షమున ముచ్చటిం చుచు హోంమెంబరుగు సర్ ఆర్థు నాపుగారు ఆక్షేపణలను కొన్నింటిని చెలిపిరి. ఇవి నిస్సారిములని గ్రహించవచ్చును. వలసబాకుండ నిషేధించి, కార్మికుల స్వేచ్ఛను భంగపరుపరాదట. అస్సాముకు కులీలును బంపిన తెయాకుతోటలు బాగై, హిందూదేశ సాభాగ్యము చెకూరునట. ఆంధ్రదేశపు కులీలు చెమ్మటయొద్దీ కష్టపడన, హిందూదేశ సాభాగ్యము చెకూరువచ్చును. కాని, హిందూదేశ సాభాగ్యము కొరకయినను, ప్రజలు అవమానముల భరింపజాలరు. అట్టి యవమానములనుండి ప్రజలను రక్షింపజాలని అధికారులు, వారి స్వేచ్ఛనుగూర్చియు దేశాభివృద్ధి గూర్చియు ఆతురము జూపుట పచిత్రము. అస్సాముకు బాపట ఎలస, కులీల స్వేచ్ఛ క్రుంగిపోచున్నది. వారు ఎడరాని కష్టములను భరింపవలసి వచ్చుచున్నది. హిందూదేశమునందును వెలువలనుగూడ, కులీలస్థితి యటులేదున్నది. తోటలను భూములను బాగుచేసి ఎంటవంచుటకు భారతదేశపు కులీలే కావలయును. ఆఫ్రికాయండమి, కెనడా ఆస్ట్రేలియాలండమి, ఫిజి మారిషసు మున్నగు ద్వీపములండమి, చేరువనున్న సిలోను అస్సాము లండమి, భారతీయులతో బనిగలదు. అందుచే వాటిని దీసికొనిబోకతప్పదు. కాని, వారు కొంచెము తలయెత్తగూడదు. వారు ధనవంతులు గాగూడదు. ఆసిని, డబ్బును సంపాదించగూడదు. ఒకమారు కులీయయిన ఎల్లప్పుడును కులీగ నుండవలయును. శ్వేతయజమానుల యుద్దేశ్యమిదియే. ఈస్టిలో హిందూదేశపు కులీలను వెలువలకు సంపకుండుటయే శ్రేయస్కరము. డిప్యూటీకా భారతీయ కార్మికులస్థితి దుర్భరముగ నున్నదని విచారించుచున్నాము. స్వతంత్రముగ అధినివేశ రాజ్యమగుట వలన, అక్కడి ప్రభుత్వమువారితో జోక్యము కలుగ జేసికొన కలుగదని తెలుపుచున్నారు. వారి మాటయటండగిండు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి వశమందన్న క్రమకాలనిల సంగతియేమి? కెనియాలో వెల్లె వారు భారతీయులకు గలిగించుచున్న

బాధలను నివారించుటకు, ఇంపీరియల్ ప్రభుత్వము వారేమి జేయగలిగిరి? తెల్లవారి యాందోళనకు వీరు లొంగలేదా? అంతకన్నను బలవత్తరముగ నిదర్శనము, అస్సాముస్థితియే. ఇండియా ప్రభుత్వ వశమందున్న అస్సామునందు, ప్రబలిన దుస్థితిని, నివారించుటకు వీలు గలుగుటలేదు. మొన్నటిదినము పోలకుగారు వలసరాజ్యములలోని భారతీయులదస్థితిని విచరించుచు, వారి హక్కులకొరకు పోరాడవలయునని హెచ్చరించిరి. అధ్యక్షత పహించిన బిసెంటుగా రాసమయమున సత్యమును వివరించిరి. భారతీయులు స్వదేశమునందే బహిష్కృతులగుచున్నపుడు, అన్యప్రదేశములలో నెటుల గౌరవింపబడుదురు? భారతీయులు ఇంట గెల్చినగాని రచ్చ గెలువనేరదు. స్వరాజ్యసిద్ధివలన గాని, హిందూదేశముతన సుతులను విదేశములందు రక్షించుకొనజాలదు. అస్సాముతీర్మానము శాసనసభలో సంగీకరింపబడినను, ప్రభుత్వమువారు కొనసాగించరనుట స్పష్టమే. ప్రజలే యావిషయమై శ్రద్ధవహించి బీదలకు జీవనాధారము గలిగింపవలయును. మేమిదివరకు చెలిపినటుల పశ్చిమాంధ్రదేశమునందు కద్దరునిర్మాణము ప్రజలను త్రోవ బాధనండి దప్పించగలదు. స్వరాజ్యమును చేరువకు దీసికొనిరాగలదు. ఆంధ్రులు చేజక్కిన అవకాశములను విడనాడి, పిమ్మట విచారపడి ప్రయోజనము లేదు.

డాక్టరు బిసెంటుగారు

డాక్టరు ఆనిబిసెంటుగారు, కాంగ్రెసునందు జేరి, దేవదాసు గాంధీగారియొద్ద నూలువడుకుటను నేర్చికొనుట, సంతోషదాయకము. బిసెంటుగారే వనిని దలచెట్టివను, విడువక కొనసాగించును. ఆమె పట్టుదలయు, కార్యదీక్షయు నిరుపమానములు. వయోవృద్ధురాలై ఆమె రాటమును తీవ్రమున్నపుడు, మిగిలినవారి కాపని సాధ్యముగాదని ఎవరును దలంప వీలుండదు. కద్దరు ప్రయోజనమునుగూర్చి భిన్నాభిప్రాయము లుండవచ్చును. కాని కద్దరు నిర్మాణమునకు తోడ్పడుటవలన విదేశవస్త్ర బహిష్కారము సులభసాధ్యమగుననియు, దేశమున కార్థికముగ విశేషలభ ముండుననియు, ఇయ్యది దానిద్రవ్యనివారణసాధన మనియు ఎల్లరును అంగీకరింపకమానరు. అట్టితరి, రోజుకొక అరగంటసేపు నూలువడుకుట ప్రజలధర్మముగాదా? స్వరాజ్యపక్షమువారును బహిష్కారపక్షమువారును నూలు చందాకు సమ్మతించిరి. హోంరూలుపక్షమువారంగీకరించెదరు. మితవాదు లిందు కంగీకరించిన, చిక్కులు దీరిపోవును. దేశ సాభాగ్యము నాలోచించి, మితవాదులు తమ యభ్యంతరములను వెనుక బెట్టెదరని తలంచెదము. అడయా రులో నూలువడుకుటయు నేతనేమటయు ఎటుల యభివృద్ధి నొందుచున్నవో ధియాసఫిస్తు పత్రికలో వివరింపబడెను. ప్రతిగిజలనుండియే సరాసరి నూలుదీయబడుచున్నదని, చెలియుచున్నది. బిసెంటుగారు క్రొత్తమార్గముల దొక్కుటకు వెరువరు. నిర్మాణ కార్యక్రమ నిర్వహణమున కన్నిపక్షములవారును చేతులగలుపుచో, ఇతర భేదము లేన్నియున్నను, స్వరాజ్యము చేరువకు వచ్చుటకు సందియములేదు.

ఒడంబడిక

గాంధీ-దాసు ఒడంబడికయొక్క ఫలితమును గాంధీమహాత్ముడు యీ రెండువాక్యములలో నిమిద్యెను. “స్వరాజ్యపక్షమువారికి శాసనసభలును, రాటమును గలవు. బహిష్కారవాదులకు రాట మొక్కటియే శరణ్యము.” ఉభయులును రాటమును చేపట్టి నిర్మాణ కార్యక్రమమును కొనసాగింపగలరు. శాసనసభల వ్యవహారములను స్వరాజ్యపక్షమువారు జూచుకుందురు. బహిష్కారవాదు లావిషయమున తగాదా పడిజనదు. ఇయ్యది మొదట కష్టముగ గనుపించినను, బహిష్కారవాదులు ఆత్మనిగ్రహమును జూపుట యవసరము. వివాదములతో గడిపెడి కాలమును వీరు నిర్మాణ కార్యక్రమమునకు వినియోగింపవచ్చును. శ్రద్ధతో బనిచేసిన, దేశము త్వరలో స్వాతంత్ర్యము గడించుననుటకు సందియము లేదు. ఇంతవరకును జరిగినయభివృద్ధి స్వల్పమని జెప్ప వీలులేదు. అసహాయాద్యమును ప్రజల దృక్పథము సత్యదృష్టితోని మార్పుజేసెను. దాస్యభావమునుండి స్వాతంత్ర్యభావము ఎంకకు మరల్చెను. స్వశక్తి ప్రభావమును వెల్లడిజేసెను జాతీయ సంయోగావశ్యకతను గుర్తింపజేసెను బహిష్కారములను కొనసాగించుటకు కాంగ్రెసు వెనుదగి, అంతర్విభేదము లధికిమయినపుడు, కాంగ్రెసు బహిష్కార కార్యక్రమమును కొనసాగించుట దురభమగుచు. గాంధీమహాత్ముడు చెలిపినటుల, ఇరుపక్షములవారును ప్రభుత్వవిధానముతో అసహాయము నవలంబించుటకుమారుగ, ఒండొరులతో సహాయమున వింప దొడంగిరి అందుచే ని కార్యక్రమమును కాంగ్రెసునిలిపివైచుటకు మహాత్ము డంగీకరించెను. అంతమాత్రముచే అసహాయధర్మమును వ్యక్తులనుష్ఠించుట కెట్టి యాక్షేపణ యుండజాలదు. మహాత్మునివలె, అతని యందు భక్తిగలవా రెల్లరును తమ జీవితములందు అసహాయసూత్రమును నవలంబింపవచ్చును. అట్టి వారెల్లప్పుడును ప్రజలచే గౌరవింపబడుదురు. అనుకులసమయ మరుదెంచినపుడు, ఇట్టి దీక్షాపరులెల్లరును దేశరక్షకులుగ పరిగణింపబడుదురు రనుటకు సందియములేదు. లేనిదానికి వగవక, ఎదుట నున్న నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించి ప్రజలు గాంధీమహాత్ముని సంయోగ ప్రయత్నములకుతోడ్పడి చరితార్థులయ్యెదరు గాక!

జాతీయవిద్య

పంజాబు జాతీయపాఠశాలా పట్టభద్రులయెదుట నున్నసించుచు, గాంధీమహాత్ముడు జాతీయవిద్యావశ్యకతను చక్కగ నిరూపించెను. ప్రజలను నిస్సహాయులజేసి, ఉద్యోగములకై పరితపించునటుల గావించెడివిద్య విద్యగాదనియు, నిర్భయముగ తలయెత్తుకుని సంచరింపజేయు విద్యయే విద్యయనియు, గాంధీమహాత్ముడు సూచించెను. ప్రస్తుతవిద్య, దాస్యభావమును వ్యాపింపజేయుట కెటుల తోడ్పడుచున్నదో చెలుప నక్కరలేదు. సవన మెటుల జరుగునని విద్యనేర్చినవారు చింతింపనేల య్యో, మహాత్ముడు అడుగుచున్నాడు. ప్రస్తుతవిద్య కాయకష్టమునకు విముఖత గలిగించుచున్నది. కాయకష్టపు ఆధిక్యమును జూపించుటకే, మహా

తల్లిడు ఎల్లరను నూలుకడుగోరుచున్నాడు. నూలు వడుక సారంభించినపుడు, విగిలిన పనులలో కష్ట పడుటకును ఆసక్తి గలగును. స్త్రీలును పురుషులును లక్షలకొలది నూలుకడికి, కష్టపరిమళు నూలు వందు కొంత భాగమును భారతమాతకు సమర్పించుచు, స్వరాజ్య పాతకాలములో సిద్ధించుచు మహాత్ముడు డెలుపుటయం దతిశయోక్తి ఎద్దియు కనుకొనెడు. విద్యాధికులు ఆకలిలేక మాడుచున్న ప్రజల మనోభావములను గ్రహింపలేకన్నాడు. వారి కష్టసుఖములలో పాల్గొనినగాని, నిజ స్వరాజ్యము గోచరించదు. రాట విందల కొక నాధనయనుటకు పండియములేదు. ప్రజాసామ్యదృష్టితో ప్రస్తుత సమస్యను పీక్షించిన, కద్దరునం డెటల స్వరాజ్య మిష్టియన్నదో కనుగొనవచ్చును. గుజరాతు జాతీయపట్ట భద్రులను మ్యునిసిపలు న్యాయనందు, మామూలు పట్టభద్రుల స్థానమున జేర్చుకొనుటకు బాంబాయి ప్రభుత్వము వారి రంగీకరించినట్లుల దెలియచున్నది. స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలయి వను జాతీయపాఠశాలలం దు తీర్చులయినవారిని గౌరవించుట ధర్మము.

అవమానము
హైందవకార్మికులే గాక, విద్యాధికులుగూడ ఇతర దేశములలో నవమానింపబడుచున్నారనుటకు, స్వరాజ్యపత్రికకు మేనేజరుగి వి. యన్. వెంకట్రామనుగారికి సంపాదకత్వమున గలిగిన పరిభవమే నిదర్శనము. వెంకట్రామనుగారిని సింహాళి పు పోలీసువారు, జవనాధారము లేని కూలీ వాని క్రింద పరిగణించి, నిర్బంధించిరి. సింహాళిమనకు జవనార్థమై పెడలు వాకి కొంతసొమ్ము చేతనుండ వలయనని నియమముగలదు. నిరాధారులగు కూలీలు రాకుండుటకై ఇట్టి నియమము గావింప బడెను. కాని, వెంకట్రామనుగారి తరగతిలో జేర రని, ఇంగ్లీషిజానము గలవా రెవరయినను గ్రహింప నేరరు. సీల ను పోలీసువారయినను, కద్దరును ధరించిన భారతీయుని నిర్బంధించుటకై, ఇటుల గావించియుండరు. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి విషయమై ఎట్టి జోక్యము కలుగజేసికొనరయిరి. వెంకట్రామనుగారి నిర్బంధము తమ కాశ్చర్యము గలుగజేసెనని మాత్రము గానాపుగా రంగీకరించిరి. వెంకట్రామనుగారి నిరీక్షన నిర్బంధించుట తప్పనియై, తామీవిషయమై విచారణ నలిపి, అక్రమముగచో తమ అసమ్మతిని యివెదమనియు, నాపుగారు వాగ్దానము జేసిరి. ఇంతవరకు వీరు తగిన చర్య దీసికొనరయిరి. ఓరి అసమ్మతికి ఫల మేమగునో పూడవలయునా

స్థానిక సంఘములు : కద్దరు
మద్రాసు రాజధానిలో స్థానిక సంఘములు నిర్మాణ కార్యక్రమమును కొనసాగింప కృషిచేయుచు చుండగ వాని ప్రయత్నములను ప్రభుత్వమువారు నిరుత్సాహపరచుట శోచనీయము. గుంటూరు తాలూకాబోర్డువారి పట్టణాపీన వైఖరిందు కొక నిదర్శనము. సన్నిలం తాలూకాబోర్డువారు, శాసనసభ్యులగు మరుద్వనం పిళ్లగారి అభ్యుక్తి క్రింద సమావేశమై బోర్డు సర్వీసులోనున్నవారు కద్దరును ధరింపవలయుననియు, స్వదేశవస్తువులను బోర్డు వారు సాధ్యమగునంతటి కుపయోగింప

ఆంధ్ర
గంధి మహాత్మని వూజానిధి
—:::—
లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను
యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

చండాలు ఇదివఱకు 50602-6-8	ఇదీవఱకు 24557-9-8	ఇదీవఱకు 24782-9-8
---	--------------------------	--------------------------

కొశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వర కొశాధిపతివద్దను, ఇలంలను
రావు పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు వసూలుమొత్తము

పూజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరునామా:—కా.నాగేశ్వరరావు, నెం. 7, తంబు శెట్టిపేట, మద్రాసు.

వలయననియు, సిఫార్సుజేసిరి. ఓరి తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారి రెంతవరకంగీకరించెదరో తెలియదు గాని, నాగపట్నం తాలూకాబోర్డువారు ప్రాధమిక పాఠశాలలలో నూలువడుకుటను విధిగ నేర్పవలయనని జేసిన తీర్మానము బనికీరాదని, విద్యా శాఖాధ్యక్షుడు ప్రకటించెను. కాని ఎట్టి నిరోధములున్నను, స్థానిక సంఘములు జాతీయ పునర్నిర్మాణము. కు తోడ్పడవలయును. నిర్బంధముల నెదుర్కొని తమ నిశ్చయమును కనుబట్టువలయును. అప్పుడు గాని, యీ సంఘములు తమ ధర్మమును నెఱవేర్చజాలవు

ఫిజీదీవులు
ఫిజీదీవులలో భారతీయులకు గలిగెడి కష్టముల గూర్చి విచారించుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మూడుసంవత్సరముల క్రిందట నొక విచారణ సంఘము నేర్పరచిరి. విచారణసంఘమువారు రిపోర్టునుబంపి రెండు సంవత్సరములు దాటిపోయినది. ఇంతవరకును రిపోర్టు ప్రచురింపబడలేదు. హైందవ శాసనసభయందీనిషయమై ప్రశ్నినడుగ, రిపోర్టును ప్రచురించువిషయమును ప్రభుత్వమువారి వారిలో చించుచున్నారని, జవాబుచెప్పబడెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కేల యింత కాలయంపన జేయవలయును? తామునిర్మించిన సంఘపురిపోర్టును తామేల దాచియుంచవలెను? ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దీని ననలే బయల్పరుచరను నభిప్రాయము ప్రబలియున్నది. చతుర్వేదిగారు వ్రాయుచున్నారు. ఫిజీదీవులలో మార్షలులా దినములందు ప్రజలు మిగుల యిబ్బందిపడిరి. ఇట్టిస్థితిలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కేర్పరచిన విచారణయందు లిమకు సమ్మతిములేనిచో, కాలనీల ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగ విచారణ నలువవచ్చును. అదియు జరుగలేదు. భారతీయుల దుర్గతను కనుగొనుపట్ల ఎంత యుపేక్షయు, విముఖతయు ఏర్పడియున్నవో, కనుగొనుట నులభ సాధ్యము.

పంజాబు రాష్ట్రీయ సమావేశము
పంజాబు రాష్ట్రీయ సమావేశము గాంధీ మహాత్ముని యధ్యక్షతక్రింద గూడెను. హిందూ మహమ్మదీయ కలహములగూర్చి మహాత్ముడిచ్చిన నలహా అమూల్యము. ఉభయసంఘములును పోరాడుచుండువరకు, వివేక పరిపాలన మంతరింపదని, మహాత్ముడు చెలిసినసంగతులు యధారములు ఉభయసంఘములకును మధ్య విభేదముల బెంచెడి వ్రాతలు గాని ప్రసంగములు గాని హాని

కరములు. ఉభయమును సోదరులని గ్రహించి, ఒకరితప్పుల నొకరు క్షమించి మెలగినగాని, భావ్యభివృద్ధి సాధ్యపడదు. ఒడంబడికలవలన విశేషలాభముండదు. హృదయము మార్పు జెందవలయును. దేశము నెదుర్కొనిన యువప్రదవమును గమనించి యైనను, స్వార్థచింతను మాని, స్వాతంత్ర్యసిద్ధిని గొంచుట ధర్మము.

మ్యునిసిపలు రిపోర్టులు
మ్యునిసిపలు పరిపాలన పు రిపోర్టులను వెనుక విమర్శించుచుంటిమి. అప్పుడు మ్యునిసిపాలిటీ రిపోర్టును, ప్రభుత్వవిమర్శనమును కలిసి యుండెడివి. అందుచే ప్రభుత్వమువారి విమర్శనము రెంతవరకు న్యాయములూ కనుగొనవీలయ్యెడిది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వ విమర్శనము మాత్రమే ప్రచురింపబడుటచే, నిజసందర్భములను గ్రహించుటకు వీలుగలుగుటలేదు. సాధారణముగ స్థానిక సంఘముల స్వాతంత్ర్యముతో, అధికారము జోక్యము కలుగజేసికొనుచుండురు. స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి వీరు పలుమరు అడ్డులిగించుచుండురు. అట్టి ఉభయ పక్షవాదమును గ్రహించినగాని, నిజస్థితి బయల్పడదు. ప్రస్తుతపు రిపోర్టుల వలన, విశేష ప్రయోజన ముండునని దోచదు.

అమృతసరులో సన్ధాన పత్రములు
జలియను వాలాబాగులో బహిరంగవభ
5 వ తేదీ పాయంకాలము అమృతసరు జలియనువాలా బాగులో జరిగిన బహిరంగవభలో, కాంగ్రెసు, భిక్షాశకు సంఘములవారును మరెన్ని సంఘములవారును కలసి మహాత్మునకు విడివిడిగా రెండు సన్ధానపత్రములు సమర్పించిరి. మహాకలహములగూర్చి వారు వినిపించిరి. "మతకలహములు ప్రబలి వందుకు చాలచింతిలుచున్నాను. వానిని శీఘ్రముగా తొలగింపవలెను. ఒండొరులపట్ల ప్రజలు సహనమును చూపవలెను." అని మహాత్ముడు వడివెన. హిందూ అబ్దులఖానుగారుగూడ నులే నుడివెరి.

హిందూ మహమ్మదీయ ప్రముఖులసభ
6 వ తేదీని లాహోరులో జరిగినది
6 వ తేదీని లాహోరు లజపతిరాయిగారి గృహమున హిందూ మహమ్మదీయ నాయకుల సభ జరిగినది. ఆసభలో మహాకలహములగూర్చి చర్చించిరి. వారిచర్చ రహస్యము. మహాత్ముగాంధీ, హిందూ అబ్దులఖాను, మాలానా మహమ్మదాలీ, మాలానా ఖోకతాలి, డాక్టరు అస్సానీ, పంజీతి మదనమోహనమాలవ్యా, లాలా హంసరాజు, హుస్సేన్సాహీ, రాయబహదరు రామ చంద్రబాబు, లాలా దునింగు గాంగు మున్నుసప్రముఖు లాసభలో చర్చించిరి.

విదేశ వార్తలు

ఈజిప్టుకు

లండనులో హంతకులగుంపు

స్కాట్లండుయార్డు చర్యలు

లండన్, డిశంబరు 5:— లండనులో బ్రిటిషు పులీసులకు జంతువులకు ఈజిప్టు అతివాదులు కుట్రబన్నుచున్నారను సంఘటననుబట్టి మంత్రివర్గమును ప్రభుత్వభవనములను గాపాడుటకు పోలీసుదళములను హెచ్చరించుటకు చర్యనడిపినది. జగలులపక్షమునకు జరిగిన వాపుసభ్యులు గొండురు లండనులో నున్నారనియు, వీరు చాల తొందరగా గలగజేయుచున్నారనియు అల్లరులను గలగజేయుచున్నారనియు ఆలింగెగారు హెచ్చరికను జేసినవారన్నారు. ఆలింగెగారిలేఖను సామ్రాజ్యసంరక్షక సంఘమువారికి అందజేసిరి. తరువాత స్కాట్లండుయార్డు నాయకులతో ఆలోచించిరి. ఇండియా కార్యాలయమున ఆయుధాల గూఢచారులు చాలమంది సాదరుక్షులతో (గూఢచారులను పులీసులతో) అతిజాగ్రత్తగ సంచరించుచున్నారు.

ఇంగ్లండులో ఈజిప్టువారు చాలమంది ఇంజనీరింగు దినుషులను ముఖ్యముగ విద్యార్థులు అన్నారు.

దేశీయ కార్యదర్శి ప్రకటనము

లండన్, డిశంబరు 5:— ఈజిప్టు అతివాదులు లండనులో బ్రిటిషు పులీసులను ప్రభుత్వోద్యోగులను జంప ప్రయత్నించుచున్నారను వచంతుల ననుసరించి వీరిని రక్షించి గాపాడుటకు నీలికొన్న చర్యలనుబట్టి పోలీసువారు భయపడుచున్నారనియు దీనినిగూర్చియు అతిరతమనుచున్నారనుగూడవని దేశీయ కార్యదర్శి తెలుపుచున్నాడు. ఏదోకలు తెలియుటచే దానిని గూర్చి దరియాపుతేయుచున్నారు. ఇప్పుడే దానిని అయ్యరులు టకు పీలులేదు. మాడేండ్లక్రితము విషయాలను జరిగినపుడు దీనికొన్న చర్యలనే జాగ్రత్తమిత్తము యిపుడుగూడ ప్రభుత్వోద్యోగులవిషయమై తీసికొనవలెనని కమిషనరు దేశీయ కార్యదర్శికి హితవోసగను. పోలీసువారి విచారణవలన యంత కట్టుదిట్టములు లేకుండజోవుగాక యనుచున్నారు.

బొగ్గగని వేలుట

లండన్, డిశంబరు 5:— రెక్కుచుములో బొగ్గగనిలో అంటుకొని గని ప్రేరెను. 9 గురు చనిపోయిరి. గనిలో 415 మంది పనిచేయుచుండిరట.

గ్రీకు ఋణము

లండన్, డిశంబరు 5:— జాతీయమితివారు గ్రీకు ఋణము నిమిత్తము వివరములను ప్రకటించిరి. అసలు మొత్తము 12800000 పానులు గావలెను. ఇందులో 7500000 పాను లిచ్చెన రమచున్నారు. మిగిలిన 2500000 పానులు ఏకైకములో యియ్యబడును. మిగిలినది అమెరికన్ డోలరులలో యిచ్చుట కేర్పాటుజేసిరి. ఈరణము అంతర్జాతీయ ఆర్థిక సంఘమువారి ఏర్పాటులోనున్నది. అసలు వడ్డీలు పానులలో ఇవ్వబడును. గ్రీకు ప్రభుత్వమునుండి హామీదీసికొనిరి.

అంతర్జాతీయ వ్యాగనుల

ఋణము

లండన్, డిశంబరు 5:— నూటికి 6 పానుల వడ్డీ నొల్ల 1000000 పానుల ఋణము అంతర్జాతీయ 'వ్యాగనుల' నిమిత్తము (బండ్లు) నూటికి 97 పానుల నొల్ల న అనుకొన్నదాని కంటే ఎక్కువగ లండనులో సమగూడెను.

నైన్యములను తగ్గించు ఒడంబడిక

ఈజిప్టుకు బంపుట

జనీవా, డిశంబరు 5:— జాతీయమితి కార్యదర్శి జనీవా ఒడంబడికను ఈజిప్టుకు పంపిరి. కాని బ్రిటిషువారు నవంబరు 19 న కేరెని బహిరంగమున కెయిరో ప్రభుత్వమువారిని ఇతరులకును బంపెదరు.

ఇంగ్లండు - ఈజిప్టు

బ్రిటిషు విధానము

ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యము రద్దుగాలేదు

లండన్, డిశంబరు 5:— ఇంగ్లండు సామ్రాజ్య ప్రధానామాత్యుడు ఈజిప్టుపరిస్థితులనుగూర్చి ఇట్లు ప్రకటించెను. ఇంగ్లండు సర్కారు హత్యను విషయముగాని ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యమును రద్దు జేయుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారని పలువురనుచున్నారు. ఇంతకంటే అసత్య మింకొకటి యుండజోదు. కొన్ని వరతులకు లోనై 1922 లో ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యము నిచ్చితిమి. ఈవరతులవిషయమై రాయబారములు వ్యర్థమైనది. ఈజిప్టులో ప్రతికూలప్రచార మేర్పడినది. తుదకిది ఇంగ్లండును హత్యగ పరిణమించెను. ఈవిద్యేషము, దురంతములు లక్షణము మానినగాని బాగుండవని తక్షణము తగిన చర్యను దీసికొనకపోయిన బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమధర్మమును విడిచినవారగుదురు. అందుచే ఈజిప్టును దీసికొని ఈజిప్టు ప్రభుత్వమునకు చెల్లించేయలసినవచ్చెను ఈచర్య ఇటుండ ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యమును భంగములేదు. స్వాతంత్ర్యమును రద్దు జేయులేదు. ఏ పూర్వపు వరతులనుగూర్చి రాయబారములను ఇంకను జూపవచ్చును. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సాధ్యమైనంతవరకు ఈజిప్టు పరిపాలనముతో జోక్యము గలగజేసికొనరు. స్నేహపూరితముగా పరిష్కారము జేయవలెననిరి. ఈజిప్టుకు లాభము గల్గును. గ్రేటు బ్రిటన్ కు లాభకరముగనుండును. విదేశీయుల లాభములను సంతరించుట ముఖ్యము. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య జేమమునిమిత్తము రాకపోకలకు అభ్యంతరము లేకుండ జేయవలెను. నూదానుకిచ్చిన అభయముల ననుసరించి నూదాను ఆశయములను గాపాడవలెను. ఈజిప్టునుగూడ భంగములేకుండ జేయవలెను. ఉభయత్రా పరస్పరపరిష్కారము లేనిచే ఈ ఏర్పాటులేవియు పూర్తిగ పరిష్కారమైన వనిపించుకొనవు. ఇది సాధ్యముగకాకయని, పరస్పర సహూచనతో యేర్పడుగాక యని నమ్ముచున్నాము.

ప్రభుగారిసతి

తనకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు 20000 పానులు ఇచ్చెదమన్న మాటయే తనకు తెలియదనియు అదంతయు నిరాధారమైనదనియు ఆమె తెలుపుచున్నది.

నూదాను నైనిక తిరుగబాటు

సందర్భమున ముగ్గురు నైనికాధికారులకు ఉరికిత్తును, ఇంకొకనికి ఉరికిత్తును మార్చి 15 ఏండ్ల వరకమును విధించిరి.

ఇంగ్లండు దేశీయ విధానము

ప్రధానామాత్యుని ప్రకటనము

ఎన్నిక సమయమున వాగ్దత్తముజేసిన వ్యవసాయము, అక్షరపదార్థముల ధరల విషయమును గూర్చి ప్రభుత్వము వారపుడే తగినచర్యను దీసికొనిరనియు గృహవిషయము గలగజేయవలెననియు బాల్బిషుగారు ప్రకటించిరి. గృహవిషయముని అకాలమరణము జెందినవారి కుటుంబపోషకార్థము పించుట నిచ్చుటకు ఏర్పాటు చేయుచున్నారమనిరి. ఈవిషయమై కోశాప తినిధి ఆలోచించి తెలియజేయుమనిరి.

ఆంగ్లో జర్మను వర్తకపు టొడంబడిక

మైన్సు ప్రతికాభిప్రాయము

లండన్, డిశంబరు 4:— ఒడంబడిక వరతులు సమంజసముగ నున్నవి. ఐదు సంవత్సరముల వరకు వర్తకము జరగినంత జరుగను. డెర్లినులో బ్రిటిషువారు రాయబారములను ప్రారంభించుట చాల మంచిదైనది. దీనికి ఇంగ్లండులో పారిశ్రామిక సంఘమువారు చాలవరకు తోడ్పడిరి. లండనుసభకంటే ఈ ఒడంబడికయే శాంతికి మార్గమును జూపుచున్నట్లున్నది. ఆయుధవగలు విద్యేషముగూ దీనివలన సమసిపోవును. ఆతలంపులు లేకుండ ఒడంబడిక కుదిరెను వర్తకమును సాగించుటకు కొత్త సిద్ధాంతములే నేర్పాటుజేసిరి.

బ్రిటిషు

సామ్రాజ్య వస్తు ప్రదర్శనము

వచ్చే సంవత్సరము సాగుటనిజము

1925 లో మరల బ్రిటిషు సామ్రాజ్య వస్తు ప్రదర్శనమును జరుపుటకు ఏకగ్రీవముగ ప్రదర్శన కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు నిశ్చయించిరి. స్టీవెన్సన్ ప్రభుని అధ్యక్షతతో థామస్ డెవెనమై ప్రభువు తనిజేయుట కావ్యవసాయ సంగీకరించిరి.

ఇంగ్లండు ప్రాంతు

ప్ర్యాంట్ సంభాషణ

లండన్, డిశంబరు 5:— ఆస్టికాంజ్ జేమగారు ప్రెంచి ప్రధానామాత్యుని గలిసికొనిరి. హెరియట్టు దంపతులు విందొసగిరి. ప్రెంచి ప్రభుత్వసభ్యులు, సెనెటు అధ్యక్షుడుగూడ విందుజేసిరి.

తక్షణము పరిష్కారము గావలసిన సమస్యలను గూర్చి ఒడంబడిక కుదిరెను.

గ్రేటు బ్రిటన్ ప్రాంతుకు మైత్రి నభివృద్ధిజేయుట కవసరమగు మరల కొన్ని సమస్యలను దీర్చుచుగ చర్చించు టకు గూడ ఏర్పాటుజేసికొనిరి.

కొలోను ప్రదేశ సమస్య

కొలోను ప్రదేశమును త్వరలో ఖాళీజేయు నుండుటచే ఇదివరలో అనుకొన్న అంతర్మిత్రముండలి పరిశీలక సంఘమువారు జేయుటకంటే జాతిమితివారే తక్షణము అమలు జరిపిన బాగుండదా యని హెరియట్టుగారు రక్షిరి.

కాన్సాంటిను నోపిలులో బ్రిటిషు ప్రెంచి రాయబార ఒడంబడుతును రోములో జాతీయమితి సభకుండు చర్చించబడు విషయములను గూర్చి సమిష్టి విధానము నేర్పాటు జేయుటకును హెరియట్టు చాంబర్లెగా రుంగీకరించి ఒడంబడికను జేసికొనిరి. కొలోనును జనవరి 10 తేదికి ఖాళీజేయ చలించిగాని ఈలోపుగ జర్యములు డాన్ నిజేడిమును అమలుజరుపుదాని ట్టి కొలోనును అనాటికి ఖాళీజేయుట తలపించును.

రియో రాయబారి సంగతి

స్టీవర్టుగారి విషయము

రాంకే మగ్నానాల్లుగారు రియోడి అసిరోలో చాలించుకొన్న స్టీవర్టు రాయబారి ఉద్యోగమును తదితరపరిస్థితులను గూర్చి విచారించుటకు రాంకే మగ్నానాల్లుగారు రేర్పాటు జేసిన సంఘమువారి సిఫార్సులను చాంబర్లెగారు ఆలోచించిరిని తెలియుచున్నది. ఈ సిఫార్సుననుసరించి స్టీవర్టుగారు 12 నెలల నెలపుమీద నుండుటకు నిశ్చయించిరి. నెలపు అనంతరమున వీరివిషయమై మరల ఆలోచించి అపుడు నిశ్చయించెదరు. మరల నీతనిని నియమించుటకు అపుడున్న సందర్భములనుబట్టి ఆలోచించెదరు.

సామ్రాజ్య విధానము

రాజ్యాంగ విధానములో తప్పేమియులేదు పరస్పరసందర్శన లాభములు

లండన్, డిశంబరు 5:— ప్రస్తుత సామ్రాజ్య పరిపాలనావిధానమున లోప మెద్దియులేదనియు, సామ్రాజ్య వ్యవహారములను నడపుటకు గాని ఒకేవిధానమునకు అంగీకరించుటకు గాని సామ్రాజ్య రాజ్యాంగవేత్తలకు కష్టముగలుగుట లేదనియు మధ్యకాలములో ఎప్పుడైనా కష్టముండెదనియు, సమక్షముగ మూలాది ఏర్పాటుజేయునంతటి ఉత్తమపద్ధతి మరొకటి లేదనియు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములద్వారా అలస్యముననియు అధినివేతమంత్రులను అధికారులను ఇంగ్లండుకువచ్చి సలహాజే కొనిపోవలెనంటి మేని బ్రిటిషు మంత్రులుగూడ అధినివేతములకుభోవుటకు సిద్ధముగనుండవలెననియు జొమనియును ప్రభుత్వములతో ఆలోచించవలెననియు ముఖ్యముగ అధినివేత కార్యదర్శితో ఆలోచించిన ఆతడుగూడ అట్లుజేయుననియు సామ్రాజ్యమందున్న వారందరును ఒకరితోనొకరు సముఖమున ఆలోచించి పనిజేయుట తమమని కర్మలు అమెరిగారనిరి.

నల్లమందు ఒడంబడిక

మైనర్లకు విక్రయించగూడదు

జనీవా, డిశం 5:—మైనరులకు నల్లమందును విక్రయించగూడదని జపానుకుగోరనదానికి నల్లమందు యిదటిసభవారం గీకరించిరి.

లైసెన్సులపద్ధతి, నమోదుజేసి పందిపెట్టుటవలన నల్లమండ్రి ప్రాంతము తగ్గననుచుచున్న ఒక చీనాప్రతినిధి తప్ప తక్కినవారందరను అంగీకరించిరి.

దొంగవర్తకముననుసరించి పైపద్ధతులు నెగ్గనదీ లేనిదీ ఆధారపడియున్నది. ఒడంబడికను సంతకముజేసి ఈ పద్ధతిని అమలించినవారందరను దీనిని అమలుజరుపవలెననిరి. చీనా ఈ ఒడంబడికను సంతకముజేయుచున్నను, కొన్నివారములను జేయదలంపిరని చీనాప్రతినిధి తెలుపవచ్చిరి.

18 లేదొరకు సభ ఆపుజేయబడెను.

ఇండియావైమానిక పయనము

నర్ డబ్ల్యు బ్ర్యాంకురుగారు

లండన్, డిశంబరు 5:—బ్ర్యాంకురుగారు బుకారెస్టుకు వచ్చిరి. ఇండియాకుబోవుటకు కాప్టెన్టునోపియోమిడుగ వెళ్లెదరు.

బ్ర్యాంకురుగారు కాకాస్టాంటినోపిలుజేరిరి.

లీనినేదికము నంగీకరించుట

లండన్ పత్రికల విమర్శనలు

లండన్, డిశంబరు 6:—ప్రభుత్వమువారి 'లీ' నివేదికము నంగీకరించు టెంతయు సమంజసముగ నున్నది. ఇండియాకున్నత్యేతిపులవైఖరి మారుట చాలమంచిదని డెయిలీన్యూస్ ముఖ్యము అనుచున్నది.

టైముస్ పత్రిక

ఇట్లుచున్నది. జీతములు, ఉద్యోగములకు భయము లేకుండ మంచిసౌకర్యములే జేయబడెను. గవర్నరులకు హెచ్చరించవలసినవి నిరాకరించుట విచారకరము. ఏలన సమర్థులు దీనిచే పూర్తిగపనిచేయుకనే తొలగవరు. ప్రజాయత్త కాఖిల ఉద్యోగము విషయమై తక్కువ జీతములమీద సమర్థులను నియమించవచ్చును. దీనిని ప్రయత్నించెదము. పరిశోధకుల కిది చాల వ్యయముగనుండును. ఈ మధ్యకాలములో ప్రజాయత్త కాఖిలలో కల్లోలముగ నే యుండును. తక్కినముఖ్య కాఖిలందు 100 సంవత్సరములకుండి గడించిన యనుభవముతో ప్రవర్తించి సాధించగలరు. మంచివారి నే నియమించెదరు. ఇండియను మెడికలుసర్వీసు నెత్తిజేయువిషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు జాగ్రత్తగ ఆలోచించి ఈవిషయమును లీ కమిషనువారి సిఫార్సులకు సరిపుచ్చుట అవసరము. ఇంతవరకు వైద్యవృత్తిలో యూరపియను సామర్థ్యము ప్రమాణముగల ఏర్పాటు జరుగలేదు. యూరపియను లుండవలసిన అవసరములేనట్టి స్వాతంత్ర్యవైద్యులు ఇండియాలో ఇంతవరకు బయలుదేరలేదు.

మగ్గిరకంపెనీవారు పానుకు 25 పెన్సీలవొప్పున మూడవ డివిడెండు బంచిపెట్టెదమనిరి.

మరాఠీలో స్వేయను వైద్యములు

మెసిరా మీదుగ వెనుకకు మరలినవని తెలుపుచున్నాడు.

అగదాసీగారు చిత్రమగుట

పెరిషియా ప్రధానామాత్యునకు సంబంధము సంపుట పెరిషియా ప్రధానామాత్యుడు తనయందు జూపిన బౌదాధ్యమనకు దయకు కృతజ్ఞుడనయి, దీర్ఘాయుష్కుడై నర్థిలుగాకయనియు తనకు ఆంగ్లేయు జాతులేకపోవుటచే స్వయముగ గలిసికొనజాలనియు అందుచే తనపుత్రుని బంపుమంటినిగాన అభినివ్యాస సంకీర్తనాన్ని తెలియజేయుచు యు అగదాసీగారు పెరిషియా ప్రధానామాత్యునకు సంబంధము నంపిరి.

అగదాసీగారి లేఖ జేరనయి అయిన పుత్రుని బంపవలెనయి పెరిషియా ప్రధానామాత్యుడు ప్రత్యుత్తరము నంపెను.

ఎస్టోనియా విప్లవకారులు

కమ్యూనిస్టులపై పోలీసుదాడి

రెనార్, డిశం 5:—రెనాల్సులో ఇటీవల తిరుగబాటులో పాల్గొన్న కమ్యూనిస్టుల తిరుగబాటులో పాల్గొన్న కమ్యూనిస్టుల ఇంట్లపై పోలీసువారు దాడివల్పిరి. రాత్రింతయు తుపాకులను గాల్పుచునేయుండిరి. నూర్యోదయ మగుసరికి పోలీసువారింట్లో చొరబడగల్గిరి. ముగ్గురుకమ్యూనిస్టులు చనిపోయిరి. ముగ్గురుపోలీసువారికి గాయములు తగిలినవి.

మాంటుస్యు సంస్కరణములు

హ. సల్మానులకు లాభకరముగావు

డాక్టరు జయనుద్దీనుగారి మొఱ

లండన్, డిశం 2:—మాంటుస్యు సంస్కరణములు ముసల్మానులకు తనసంతకాలభయక, సంరక్షణములు గలగజేయలేదనియు గాబ్యాంగవిభానము, సంస్కరణములు నెట్లట ముసల్మానులతోద్వాటు నాశించిరని ముసల్మానుల ఆశయములను కావలసినంతవరకు కాపాడవలెననియు చప్పనయి ప్రత్యేకసాంఘిక ప్రాతినిధ్యములు ముసల్మానులకు పూర్తిగ ఒప్పుకొనవలెననియు ప్రజాహితీజీవనసంఘములందు స్థానికపరిపాలనాధి సంఘము ముసల్మానులకు ప్రత్యేకముగ (ప్యార్లెలు) ఎన్నిక లుండవలెననియు డాక్టరు జయనుద్దీనుగారు రినిరి.

మితవాదులకు మహమ్మదీయులకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు దగ్గరడియుట కిదేసమయమని బ్రిటిషు పత్రికలయందు చాలమంది వ్రాయుచున్నారు.

ఇండియా అన్నిభాగములనుండి ఆంగ్ల భాష రాసెట్టియు పూర్వచార పరాయణులగు ముసల్మానులకు ఒక ప్రతినిధిసంఘముగ నేర్పాటు జేసి పరిపాలనావిభానమున ప్రభుత్వము వారికి సలహాఇచ్చుటను ఏర్పాటుజేయవలెనని మరికొందరు విచిత్రముగ నూచనను జేయుచున్నారు.

కెయిరో విద్యార్థుల నిరసనము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

డిశంబరు 5:—కెయిరోలో ట్రెయినింగు కాలేజీయందు ఈజిప్టుదేశీయుడగు ప్రధానోపాధ్యాయుని వేరొక పనికి విద్యార్థులందరి మార్చివేయుటచే 800 మంది విద్యార్థులు కనివారమునాడు తిరుగబడి ఆంగ్లేయ ఉపాధ్యాయుల ప్రశ్నలకు తీరుపులీయ నిరాకరించిరి. ఉపాధ్యాయులు మంత్రిగారికి ఫిర్యాదుజేసి, ఆల్లరిజిట్టులో ముఖ్యులను ఆరెస్టుజేసి వారిచే తుహఫా యిప్పించినగాని తాము పనిజేయ మనిరి. వెంటనే మంత్రిగారు 50 మంది విద్యార్థులను ఆరెస్టుజేసిరి.

నూతన జాతీయదుస్తులు

విద్యార్థులు నూతనకపు జాతీయదుస్తులను ధరించి స్థానిక పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించుట కొక యదృశ్యము బయలుదేరినది. ముందుగా ఇంజనీరింగు పాఠశాలలో నిది ప్రారంభమైనది. వారు కర్రగుండీలతో మిలిటరీకోట్లు, ట్రైకు కాలర్లకు బయలు మిల్లు మల్లయు ధరించెదరు. షేరాయిలను మార్చురు. ఈమార్పునకు ప్రజల ప్రోత్సాహమును గోరుచున్నారు.

చైనా

చాంగ్సునిగుగు దాడి విరమించిరి

చాంగ్సునిగుగు తాను పుపూవుపై దాడి మానుకొనెదనని ప్రకటించెను. ప్రభుత్వాధికారము ఒక్కనిపరముగా నున్నది గనుక, తనకోర్కె సఫలమైనదనియు, కావున తన నేనల్పిటిని తిరిగి మంచూరియాకు దీసికొనిపోయెదనయి నిక ముందు కేంద్రప్రభుత్వము ఉత్తరువులకు బద్ధుడనై యుండుననియు ప్రకటించెను.

జర్మను ఎన్నికలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

డిశంబరు 5:—జర్మను రిచిప్టరు ఎన్నికలు నిన్నను దేశమందు దన్నిప్రాంతములలో జరిగినవి. మొదటి ఫలితములను బట్టిచూచి జర్మనుజాతీయవాదులు ముందుగా నున్నారు. సాంఘికప్రజాపక్షమువారితో ఇంచుమించు సరిసమానముగా నున్నారు. మొదటి మిలియను ఓట్లలో సాంఘిక ప్రజాపక్షము వారికి అతివాదులకు కమ్యూనిస్టులకు అత్యధికమైన వోట్లు వచ్చినవి.

ఫ్రాన్సులో కమ్యూనిస్టుల కుట్ర

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

డిశం 5:—రెండురోజులకుండి పోలీసువారు చేయుచున్న పరిశోధనల ఫలితముగా పదుముగ్గురు ప్రవాసముల కంపబడినట్లు పారిసులో ప్రకటింపబడెను 60 మంది విదేశీయ కమ్యూనిస్టు ఏజంటులపై ప్రవాసశిక్షాప్రకటనలను మంత్రిగా రొసంగిరి. వారిలో 48 రు ఇటలీవారు, 6 పోలాండువారు, 7 రు బెల్జియనులు, నెర్వియా 1, స్విజ్జరులాండు 1, స్వీడను 1, జర్మనీయుడు 1, గలరు. ప్రభుత్వముగారు విదేశీయులందఱచర్యలను రహస్యముగా గమనించుచున్నారు. విప్లవోద్యమములందు పాల్గొనుచున్నట్లులు అనుమానము గలవారందరిని పట్టుకొన యత్నించుచున్నారు.

పత్రికల ధోరణి

కమ్యూనిస్టుల కుట్ర జరుగుచున్నదని పారిసుపత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. కమ్యూనిస్టు విప్లవము లేవనెట్టుటకై ప్రయత్నములు జేయుచున్నారని తెలియవచ్చునట్లు లాపత్రిక ప్రకటించినది. గాబిగ్నీ జిల్లాలో పోలీసువారు కమ్యూనిస్టుకేంద్రస్థానమును కొల్లగొనిరి. అందు యువకులగు స్త్రీపురుషులకు లెనినుమాత్రములను బోధించు బోర్నినికు ప్రచారపాఠశాల ఒకటి బయలుపడెను.

కుట్రల బయలుపెట్ట పెద్దయత్నములజేయ యేమియు బయలుపడకున్నదని ప్రత్యేకపత్రికలు విమర్శించుచున్నవి.

మాంధుర, డిశంబరు 5:—ఫరీదుపురమందలి వైజాము గారి శివరమునువిడిచి జాత్ గానునకు బయలుదేరి రాజప్రతినిధి యు రీడింగుప్రభ్యయు బోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

వాతావరణసితి

1924 సం. డిసంబరు నెల 8వ తేదీ సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మరిగి గరి 24 గంటలలో అత్యధికగరి	మరిగి గరి 24 గంటలలో అత్యల్పగరి	వర్షము గరి 24 గంటలలో	తేదీనంది గరి 24 గంటలలో	మరిగి గరి 24 గంటలలో అత్యధికగరి
గోపాలపురం	80.0	58.6	...	24.88	44.96
విశాఖపట్టణము	81.5	67.1	...	15.44	87.09
కాకినాడ	78.9	64.6	...	21.87	89.09
మచిలీపట్టణము	79.9	66.3	...	12.04	41.59
కర్నూలు	85.1	59.9	...	8.56	26.91
బళ్లారి	87.1	63.5	...	2.45	20.51
కడప	84.5	67.5	...	7.20	31.28
నెల్లూరు	82.9	67.1	...	21.29	87.98
మద్రాసు	82.1	67.3	...	20.97	50.74
కడలూరు	80.8	70.6	...	23.85	52.94
నేలము	88.2	70.8	...	5.76	89.89
కోయంబట్టూరు	85.1	71.7	...	11.21	22.29
తిరుచనాపల్లి	88.5	72.0	0.08	9.27	88.18
నాగపట్టణము	80.1	74.3	0.88	22.72	54.98
మధుర	85.8	72.9	0.04	5.05	88.59
పాంబన్	86.6	76.1	0.54	12.87	87.00
తిరునల్వేలి	0.91	18.56	28.84
తిరుకేంద్రము	83.7	74.5	0.10	18.92	64.51
కొచ్చిన్	88.6	73.5	1.69	15.02	114.51
కాలికట్టు	89.5	71.0	1.38	20.58	117.16
మంగళూరు	80.9	76.4	...	4.18	125.68
తెంగుళూరు	83.3	64.6	...	2.92	85.87
మెర్కార	76.8	62.4	0.86	5.95	125.46
కొడైకనాల్	64.4	52.6	0.98	12.79	62.18

ఆకాశము నిర్మలముగానున్నది. మచిలీపట్నంలో పగటి వేడిమి రిక్తి డిగ్రీలు తక్కువ. గోపాలపురంలో రాత్రివేడిమి తక్కువగా నున్నది కడపలో పగటివేడిమి సగము తక్కువగా నున్నది. మద్రాసులో రాత్రివేడిమి తక్కువగా నున్నది. వర్షములు తగ్గిపోవుచున్నవి.

ఆర్. ఎన్. సామూయి,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

కలకత్తా, డిశంబరు 7:—కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము యొక్క సెనెటుభవనమున చలువరాతితో చేయబడిన క్రిరీక ఫులగు సర్ గురుదాసుభిష్ట గారవ్రతిము వైసు శాంసెల్ల రుదారగు సర్. టూచార్టుగ్రేవు గారచే బహిరంగము గావింప బడినది. క్రిరీకేఫులగు మాంచేగూగారి మరణముకులన గల్గిననష్టమును విచారించుచు నొకతీర్మానము గావింపబడినది. (ఆంధ్ర పోస్టు)

శాసనసభ ప్రశ్నోత్తరములు

బల్లారిజిల్లా లడవిపంచాయతీలు

పి. శివరావుగారు.

ప్ర:—బల్లారి జిల్లాలో పశ్చిమ తాలూకాలయందు అడవి పంచాయతీలు ఏర్పాటు చేసారా?

ఉ:—హోస్పేట, మాడగల్లి, హర్ననహల్లి, కుడ్డిగి తాలూకాలయందు ఏర్పాటు చేయబడినవి.

ప్ర:—పంచాయతీలకై ప్రత్యేకోద్యోగముల ఏ యే జిల్లాలలో నియమించిరి? ఆయనవద్దనున్న గుమాస్తాల సంఖ్య సరిపోవునా?

ఉ:—గుమాస్తాల నెచ్చించుసంగతి విచారించబడుచున్నది.

సివిలుకోర్టు కాపీస్టులు

సివిలుకోర్టు కాపీస్టు లంచదగిన హైకోర్టువారా ప్రభుత్వమువారికి మహజరు పెట్టుకొనిరా? దానిని సభ్యులకు తెలియ బరచెదరాయని రా|| పా|| పి. వి. గోపాలకృష్ణారావుగారు అట్టి మహజరేక్షయు రాలేదనియు, వచ్చినపిదప తెలియ బరచుటకు గూర్చి విచారించెదగనియు ప్రశ్నోత్తరము వచ్చెను.

శాసన ఉపాధ్యక్షులు విద్యుత్తుములు

జి. రామేశ్వరరావు గారు

ప్ర:—శాసన సభ ఉపాధ్యక్షుడును, చేరమానులు (అధ్యక్షునికి బదులుండ దగ్గవాడు) నిర్వహించిన కార్యము లెవ్వి?

ఉ:—ఉపాధ్యక్షుడును చేరమెను అసరము వచ్చినపుడు అధ్యక్షులుగా నుండి సభాకార్యక్రమము నడిపిరి. ఉపాధ్యక్షుడు 8) వ స్థానానికి ఆర్డరు ప్రకారము హాజరు కమిటీ అధ్యక్షుడగును. అధ్యక్షుడు 1922-23 సం||లో ఇంగ్లాండుబోయినపుడు స్టా. అ. 79 ఎ. ప్రకారము తనకుగల అధికారము నుపయోగించి ఉపాధ్యక్షుడు ప్రక్షలను తీర్మానములను సభలో సంగీకరింపవచ్చునా లేదా యను విషయమును పరిష్కరించుచుండిరి. అధ్యక్షుని తరఫున 1928 జనవరి, డిశంబరులలో డిల్లీలో జరిగిన శాసనసభాధ్యక్షుల సమావేశమునకు బోయెను.

ప్ర:—వీరు యితర ఎన్నిక సభ్యులకు యెక్కువ కాలము చెప్పిపులిలో నుండవలెనని నియమముగలదా, ఉన్నచో యెంతకాలముండిరి. అప్పుడెట్టిపని నెరవేర్చిరి. ఉ:—వారట్లుండ వలెనని నిబంధన లేదు. ఆయనను డిల్లీ వెసిడెంటుగారు 1922 జూలైయలోను, ఆగస్టులోను సెప్టెంబరులో నోకరోజు, ఏప్రిల్ లో 2 రోజులు చెప్పిపులిలోనుండి అధ్యక్షుడు లేనందున శాసనసభకు సంబంధించిన పనులు నిర్వహించెను.

ప్ర:—ఉపాధ్యక్షునికిగాని చేరమానుకుగాని యితరసభ్యులకున్న యెంతయెక్కువకాలము యేరితిగా ముట్టుచుండును. గతనాలుగేండ్లలో సాలునకెంతెంత అధికభత్యము లొసంగబడినది.

ఉ:—ఉపాధ్యక్షుని ప్రయాణాభ్యులు కొంచెము ఎక్కువగానుండును. ఆయనకు 1928 జూనువరకు 1 వ తరగతి రైలుకార్డు 2 1/2 రెన్లు, ఇద్దరునాకరులకు 2 వ తరగతి రైలుభర్తు యిచ్చుచుండిరి. తదనంతరము 1 వ తరగతి భర్తుకొందురైతే 2 సంకబడుచున్నది. ఇదిగాక యితరసభ్యులవలెనే బండిభర్తులు మైలునాటిగాను, రైల్వేము బసంగ బడును. అతనికి నాలుగవ రూ 5000 జీతము. వీరి ప్రయాణ భర్తులకుగాను 1921 సం|| రూ 64.12-0 నాభరులకు రూ 49 1922 సం|| 241-14 0. నాభరులకు 1.8.8-0. 1928 సం|| రూ 16.3-0 నాభరులకు రూ 11.4-0. 1924 సం|| రూ 167-11-0 నాభరులకు రూ 88-6-0 మొత్తము రూ 490-7 0 నాభరులకు 252-2-0 భర్తయినది.

డిల్లీ సభలనుబోయినందుకుగాను 1928 జనవరిలో రూ 909.18-0 ఏకంబులో 929.4 0 మొత్తము 1889-1-0.

పంచాయతీ లెక్కలు

హోకా సంఘములు రూ 50 మించినమొత్తములకు పంచాయతీలలో తేను కీయవచ్చునని టి. ఆదినారాయణ చెట్టిగారి ప్రశ్నకుత్తరువుగా బెంబబడినది.

ప్రాథమిక వాతశాలలు

ఈ రాష్ట్రమునందు ప్రాథమిక పాఠశాలల నందు ప్రభుత్వసహాయములు గలవానిసంఖ్య నధికముజేసి, యితరత్రగల పాఠశాలను తగ్గించవలెను నూచనగలవాని జి. రామేశ్వరరావుగారు ప్రశ్నించిరి.

ఉ:—స్థానిక సంఘములయాధీనమునందున్న పాఠశాలలను తగ్గింపవలెనని యొకమాచనగలదు. గ్రాంటు బడులను అధికము జేయుట యితరులచేతనున్నపని. వాటిని జిల్లావిద్యా సంఘములు రికిగైజు జేయవచ్చును.

లాకారేజీ పునర్నిర్మాణము

లాకారేజీ పునర్నిర్మాణముగూర్చిన రిపోర్టుపై మంత్రిగారు ఉత్తరువు లా సంగతులలో పునరికడమితుకొన్ని వారినిగాని లాప్టడీసుబోర్డువారినిగాని సంప్రదించియుండిగా, ఆరిపోర్టుకు లాకారేజీ కొన్నిలువారు ఆహాదించినపుడు ఏమయిన విమర్శించియుండిరా యని ఎస్. సత్యనారాయణ ప్రశ్నింప లేదని బదులువచ్చెను. ఈరిపోర్టునకు సదగు సంస్థల కెట్టిసంబంధములేదు.

ప్ర:—నూతనోద్యోగములకు మంత్రిగారే నియమితురా లేక లాకారేజీ కొన్నిలువారు వేయుదురా.

ఉ:—నవం 5 క లేదీ ప్రభుత్వఉత్తరువు 1702 ప్రకారము జరుగును.

చెన్నరాష్ట్రమునందుప్రతి

సి. గోపాలమినసుగారు ప్ర:—ఈరాష్ట్రమునందు ప్రతిపంట ఏమయిన నభివృద్ధి గాంచుచున్నదా? నూతన రకముల ప్రత్తిని పండించి యభివృద్ధిజేయుటకు యేమి యేర్పాటులు జేయుచున్నార?

ఉ:—మొత్తముపై ప్రతిపంట తగ్గిపోవుచున్నట్లేయున్నది. కాని నూతనపద్ధతులపై వ్యవసాయకాఖివారు పండించుచున్న (కంబోడియ) ప్రత్తిగత మూడేండ్లలో బాగుగనే యభివృద్ధి చెందినది.

నూతనరకముల ప్రత్తిని వ్యవసాయకాఖోద్యోగులు వివిధస్థలములందు పెంచుచున్నారు. ముఖ్యస్థానములలో యీ నూతన ప్రత్తిలు బాగుగ ఫలించుచున్నవి. త్వరలో ప్రాతరకములన్నిటిని మరుగుపరుచగలదని దోచెడిని.

ప్ర:—ఈ నూతన రకము ప్రత్తి యిదివరకు దానికన్న యెంతవరకు లాభకరముగనున్నదో లాంక మైసూరులు యభిప్రాయమును కనుగొనిరా?

ఉ:—కరుంగన్న, కంబోడియా ప్రత్తులగూర్చి లాంక మైసూరు యభిప్రాయము 1912,16 సం||లలో అనుకూలముగనే తెలుపబడినది. కరుంగన్న ప్రత్తికి కంబోడియాప్రత్తికన్నత బిగువులేకయు వారు పరికోరించి జూచి దెలిసిరి.

గోసంరక్షణ

కెల్లూరు, ఒంగోలుబారి ఆవులు సంఖ్యకీచించుచుండుటచే, వాటి ఎగుమతిని నిలుపుతేసి, చింతలదేవి ఫారములో వానిని వృద్ధిజేయ తన యత్నములు జేయుచున్నారని సజేక మొదలయ్యిన ప్రశ్నకుత్తరువుగా తోయ వచ్చెను.

వైద్యోద్యోగములు

మారుమూల గ్రామములలో పించుదీసికొనిన వైద్యోద్యోగులు వృత్తివాచరించు చుండెనచో ప్రభుత్వమువారు ధన సహాయము బహుళులరని వి. రామచంద్ర రెడ్డిగారి ప్రశ్నకు జవాబునందు దెలియవచ్చెను.

వైద్యకళాశాలలందు స్త్రీవిద్యార్థినులకు, నిమ్మజాతి వాటి కొలదియందీ మాత్రమే స్కాలర్షిప్లు లొలగుచున్నాడు. వీరిలో నెవ్వరికొకడ ఉద్యోగ మియ్యబడునని పూచి లేదు.

వినోదములు పన్నుచట్టము

జి. రామేశ్వరరావుగారు-ప్ర:—వినోదముల పన్ను చట్టమును శాసనముగా జేయునపుడు ఎన్నిస్థానికసంఘముల సంప్రదించిరి. అవి యెట్టిఅభిప్రాయమును దెలిసినవి.

ఉ:—అన్ని జిల్లాతాలూకా బోర్డులను సంప్రదించియుంటిమి. వాటిలో చాలసంఘములు అనుకూలముగనే అభిప్రాయమును తెలిపినవి.

స్థానికసంఘముల చట్టము సవరణవిల్లు నేలయొక్కను అనుబంధములేదు జిల్లాబోర్డులకుసరాసరిఎన్నికలు జరుపనుజేతముగలదా అందుకనుకాముగ నేర్పాటుజేసెదరాయని టి. ఆదినారాయణచెట్టిగారు ప్రశ్నింప బిల్లుయొక్కను సరిజాడబడుచున్నదనియు సరాసరి ఎన్నికకు అనుకూలసవరణలు జేయబడుననియు ప్రశ్నకుత్తరువు వచ్చెను.

సభాకారసంఘములపై వృత్తి పన్నులొలగించవలెనని కవిస్త్రాయగారి విన్నపము జేరినదనియు దానిగూర్చి విచారించుచున్నారనియు దెలియవచ్చెను.

రాయదుర్గ తాలూకాబోర్డునెత్తి వేయుట

స్థానికసంఘముల చట్టసవరణ

ఎ. రంగనాథ మొదలయ్యారుగారు:—రాయదుర్గ తాలూకాబోర్డు నేల ఎత్తివేయవలెనని?

ఉ:—అబోర్డు అధిక రేటుపన్నులను విధించినను స్వప్రేమితులగు నుండవలెనని ఎత్తివేయవచ్చునని జిల్లాకలెక్టరు, బోర్డు

అధ్యక్షుడు, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు అందరుగూ డినకమిటీ వారు శిఫార్సుజేయుటచే నెత్తివేయబడెను.

ప్ర:—మొత్తమురూపిడిమండి రూ 4025 ప్రాథమికవిద్యకై ప్రత్యేకించిన పిదపగూడ ఆ తాలూకా బోర్డు జమాఖర్చులను సరిజేసికొనలేదా?

ఉ:—తాలూకాబోర్డుతనఖర్చులను తగ్గించిరాబడికి మించుచుండునట్లు బాదుకొననూచించెను. కావున ప్రభుత్వమువారి జిల్లాబోర్డునకు వ్రాసి వారియభిప్రాయమునకై అంత్యఉత్తరపీయకుండ వేచియున్నారు.

రాజమహేంద్రవరం

(స్వకీయ విలేఖరి)

మలేము-మంత్రిము

పై విషయముగూర్చి కాకినాడ మెక్లారిక్ హౌస్ గూర్చి (ప్రిన్సిపాలు రివరెండు టెన్సెనుగారు ఎ. యి. యల్. యమ్. మిమను రీడింగుతాము ఆవరణలో నిన్నసాంక్షాత్రము ఉపన్యాస మొంగిరి. హిందూదేశాచారములు, ఉత్సవములు మలేమంత్రిములలో నిండియున్నవనియు, ఇట్టి ముగ్రహములను మగు ఉత్సవములే హిందూతత్వమును నిరూపించుననియు చెప్పిరి.

ఈవిషయముగూర్చి ఉపన్యాసములు మద్రాసు మెయిలు సంవత్సరాదిసంచికలో వ్రాసిన వ్యాసమునకు బహుమతిని పొందిరి.

విద్యోగులు

ప్రభుత్వకళాశాల (ప్రిన్సిపాలు శ్రీ యన్. ఆర్. క్రీష్ణమూగారు కలవుగై కొని వెళ్లుసందర్భమున నిన్నసాయంత్రము విద్యార్థులు మెట్టాపుసంఘమువారును విద్యోగులు పత్రములను సమర్పించి అల్పబోధించుట గాంచిరి.

వీరిస్తానమున స్థాతం దొరగారిని (ప్రిన్సిపాలుగా నియమించిరి. వారు గేడు ఉదయము మెయిలులో చెన్నపురినుండి వచ్చిరి.

తూర్పుకృష్ణాజిల్లాసంఘము-బందరు

దెల్లంకాంగ్రెసుప్రతిఘటన యెన్నికఫలితములు. ఈ జిల్లానుండి యీక్రింద పేర్కొనబడినవారు రాబోవు దెల్లంకాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులుగా యెన్నుకొనబడిరి.

భోగరాజు పట్టాభి శివారామయ్యగారు, మనపాక కమలమ్మగారు—అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సంఘసభ్యులగుటచే అధికారరీత్యా ప్రతినిధులైరి.

ఉప్పలూరి ముత్తరాజుగారు పరిమి వెంకటపిచ్చయ్యగారు—కెల్లూరు తాలూకాకు ప్రతినిధులుగా కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిచే అంగీకరింపబడిరి.

డిట్టకవి వీరరాఘవయ్యగారు ప్రభుల హనుమంతరావుగారు ముసల్ కృష్ణమూర్తిగారు మాలెంపాటి వెంకటకృష్ణయ్యగారు కొడాలి నరసింహారావుగారు ఆత్మూరి నాగేశ్వరరావుగారు భైరవభట్ల వెంకటసుబ్బారావుగారు దుక్కిపాటి ప్రసాదరావుగారు దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్య చాదరిగారు—3-0-౧౧-౨౪ లేదని జిల్లామొత్తముపాద జరిగిన యెన్నికలలో అధ్యక్షునిచే నియమింపబడిన కమిటీవారిల్లు 3-౦-౧౨-౨౪ సాయంత్రమువరకు వచ్చిన యెన్నిక పత్రములలో యెక్కువ ఓట్లురావడమువలన గెల్పొందినట్లు నిర్ధారణ చేయబడినవారు. భ్యర్థులుగా నిలిచి, ఎన్నికలలో గెలుపొందని మిగతా ౧౧ గురిని రాష్ట్రసంఘములవారికి సిఫారసు చేయడమైనది

భైరవభట్ల వెంకటసుబ్బారావు,

కార్యదర్శి.

బీమ్ బండ్:—నీర్వహించిన వీర్యమును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి జేరినది. స్వప్నమందు గాని మాత్రముతోగాని వీర్యముస్ఫులితమగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపితే యాను. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును లొలగించి యవ్వన మొసంగును. ఎంత బలహీనుని కయినచూ రెండుగంటలలో సరములకు బలమునిచ్చి సంతార ముఖము అనుభవించునట్లుజేసి సంతాన వంతులుగ జేయును. పుత్రరములు రహస్యముగా నుంచబడును 20 మాత్రలు సీ! 1కి రు 2-0-0 పి. పి. చార్జి వేరు

ఆర్య వైద్యశ్రమం,

13, భైరాగిమఠంపేథి, మద్రాసు

భారత సామ్రాజ్య శాసనసభ

ప్రశ్నోత్తరముల పట్టికలు

ముఖ్యమంత్రియవారు సంబంధించిన ప్రశ్నలు

శ్రీ, డిశంబరు 6:— భారత సామ్రాజ్య శాసనసభాభ్యుదయించే భయం ప్రతిపాదించుటకు అనుమతించబడిన రెండు ప్రశ్నోత్తరముల పట్టికలు ప్రచురించబడినవి. 190 తీర్మానములుగలవు. కామినీమూలచంద్ర, కల్యాణ, భానుబహదూరు సభాపక్షముననుభూతు, డాక్టరు గవరుగార్లు పెక్కు తీర్మానములు ప్రతిపాదించెదరు. పన్ను విచారణసంఘము, సుబానుచంద్ర బోసునిర్బంధము, బెంగాలు ఆర్మీ సెన్సెనిర్యాము, హైదరాబాద్ సామంతరకు సర్ దాదీబంబులాల్ గారి రాజీనామా మొదలగు విషయములను గురించి తీర్మానములు భారత సామ్రాజ్య శాసనసభ అధికారసభ్యులచే ప్రతిపాదించబడును.

గోస్వామిగారి తీర్మానము

గత శాసనసభయందు పన్ను విచారణ సంఘమును రద్దు చేయవలసినదని తీర్మానము ప్రతిపాదించిన టి. జి. గోస్వామిగారు పూర్తిగా ఆర్థిక స్థితిని విచారించుట కేమియేర్పాటుగా వినియోగించుటకు అనుమతించినందున దెలిసినట్లు ఉన్నదో గోస్వామిగారు దెలిసికొనుటకు ప్రశ్నించెదరు.

కామినీమూలచంద్రగారు

స్వక్రీడలవలన తప్పక దౌర్జన్యపాతమైన కలవరము సంభవించునని యాధింపు సమాచారము దెలిసినవిషయము 1818 సంవత్సరము నుండి నిర్ణయము ప్రకారము ప్రవాసమునకు బంపబడవలయునని లావు మోరే గారిచే బెంజుబడిన మూల నూత్రము అసంపూర్ణ సభ్యులకు జ్ఞాపకము చేచ్చి సుబానుచంద్ర బోసు, అనిలభరణరాయ, సత్యేంద్రచంద్రమిత్రుల నిర్బంధవిషయములం దీ నూత్రము సంతకములతో బెట్టబడినదియని ప్రశ్నించి పిమ్మట నిదర్శనములను జూపవలసినదని ప్రభుత్వమువారిని కామినీమూలచంద్రగారు ప్రశ్నించెదరు. పైన జేర్చినవిషయములన్నియును యిట్లు సోదాచింపబడుచున్నట్టి సన్మతులుగాని విప్లవమును ప్రబోధించు గ్రంథములుగాని దొరకనవా యని చంద్రగారు ప్రశ్నించెదరు.

ఆర్మీ సెన్సెనిర్యా విషయమునను అందువలన ఆర్మీ సెన్సెనిర్యా ములనుగురించి చంద్రగారు మరికొందఱును బెక్కు ప్రశ్నలను ప్రభుత్వమువారి నడిగెదరు.

మూడవ నిర్ణయము ప్రకారము నిర్బంధితులైనవారిలో అధిక సంఖ్యాపక్షము స్వరాజ్యమునకు శేరించవలసినదని నిజమా? ఆర్మీ సెన్సెనిర్యా పూర్వము ఏ నేరము వలన వ్యక్తులు నిర్బంధితులగుచున్నారో వారికి దెల్పబడెనా? వారిపక్షముండి సమాధానములు దీసికొనబడెనా అని చంద్రగారుడి గెదరు.

ప్రశ్నోత్తరము

ఉద్ధారకముగా భారతదేశమునకు రాను ప్రాంత ప్రాంత నియంత్రణ కారకులు యిండియా ప్రభుత్వమువారి యని సి. దొరస్వామి అయ్యగారు, భాను బహదూర్ సభాపక్షముననుభూతుగా ప్రశ్నించెదరు.

సర్ దాదీబాదలాల్ గారి రాజీనామా

సర్ దాదీబాదలాల్ గారికిని ప్రభుత్వమునకును భేదాభిప్రాయములన్న వా యని వారి రాజీనామా విషయమున చంద్రగారు డిగెదరు. దాదీబాదలాల్ గారి రాజీనామా సంపర్కమున కాగితములన్ని ప్రచురించిన పరిస్థితిని గయా ప్రసాద్ సింగుగారు ప్రభుత్వమును గోరెదరు.

కోహాటు అల్లరులు

ఈ విషయము కొన్ని ప్రశ్నలు దివాను బహదూరు మోహన్ రావుచంద్రాపు పంతులుగారు డిగెదరు. కోహాటు అల్లరి సంపర్కమున సంతకములగు ఆర్మీ సెన్సెనిర్యా, స్థానిక ఉద్యోగుల సేవలపై గురించు, విచారణ గావించుటకు సర్ చాన్సెలరు యిన్ని గుగా కోహాటును బంపబడుటకు కారణములను గురించియు రావుగారు అడిగెదరు.

వలస రాజ్యముల విచారణసంఘము

హిందూ దేశమునుండి వలసపోయిన వారికి గతులను విచారించుటకు ఏర్పరచబడిన విచారణసంఘమువారి నిర్ణయ ప్రచురించవలసినదని సభాపక్షముననుభూతుగారు గోరెదరు.

డాక్టరు గౌరు, కల్యాణగారు

ప్రభుత్వము సంబంధించిన బెక్కు ప్రశ్నలను గవరుగారును తపాలావారి కమిషనులను గురించిన ప్రశ్నలను కల్యాణగారును ప్రశ్నించెదరు. (అ. ప్రె.)

18 వేదీ సాయంకాలము 4-80 గంటలకు బర్మిలో ఎ

లెక్చర్స్ స్కీమును ప్రారంభింతురు. సి.పి.రామస్వామయ్యగారు యాజమాన్యము వహింతురు.

హైకోర్టువకీలు సన్నదు

రద్దు చేయబడుట

పార్టీలపై మహారాష్ట్ర

గతమాసము 24 వ తేదీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తులు బీసీ, శ్రీనివాసయ్యగారుల సమక్షమున జరిగినట్టి జి. సరసింహాచారి యను హైకోర్టువకీలు తంజావూరు జిల్లా నల్లంగిమాను కోర్టు ముసలముగా యెదుట గావించిన విశ్వాసదోహపు కేసును సులభ విచారణకు వచ్చెను.

ముద్రయై నాకోపింపబడిన మూడు సేరములందు ఒకదానికి కోర్టువారు అనుమతి యొసంగలేదు. మిగిలిన రెండు సేరములలో (1) ముద్రయి అతని పార్టీలు కోర్టులో డిపాజిటు చేయవలసినదిగ ఇచ్చిన రు 700 ల మొత్తమును అట్లు డిపాజిటు చేయక ఆపహరించెను. (2) వ సేరము కోర్టువారి నుండి తన పార్టీ దారులలో నొకరికి రావలసిన రు 1000 లను కోర్టుకుండి పుచ్చుకొని తానపహరించెను.

ముద్రయి తానుడబ్బును పైరెండువిధముల తీసికొనినది నిజమే యనియు, తనకు కొన్ని అనశ్చయములైన ఆక్రమించుటచే తానాడబ్బును వాడుకొంటినియు, అందు ఒక పార్టీకి తానివ్వవలసిన బాకీకి ప్రోవోటోవాసి యిచ్చియున్నాననియు రెండవ పార్టీ డబ్బును యొసంగెననియు తెల్పెను.

న్యాయమూర్తులు ముద్రయిపై సేరములను ఖాతాపరచి సామాన్య ప్రజలకు ఇట్టి మోసములనుంచి రక్షణయొందగలందులకు ముద్రయియొక్క వకీలుపదవిని శాశ్వతముగా తొలగించిరి.

ముద్రయితరపు:—కె. కృష్ణస్వామిఅయ్యగారు.

ప్రతివాదులతరపు:—అడ్వోకేటు జనరలుగారు.

రాజప్రతినిధి ఆమనము:—సన్మారము

జూలై 1944, డిశంబరు 6:— రాజప్రతినిధి రీడింగు ప్రభుత్వ జూలై 1944 నుండి మహమ్మదీయ ప్రతినిధులు, బాంబాయి శాసనసభ్యుడగు యల్. యన్. చౌదరి, జిల్లాసంఘ సభ్యుడు ను ఫానికవరకుల సంఘాద్యక్షుడును నగు రావుసాహెబు హుస్ చంద్రమోరాయ్, కాండేవ్ శురతి విద్యాసంఘ ప్రతినిధులు రాజప్రతినిధిని సందర్శించి పుష్కలాలంకృతునిగావించిరి. ఫలిత పురమందలి నైజామువారి బంగారపు రాజప్రతినిధి భార్యా మేతదముగా విడిచిచేయుటకు బోయిరి. పిమ్మట అజంతా గుహలను జూచిరి. (అ. ప్రె.)

సర్ హెన్రీవీలరుగారు

పాట్నా, డిశంబరు 6:— నిన్న యిండియా అన్ ప్రాతము సర్ హెన్రీవీలరుగారు బరిష్టించిరి. (అ. ప్రె.)

విశ్వాసదోహమునకు కేసు చేయుట

ముద్రయి కోర్టువారి స్వాధీనమయ్యెను
రంగూను, డిశంబరు 6:— ఇ. ఎ. మామవాయును వర్తకుడు రూ 2,78,000 ల విలువగల నగలను ఆపహరించెనని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు యెదుట యి. ఎ. మాజిడ్ అనువర్తకుడు కేసుచేసెను. ఏడు సంవత్సరములకుడి తానును ముద్రయి యును సామానులము నొక కొట్టుయొక్క భాగములను నియు, 1922-23 సంవత్సరమున విడిపోతిరియు, విశ్వాద్ దెల్పెను. 1924 జూను 22-వ తేదీన రూ 37,8,000 ల విలువగల బంగారు నగలను జాగ్రత్తగ నుంచుటకు ముద్రయి యొద్ద పిర్యాదీ దాచెను. పిమ్మట ముద్రయివద్ద రూ 1,32,000 లు పిర్యాదీ అప్పజిసికొనెను. పిమ్మట తగచాలు బహులదేర ప్రారంభించి నన్నుకు బాకీసామునీయవలసినదని ముద్రయివాదినీ ఒత్తిచేసెను. ఉభయులకును ఉన్న వ్యాపారము ఫయిలం అయ్యెవరకు నగలను మరల్చిపెట్టెను బ్యాంకింగ్ నుంచు వలసినదని న్యాయవాది ద్వారా నవంబరు 27-వ తారీఖున పిర్యాదీ నోటీసుచేసెను. డిశంబరు 1-వ తేదీన తన న్యాయవాది ద్వారా పిర్యాదీ తనయొద్ద నగలము దాచలేదని ముద్రయి నోటీసు ఇచ్చి మా జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు వారంటు జారీచేయుటకు సిద్ధముగ నుండమద్యుగా కోర్టువారికి స్వాధీనమయ్యెను. రూ 40,000 లు పూచీకత్తునిచ్చిన మీదట ముద్రయిని విడుదలకు మేజిస్ట్రేటుగారు రనుమతి యిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము

నూతనారికపండితుడు నియమింపబడెను

కలకత్తా, డిశంబరు 7:— కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము యొక్క మింటో ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ ఎకనమిక్స్ పదవికి డాక్టర్ టి. హెచ్. బెనర్జీగారు తిరిగి నియమింపబడిరి.

కీ.శే. సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు

హైకోర్టునందు స్మారకసభ

నేటి దినము హైకోర్టునందు కాగ్యక్రమము వారంభించుట ముందు ప్రధాన న్యాయమూర్తి న్యాయమూర్తి కుమార స్వామిశాస్త్రిలు.

హైకోర్టునందు న్యాయవాదులున్న ఇదివరలో చేన్న పురి హైకోర్టునందు ప్రధాన న్యాయమూర్తులగు నుండిగ కీ. శే. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి మరణమునకై తమ విచారమును వెల్లెబ్బులుచేసి స్వా కచిహ్నుముగ సమావేశమైరి.

టి. వి. వెంకటరామశాస్త్రియార్ [అడ్వోకేటుజనరలు] గారు సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి జీవిత చరిత్రను స్తుతముగ వివరించిరి.

కీర్తి కేఫులు 1892 సం॥ నందు మధుజిల్లాయందు జన్మించి కలెక్టరు ఆఫీసునందు కొంతకాలము గుమాస్తాగా నుండి క్రమముగ ప్రిడరుపరీక్షయందు కృతార్థులై మధురలోను విదప చేన్న పురి ప్రధాన న్యాయస్థాన మందును, జయప్రదముగ న్యాయవాదిపదవిని నిర్వహించిరి. విదప శాసనసభకు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. తమపరి ప్రధమ భారతీయ న్యాయమూర్తులగు సర్ టి. ముత్తసామిఅయ్యగారు గౌరవితములై నైపుట సర్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు ప్రధాన న్యాయమూర్తులుగ నియమింపబడిరి. కొలపసంవత్సరములు ఆపదవియందుండి 1907 సం॥ నందు దేహాంగోగ్యును సరియగు స్థితిలో లేనందున ఉద్యోగమును మాని విశ్రాంతిగొనిరి. న్యాయమూర్తులుగ పనిజేసినంతకాలము ప్రతిసేరమును నూత్నుబుద్ధితోడను, నిష్పక్షికుముగను, సహజ భావముతోను పరిశీలించి తనమనస్సాక్షి బోధించినటుల ప్రవర్తించువాడు. ఉద్యోగవిస్తర నానంతరము జీవితముతయు ప్రజాహితకార్యములందే గడపెను. కాంగ్రెసు నాయకులలో ప్రాముఖ్యులుగ నుండిరి.

హామరులు అంతోలే నా సమయమునను, విసెంటిముగారు, ప్రతాప శిక్ష విధింపబడినప్పుడును కీర్తి కేఫులు దేశమందు తీవ్రముగ ఉద్యోగన గావించియుండిరి. వీరి దేశభక్తి ఆచారము మతాభిమానము అనంతము. వైభవ కీ అనిష్టవనీయును. తమ విశ్వసనీయు మగు జీవితమువలన ప్రభుత్వము యొక్క ధియ్య, ప్రజలయొక్కయు ఇరువుర కృతజ్ఞతకు పాత్రుడాయెను రాజకీయోత్సాహము భేదాభిప్రాయము లెట్లుండునను కీర్తి కేఫులయొక్క అసల్యము దేశసేవ ఎన్నడగియున్నది. అట్టిధీశాలులు ఉదారమనస్కులు, నిష్కల్యమప్రవర్తనలు గతప్రాజులైనందున వారిగౌరవార్థమిదినమున సమావేశమైనారము. స్వల్పాధికారముందు తమజీవితమును ప్రారంభించి గొప్పరాజ్యతంత్రజ్ఞుడుగ దేహయాత్ర సల్పిరి.

ప్రధాన న్యాయమూర్తులు తమయొక్క విచారమును కీర్తి కేఫుల కుటుంబమునకు తమనానభూతిని వెల్లెబ్బిచ్చిరి.

న్యాయమూర్తి కుమారస్వామిశాస్త్రిగారు సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి జీవితము జయప్రద మైనదనియు, న్యాయమూర్తులు గనుండువారలయందు వారు అగ్ర గణ్యులును, స్వతంత్రాభిప్రాయులును, న్యాయసంరక్షకులునై యుండిరి. అప్పకాలమునందే దేహ మహారోగ్యునివలన ఉద్యోగమును చాలించిరి. వారి ప్రజా సురక్షి, బీదలయొడ దాక్షిణ్యస్వభావము నెరుంగనివా యండరు." అని పలికిరి.

శ్రీలక్ష్మీనృసింహ ఆంధ్రగీర్వాణ పుస్తక భండారము—కదిరి

(ఒకవిలేఖరి)

ఈ గ్రామమున ది 19.10.24 తేదీన నూతనముగ పై పేజీలో నొక గ్రంథాలయము నెలకొల్పబడినది. ఈ భాండారమునకు మల్ రా. శ్రీ. జి. సుబ్బాశాస్త్రి (బి. యె.) గారు అధ్యక్షులుగను, మల్ రా. శ్రీ. మట్టా సూరయ్య శ్రీశ్రీగారు ఉపాధ్యక్షులుగను మల్ రా. శ్రీ. యె. ఆర్. చేనరాయ శ్రీశ్రీగారు కార్యదర్శిగను, నుండి పనులు జరుపునట్లు కార్యనిర్వాహక పర్షనును ఏర్పాటు చేయ బడినది. 70 మంది సందాదారులుగలరు. ఇందులో మొంబురుగా చేరిన కరణము. లక్ష్మీనరసప్పగారును, భుడియారము రామప్పగారును ఈశ్వరప్పగారును చాల శ్రద్ధాభక్తుతో గ్రంథములను చేర్చుట చందాదారులను చేర్చుట, మొదలగు కార్యములు నిర్వహించుచున్నారు. పురజనులు తగు శ్రద్ధ తీసికొన్నయెడల కొలదికాలములో పెద్దగ్రంథాలయముగా ఏర్పడును.

ప్రమాదమున జంపినందులకు ముజరా

బాంబాయి, డిశంబరు 6:— ఇండియా ప్రభుత్వపు వైద్యశాఖవారు హగాను జిల్లాలోని యొక్క గ్రామమును నొక సోల్జిజుచే ప్రమాదవశమున జంపబడుటచే నాతనివితంతువుకు రూ 1500 లిచ్చుటకు శాక్షునకాబడెను. (అ. ప్రె.)

భారతదేశములో బ్రిటిషు ప్రభుత్వము

వి. ప. మ. ప. రి. సి. తు. లు

అమెరికనుల సందేహము దీర్చుట

సి. దేవస్వామి ప్రభువు గారు 'కరెంటు ప్రింట్స్' లో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-

భారతదేశమునందుండిన తీవ్రపరిస్థితులు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు ముఖ్యముగ సంతాపకరమైనవి. కాని ప్రత్యక్షముగనో పరోక్షముగనో యీ పరిస్థితులు నాగరకప్రపంచమునకును నష్టదాయకముగ నుండునట్లు గానించుచున్నది. 1858 లో యూనైటెడ్ కింగ్డమ్ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిధికారము వహించిన నాటినుండియు భారతదేశాభివృద్ధి అమోఘముగ నుండును. ముప్పదికొట్లకుండు జనసంఖ్యగల ప్రాచ్యఖండదేశము మొన్న మొన్నటివరకు శాంతియుగ నుండి అభివృద్ధి గాంచుచుండెను. చాలామధ్యమయ మనవలయును. ఇప్పుడు దీని పోవునెడల అంతటను ప్రతిఘాతములు గలుగవచ్చును.

ఎన్నార్లకును అంతలేని పసిఫిక్ సముద్రముతో నీడలాడుచున్న అమెరికనులకు భారతదేశము బ్రిటిషు ప్రభుత్వము క్రింది శాంతియుగ నుండుట లాభకరముగ నుండెను. కాని వారు దానిని సరిగా కనుగొనజాలకపోయిరి. భారతదేశములో మొగలు సామ్రాజ్యవత్తన మైనవెనుక వచ్చిన ఆరాజకమును రూపుమాపి, మహారాష్ట్రలు, గోహిలాల, సింధులు చేయుదురంతయుల నుక్కుడంచి, సత్తి, తగ్గి అచారముల నాశముజేసి, కొల్లగొట్టించి భారతీయులకు శాంతివ్యాధిని కలుగజేయుటతో బ్రిటిషువారు ముగియుండ, అమెరికను తీవ్రభావనలకు పాశాభివృద్ధి ను గ్రహించుటకు వ్యవధిగూడలేకుండ వేరుపడలేదు. అందుచే బ్రిటిషువారు ప్రాంతాధికారముల గావించినవికంటె అత్యంత ప్రయత్నమున నిర్మించిన నిర్మాణము ఇప్పుడు కూలిపోవునెడల భారతదేశమునందు 18 వ శతాబ్దములోని ఆరాజక మేర్పడగలను. అయ్యది ఆదేశమునందేగాక పాశ్చాత్యదేశములందుగూడ దాని దుష్ఫలితములు వ్యాపించును.

అమెరికా అధ్యక్షుడు రూజువెల్టుగారు బ్రిటిషువారు చేసిన నాగరకకార్యముల యుద్ధులతో క్లిష్ట ప్రస్తుతించిన నాట నుండియు, అమెరికాయందు, భారతదేశములోని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును మానగజేయుటకు గట్టి ప్రయత్నములు జరుగుచుండెను. భూరములగు అసత్యములు వ్యాపించెను. వారు సత్యమును గనుగొనుట కిప్పుడు సాధ్యముగా వున్నది. ప్రాచ్యదేశములకు గల శాంతి పథ్యవ్యాధియును అమెరికను మిషనరీలు న్యాయముగ ప్రస్తుతించగలియున్నారు. ఉత్తరదేశములో 1919 వ సం॥ నుండు లిగ్గిన మహావిప్లవసమయమున లాహోరులోని సర్వసాధికారే విద్యార్థులను ఉపాధ్యాయులును ప్రభుత్వపక్షమున జేరి కత్తకాలమున చాలసహాయము జేసిరి.

భారతదేశ విస్తీర్ణము 18 లక్షల చదరపుమైళ్లు. ఇందున్న మొత్తముజనసంఖ్య 82 కొట్లలోను నాల్గవవంతుమంది 700 న్యదేశసంస్థానములక్రిందనున్నారు. కావున భారతదేశము విస్తీర్ణమునందు రుప్యాలేకుండ యూరోపుఖండమునకు యున్నది. తోడ్పాటులు వేరువేరుగనుండ వర్షపాతము గూడ 8 నుండి 400 దుమ్రులవరకు వరియుచుండును. మూల భాషలు 400 కంటె నుండి 180 వివిధ భాషలై యున్నవి. తొమ్మిదివంతులు గలవు. ఇందు హిందూమతముదీయతములు ఎక్కువగనున్నవి. ఈరెంటికిని ఎప్పుడును తగాదలే. హిందూమతములో జాతులు ఉపజాతులన్నీ 1800 గలవు. ఇందువలన అందే యెన్నియో భేదములుగలవు. ఇకను మహమ్మదీయమతమునందుగూడ అనేక తెగలు గలవుగాని అప్పుడప్పుడు మాత్రము విరోధములు వచ్చుచుండును. ఇకను అస్పృశ్యులు 5 కొట్ల నుండిగలరు. దక్షిణదేశములో వీరు 20 గజములదూరము నుండుననే మైలపడుచును అగ్రజాతివారనుకొనుచుండును. ఇంకను 70 లక్షలమంది అడవులలో నుండురు. కొన్ని తెగలవారు బొంగతనము నేరములనే చేయుటకు వృత్తిగ గల్గియుండుటచేత ప్రభుత్వమువారు రక్షణవైన్యసహాయముతో వారివర్ధింప బ్రయత్నముజేయుచున్నారు.

కర్కజాతి

భారత దేశములోని ప్రజలలో నూటికి 90 మంది గ్రామములందున్నారు. అందు 72 మంది వ్యవసాయముమీదనే ఆశ్రయపడి యున్నారు. ఇంగ్లాండులో గ్రామములందు నూటికి

20 మందియే యున్నారు. యుద్ధమైనపిమ్మది ల్యాండురెవిన్యూతోగూడ ఒక్కొక్కటి 4 మి. 9 కి. పేషీలు పన్ను పడినది. నూలు పడుట, నేత, మరియుతరపరిత్రములను బ్రిటిషువారే ప్రవేశపెట్టిరి. కాని యిప్పుడు ఛార్జ్ భారతీయులచేతులలోనికి జోయినది. బెంగాలులో జాటుపరిశ్రమ మాత్రము బ్రిటిషువారి చేతులలో నున్నది. కావున బ్రిటిషు ప్రభుత్వముపగినరక్షణలన భారతదేశములో భారతీయులే ధనవంతులై డబ్బుపెట్టుచుండి పెట్టగలిగిరి. నిర్ణయతో కొల్లగొట్టిన కథలు అమెరికాలో వ్యాపింపజేసినవి వట్టిఅబద్ధములు. భారత దేశము కనుపారిశ్రామికప్రారంభకాలానో యున్నది. దానిని తొందరజేయుట యిప్పుడు నేక కారణములవలన యుక్తముగాదు. భారతదేశములో బ్రిటిషు ప్రభుత్వము పాశ్చాత్య ప్రభుత్వములన్నియు జేయుపనులను జేయుటయేగాక బెంగాలు గవర్నరుగ నుండిన కొనాల్లాప్రభువు భారతదేశమునుకూర్చి వ్రాసినగ్రంథములో జెప్పినట్లు "రెయిల్వేలను నిర్మించెను. పెద్దపెద్దనీటి సాగుకాల్యాలను త్రవ్వించెను. కరవుపొవుటకు వసతులజేసెను. వైద్యులనుకూర్చివేసి, పురపాలనద్వయము చక్కజేసెను. దేశములోనున్న అడవులన్నిటిని శాస్త్రీయముగనువయోగింప జేసెను. ఉత్పత్తయూరజేయజేసెను. పాతకాలల కళాకాలలు నడుచుచున్నవి. ప్రజాజీవితము దన్నికాఖలునుగూడ నృధియగుచున్నది."

ఈపనివంతము జేసి ప్రజలకు ప్రోత్సాహముగలుగజేసినది 5 వేలమంది బ్రిటిషుఉద్యోగులకాని పరిపాలనాభారమునకు యుండునని నీలిబుగర్లుపై బడియెనున్నది. వీరు 900 మందిగలరు. ఇందుసామాన్యముగ 800 మందియే తమయద్యోగములందుండురు. కొనాల్లాప్రభువు దెల్పినట్లు ఘోషించుటతో ప్రదేశమున 4 కొట్ల 70 లక్షలు జనమున్నచో శాంతిక్రమశస్త్రీభుత్వముల స్థాపించుటకు ఒక ఆంగ్లేయుడు చేయవలసివచ్చెను. రైల్వేలో వచ్చి భారతదేశమందలిపట్టణములను జూచి పోవు యాత్రికులకు బ్రిటిషుఉద్యోగులు గ్రామములందు ఎట్లు జాతిమతకలహముల నణచి శాంతినిస్థాపించుచున్నారో తెలియజాలదు. జాతిమతములన్నింటికిని సమానన్యాయమును జేయుమనపరిపాలించుట బ్రిటిషువారిదివరకు సంపాదించిన నమ్మకముబట్టియే యున్నది. భారతీయులను వారిప్రముఖులైన వదలి నేసినయెడల యెంతదూరమైనను పోయి బ్రిటిషు డాక్టర్లకై వెదుకొనునట్లే బ్రిటిషు నేరీయునిచుద్ధన రీతియును గోరును. కావున అమెరికనులు నేను జెప్పెడిదానినంతము జ్ఞాపకముంచుకొనగోరవలెను. భారతదేశములో నూటికి 98 మంది చదువురానివారు. ఒక పదిలక్షల మందికి ఇంగ్లీషు భాగావచ్చును. ఇదియే మా ప్రభుత్వమును ధ్వంసముజేయ ప్రయత్నించుచున్న రాజకీయసంస్థల భాషయై యున్నది. భారతీయులెంతవరకును అనుమానములనియు, ఒక్కొక్కపుడు వచ్చి గ నుండురనియు దెలిసికొనునెడల మేము యెట్టికష్టములకు భరించుచున్నామో ప్రస్తుతస్థితి యెట్లుప్రవర్తకమో తెలియగలదు.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు వైరిక బలమును నుండుట వల్లనే భారతదేశమునందలి జనసంఖ్య యేకమై అత్యంతాభివృద్ధి గాంచగలెను. ప్రాచ్యదేశమున ప్రతివ్యయననది యెక్కువ గనుండుటవలన నెప్పుడో తప్ప సాధారణముగ బలమును ప్రయోగింప నక్కరలేకుండెను. భారతదేశమునకు వచ్చినవానికి అభివృద్ధిచిహ్నములు స్పష్టముగ గాన్పింపవలయును. కాని దేశమునందు ప్రబలియున్న ప్రతీకారబలమువలన అధికారము యెక్కుబలము తగ్గుచిహ్నములు గాన్పింపవచ్చును. మొగలులు రాజ్యమునందాధిక్యమునకు వచ్చినపుడు ప్రజాజీవితమునందన్నికాఖలులోనువారిప్రతిభ గాన్పింపకపోయెను. వారిరాజ్యము పడిపోగానే ఆరాజకము వచ్చెను. ఇప్పుడు మరల బ్రిటిషు ప్రభుత్వముపోయి భారతదేశమునందున్న వివిధజాతుల మతముల వానిని కట్టుకొనువచ్చుటకు తగినప్రభుత్వము లేకున్నయెడల మరలయెక్కువ వివాదము తలపిల్లును.

స్వపరిపాలనమార్గము

కొన్ని సంవత్సరములవరకు భారతదేశమును స్వపరిపాలన మార్గమున దీసికొనిపోవలెనని బ్రిటిషు ఉద్దేశ్యమై యుండెను. నేను బొంబాయిలోనున్న విదేంద్రవర్మయను యెప్పుడును యీ ఉద్దేశ్యముతోనేయుంటిని. భారతీయులు రాజప్రతినిధి గవర్నరు ఉద్యోగముల పప్పు అన్నిటిని ఆక్రమింపవచ్చును. ఈనధ్యక్షి హం ఒరిస్సా బెంగాలీలాయరు నొకనిగవర్నరుగ నిమింపగా ఆయనచేత గాక కొద్దిసాధనములలోనే రాజీనామాజెప్పెను. హైకోర్టుకుఫీజుముక్తిందనున్న న్యాయకాఖయొం దంతటను భారతీయులే యున్నారు. అందు బ్రిటిషుబలముతగ్గుచున్నది. పా

శ్చాత్యపరిపాలనాపద్ధతుల నేర్చుకొని మంచి అధికారులు తయారైరి. వారే విద్య నన్నికాఖలుతుండును. పాలించుచున్నారు. స్థానికపాలనను తయారు చేతులలోనే యున్నది. అందుచే కొన్నిచోట్ల వివాదకరలితములు గలెను. అందుచేతనే నేను రెండు మ్యునిసిపాలిటీలను సస్పెండు జేయవలసి వచ్చెను. ఎవరును ఏవగింపలేదు. ఇప్పుడు రాజకీయసంస్థగ మారినబొంబాయి మ్యునిసిపాలిటీ బ్రిటిషుపరతులను బహిష్కరించెను. ఇకను కాసనవిషయము లందు 1909 మింట్లో-మాక్స్మన్ సర్గణములవలన భారతీయుల అభిప్రాయములు బాగుగ దెల్పుటకు అవకాశముండెను. బొంబాయిమట్టుకు నేను జెప్పెదను. అచట భారతీయులు అధికసంఖ్యాకులుగ గల కాసనసభ అంగీకారములేనిదే యెట్టికాసనమును గావించబడలేదు. ఈసంస్కరణములను జూచి అప్పుడు భారతరాజకీయవేత్తలు అబ్బురపోయిరి. కొన్నిలోపలు లున్నను వారు బాగా పనిజేసిరి. అందు స్వపరిపాలనమార్గమున నభివృద్ధికై మూలములుండెను. అందుల కవకాశములు గల్గి గ్రహించు లోపలనే అది పోయెను. 1919 లో అప్పుడే ఒక పిచ్చిప్రభుత్వనిర్మాణము వచ్చిపడెను. అది భారతదేశమునకు నష్టకరముగ గాన్పించుచున్నది.

యుద్ధసమయమున భారతీయులు అన్నిచోట్లను వచ్చి పనిజేసిరి. రాజులు మహారాజులు సామాన్యజనులకై ధనసహాయమును మనుష్యసహాయమును జేసిరి. ఆమహాసంగ, మనయమున భారతదేశమునందు రాజకీయోద్యమమెట్లు నడిచెనో అమెరికనులు తెలిసికొనవలసి యున్నది. యుద్ధమున భారతపరిపాలనము చాలకష్టమయ్యెను. దానిని రాజకీయవేత్తలు తమలాభమునకు జూచుకొనిరి. చేతనైనంతవరకు ఆగర్ము ప్రభుత్వమునకు ఆటంకము వచ్చి తమబలము నిచ్చిన నేమిచ్చెదరను యెట్లులోనికి వచ్చిరి. వారి సంస్థ బలపడి ఇంగ్లాండులో హోంరూలు కనుకూలముగ నుండు రాజకీయవేత్తలతో రాయబారముల మొదలుపెట్టిరి. బెంగాలులోను పంజాబులోనుగూడ సంఘములను బయలుదేరదీసెను. వానికి అమెరికాలో ఉపశాఖ లుండెను. ఇంగ్లాండులోను ఇతరదేశములందును ప్రచారము బాగుగజరుగ జొచ్చెను. యుద్ధము ముగియగానే పోట్లాడువారిచే జయమువచ్చెను గాన మాట్లాడువారు అధికారము తమకు గావలెనని కోరిరి.

ఇ. యస్. మాంటేగుగారిని భారతముంత్రిగ నిమింపించి ఆయనయే 'చాలభయంకరమైన పరిక్ష' యని చెప్పిన పాశ్చాత్య ప్రమాసాన్యమ్య ప్రభుత్వమును ఇండియాలో ప్రవేశపెట్టి చూడ భారమునువహించెనో అప్పుడే కొంతవరకు చదురంగుబల్ల పడునబడెను. ఆయన ఇండియానుపోయి కొన్ని పట్టణములనుజూచి ఇంగ్లీషుమాట్లాడే విజ్ఞానులు కొందరుచెప్పిన మాటలకు డంగ్గపోయి ముఖ్యముగ భారతజీవితము ఆధారపడియున్నచోట్ల విచారించుకుండ ఒకని జేరికను తయారుజేసెను. ఈనివేదికమువ్వవో న్యాయాతమలతో నిండియున్నది. అందువల్లించి కొన్ని పరతులు సిద్ధాంతవాదులు దెల్పు రాజకీయధర్మములకు విరుద్ధములుగనున్నది. ఈరిపోగు బిల్లురూపమున నయ్యెను. దానితో ప్రభుత్వము యొక్క అధికారము మరింత దుర్బలమయ్యెను. మాంటేగ్యూగారికి మరింతవత్తిడి రాగా పార్లమెంటు రెండుసభల జాయింట్లకుమిటి నేర్పరచి భారతదేశములోని రాజకీయసంస్థలన్నిటి వద్దసాక్ష్యముల పుచ్చుకొనునట్లు చేసిరి. అప్రతినిధులు లండనుకు వచ్చిరి. భారతముంత్రియు సహాయముంత్రియు తమకేసుకుతామే జడ్జిలుగ నియమింపబడిరి 21 కొట్టి 80 లక్షలమందిలో ఇంగ్లీషురానివానిసాక్ష్య మొక్కటియైన పుచ్చుకొనలేదు. వైనికజాతి ప్రతినిధిని వినలేదు. ఇంగ్లాండులో బలము చేహార్చుకొనిన యారాయబారులకు తగినసౌకర్యములు చేయుచు బిల్లు బైటపడెను. వీనివలన కేంద్రప్రభుత్వము మరింత దుర్బలమయ్యెను.

1919 కాసనము

అంతట బిల్లును పార్లమెంటులో నడిపివేసిరి. అప్పుడు కొయిలివను ప్రభుత్వమునకుండువలన ఎవరో కొందరు భారతదేశమునెరింగి ప్రేమించిన వారినుండి తప్ప ఆక్షేపణలు రెండుసభలలోనురాకపోయెను. మామూలుగ శాంతకాల మైనయెడల ప్రాక్షేపణలుండి చాలచర్చ జరిగియుండెడిదే. యుద్ధముతో విసిగివేసారి యావిషయమై అలోచించుటకు ప్రజామానసము శాంతముగ నుండకపోయెను. ఈబిల్లు అంగీకరించినయెడల ఇండియాలో శాంతియేర్పడునని మాకు గట్టిగ జెప్పిరి. అచట నప్పుడే అత్యంతరాజకీయవేత్తలు సందులు వెదకుట నారంభించిరి. అట్టి పరిస్థితులలో నీకాసనము వెల్లడెను. ఈపట్టునునందలి ముఖ్యనిబంధనలను దెల్పెదను:-

(1) ఎనిమిది రాష్ట్రీయకాసనసభలు నెలకొల్పబడెను. ఇవి మూడేండ్లచొప్పున నుండును. మైన రెండుసభల పార్ల

మొంట్లను. దీనిని నేను ప్రభువు బాత్రిక ఇచ్చియు లేదనెను. (ఈ యెనిమిదింటిలో బర్మాని ఒకటి.) బర్మానానికి భారతీయులను చాల భేదము కలదు.

(2) ఇందు యేర్పాటుజేసిన నియోజకవర్గములందు, భారతదేశములో ముఖ్యమైన కర్షకజాతికి ప్రాతినిధ్యమే లేక పోయెను. మహమ్మదీయులకు సిక్కులకు మరొకని బాతులకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గము లేర్పాటు చేయబడెను. ఇందువలన స్వల్పములలో నుండులాయర్లకు డాక్టర్లకు డబ్బుఖాతాదార్లకు అధికారము వచ్చెను. ఇంగ్లీషు బాగావచ్చిన బ్రాహ్మణులును ఇతరులును ప్రజలను నిర్బంధింపజూచిరి.

(3) కార్యనిర్వాహక శాఖయందు ద్వంద్వవిధానము ప్రవేశపెట్టబడెను. ఒకటి ప్రభుత్వమునకును మరొకటి శాసనసభకును బాధ్యత గల్గియుండును. ఆచరణలో ద్వంద్వవిధానము పోయినది పరిపాలనమునందు కల్లోలమునందు కల్లోలమేర్పడినది. మంత్రుల జీతములకు శాసనసభ పోటుచేయ నట్టి చిత్రములు జరిగినవి. ఈపార్లమెంటులకు అమితము (పతిష్టభాధికారములు గలవు. కాని రాజప్రతినిధియు గవర్నరులును కొన్ని పరిస్థితులలో పెట్రోలకును సర్టిఫికేషనుకును గడంగవచ్చును. అట్లుచేయుట అవసరమయ్యెను. ఇట్టి అవసరకృత్యముల జేయుచు పరిపాలించుట కష్టమేయగును.

ఇట్టి విచిత్రమైన క్లిష్టనిర్మాణము, యే కొద్దిమంది పాశ్చాత్యవిద్యావాసన గల భారతీయులకు దెలిసినదానినో, ప్రవేశపెట్టుటకు బ్రిటిషు సివిలుఉద్యోగుల సహాయము లేకున్నయెడల కార్యరూపము దాల్చియుండనిదే. దీనివలన భారతదేశమునందధికారము తగ్గిపోవుటయు, రాజకీయముగ నెట్టిమార్పును గోరని జనసామాన్యమునకు నష్టముగలుగుటయు సంభవించెను. వెనుక బ్రిటిషు సగ్నీలుండుట్టిగాని లేకున్న ఇది అప్పుడే అంతరించియుండెడిది. భారతదేశము వెరిగినవా రనుకొనినట్లె ఘోరఫలితములు గల్గెను. మాంటేగ్యూగారిని భయముపెట్టిన మున్నని భారతరాజకీయజేత్రులు గుర్తించినప్పటి నుండియును అల్లరులు ప్రారంభమయ్యెను. 1919 లో బిల్లు నంగీకరించుటకు పూర్వము 1857 లో మ్యూటీనీకన్న నెక్కువది అఫ్ గడు దండయాత్రతో కేకమగుటకు యత్నముబాగాజరిగెను. అనుకొని

నట్లు భారతవిప్లవకారులు ప్రాంతీయరీతి నైసితులచేత పజాబులోని రైలుకట్టలను తెగగొట్టినయెడల పరిస్థితులు చాల ఘోరమయ్యెడివి. అప్పుడు ఆలస్యము జేసికొ విప్లవముమందే ప్రారంభమయ్యెనో గాని పంజాబు ప్రభుత్వముచారు వెంటనే కట్టుదిట్టముల చేయుటవలన అదండయాత్ర అగిపోయెను. డనురునేనాని అమృతసరములో కాంతిని స్థాపించువరకును పరిస్థితులు క్లిష్టముగనుండెను జలియనువాలాకాగులో జరిగిన కాట్రులు అమెరికాలోను ఇతరత్రుల పెద్దపెద్ద హత్యలని వర్ణింపబడెను పంజాబులోగాకుండ మరీ యొక పెద్దపట్టామందు యంతటివస్త్రమే జరిగెనుగాని అది యెవరికిని దెలియదు.

అమృతసరం కాలపులు- అవసరమయ్యెను

అమృతసరములో నంతటను విప్లవకారులు నిండిపోయిరి. వారు పట్టణమును లూటీజేతు సిద్ధముగనుండిరి. అచ్చట చచ్చట యూరోపీయను స్త్రీపురుషులందరి. వారికి రక్షణము బాగా లేకపోయెను. మూడుసార్లు హెచ్చరిక జేసినపిదప విప్లవవాదులకు ఉత్తరపు ప్రకారము పెద్దకంపు చేరెను. వారిపై రిం మంది ఇండియను సిపాయిలు తుపాకుల గాల్చి చెదరగొట్టిరి. రాజకీయజేత్రులు దూరముగనుండి యేమీ తెలియనివారిని ముందుకు బంపిరి. పాపము వారిలో చాలనష్టము గల్గెను. ఇట్టివి అమెరికా చరిత్రలో నెన్నియోగలవు ఈపాపమువలన వేలకొలదిమంది బ్రిటిషిపోయిరి. అమృతసరంసారులు గుంపులుగుంపులుగ వచ్చి డయరునేనానికి దండముపెట్టి మాప్రభో రక్షించితివనిరి సిక్కులాయనను ప్రత్యేకముగ గౌరవించిరి. వెంటనే విచారణ జరిగినయెడల భారతీయులు అట్టి చర్యజరుపుట అవసరమనియే సాక్ష్య విచ్చియుండెడివారు. ఎన్నో నెలలైనపిదప హంటరుకు మిషనువచ్చి తందరపందరగ విచారింపునయమునకు రాజకీయనాయకులు ఇంగ్లాండులోను ఇండియాలోగూడ సాతులను నత్తము జెప్పకుండ నిర్బంధించిరి. ఈ సంవత్సర మివిషయములగుర్చి ప్రమాణపూర్వకముగ సాక్ష్యము దీసికొని ఒక ఇంగ్లీషు జడ్జి తీర్పు జెప్పవలసివచ్చెను. దీనిని నిష్పాక్షికుడగు చరిత్రకారుడు అంగీకరింపవలసియుండును.

మామిళావిప్లవము

ఇకను తరువాత ఘోర విపీనప్రదేశముగు మలబారులో విప్లవము వచ్చెను. రాజకీయ

అందోళనపరులు, వెనుకబడియున్న మతతత్వయుగు మహమ్మదీయజాతిని పురికొల్పుటవలన నీవిప్లవము జరిగెను. వేలకొలది మంది హిందువులు చంపబడిరి. మామైనికబల మివిప్లవము నగం చులోపల నన్ని విధములగుఘోరములు జరిగెను. ఆల్లర్లలకంపు యంతయు నిచటజెప్పుటకు తరముగాదు భారతదేశములో ఘోరహత్యలును విప్లవములను జరుగనిపెద్దపట్టామే లేదు. ముఖ్యము బాంబాయిలో యువరాజు దిగినపుడు ఏర్పాటు జేసి చేసినఆల్లరులు చూడవచ్చును ఇవి రెండురోజులు జరిగెను. పార్సీలును యూరోపీయనులు ఇందుకు పాల్గొనిరి. ఎందరో చనిపోయిరి. కలకత్తాలో గుంపులు సిక్కులకు గుర్కాలకు చంపుచుండిరి. మూర్ఖులు, లాహోరు, ఢిల్లీ పట్టణములలో హిందూ మహమ్మదీయుల కిప్పటివలె నెప్పుడును విరోధములు ప్రబలలేదు. అందరును నాశముగాకుండ బ్రిటిషు సైన్యము అడ్డుపడవలసివచ్చెను మాంటేగ్యూ అధికారమునకు వచ్చినప్పటినుండియు మ్యూటీనీ నాటినుండి యిదివరకు సంవత్సరములలో కన్న నెక్కువజననాశము గల్గెను. ఒకజాతికింకొకదానికి గిట్టక చంపుకొనుచుండ వారి నాయకులు బ్రిటిషుపాలనముపై కుట్రజేయుచుండిరి. ప్రాచ్యదేశముల ప్రభుత్వమునందు దుర్బల ముండునెడల నిర్ణేజరుగుండును. మాంటేగ్యూగారు లాభము లేని సౌకర్యముల జేయుట వలన భారతదేశము నందు జాతివిద్వేషమును వర్ణద్వేషమును పెరుగుట మాత్రము తిట్టించెను.

విస్తీర్ణము, జనసంఖ్య, మాట యెల్లున్నను అమెరికనులు తమకు ఫిలిప్పైనుదీవులలో నెట్టికష్టము గల్గెనో ఇండియాలో గూడ మా కిట్టికష్టమే గలవని గుర్తించవలెను. ఫిలిప్పైను రాజకీయజేత్రులకును భారత రాజకీయజేత్రులకును కొన్ని సమాన విషయములు గలవు. ఉభయులకును దేశపరిపాలనమునందు బలముగావలెనని కోరిరి. మాంటా గూవలెనే ప్రెసిడెంటు విల్సను గూడ 'స్వయంనిశ్చయ' తత్త్వమును పరిక్షింపతీర్మానించెను. ఈపదము పిదుగువంటిది లాన్సింగు చక్కగ వర్ణించెను. అమెరికనులు చేసినపరీక్షవలన పరిపాలనమునందు కల్లోలము గల్గెను. గవర్నరుజెనరలు రియోనార్డువుద్దయెనున్న పనినంతను భంగముజేసిరి. ఇంగ్లాండులో వలె అమెరికాలోగూడ ఒక రాజకీయపక్షము ప్రాచ్యదేశీయులకు మంచిప్రభుత్వము నీయకుండుట కిష్టముగ నున్నార. ఇండియా, ఫిలిప్పైనులభవిష్యత్తు గృహకల్లోలములతో నుడికిపోవుచున్నది.

అప్రయోగ్యమగువిధానము

మాసోమల్లుప్రభుత్వ మిప్పుడే 1929 వరకుండవలసిన ప్రభుత్వవిధానమును పాడుజేయుచున్నారు అప్పుడే ఇండియాలో నొకకమిషను పరిశేయుచున్నది. భారతదేశములో స్వరాజ్యము కావలెనని కోరుచున్నారు. రాజకీయజేత్రులు స్వరక్షణమునకు వైస్ర్యమును సిద్ధము జేసికొనునంతకాలముండి, ఒకటిన్నర శతాబ్దమునుండి చేసినపని భ్వంసమగుచుండ మాట్లాడుతూ చూచుచుండవలయునట అప్పుడే అన్యాయములు మొదలుపెట్టెనవి. మతవిభేదములు వచ్చినవోట్ల న్యాయస్థానముల నమ్ములేదు. ప్రజాస్వామ్యప్రభుత్వము వచ్చినయెడల హిందువు తొక్కువరుండి యైతమనుఅగడ్తొక్కెవరనిమహమ్మదీయులుభయపడుచున్నారు. మేము పాశ్చాత్యులము డెమోక్రసీగో ప్రగమం భాంతమగు మెమోరీ ప్రభుత్వమునకు సరిజామకొందురు. ప్రాచ్యదేశములందు యుద్ధ పరాక్రము లరచారు వోట్లతో ఇష్టపడెరు. 7 కోట్లమంది మహమ్మదీయులలోను పాలకజాతి యగు గర్వముగలదు మరీ అది తురుష్కాలవిజయముతో నెక్కువైనది. సరిహద్దు కావలన 20 వేలమంది చండరవులు గలరు. ఎటుబట్టిన నటదిరుగ ఆస్పరిస్తానపురాజు గలడు. ఈవిషయగ నైనయెడల భారతదేశములో మరీయొకమహమ్మదీయవిజయముగలుగగలదు.

ఇకను స్వదేశసంస్థానములందు ఆసామంతరాజుల అధికారమే యుంచుడినది బ్రిటిషువారిది కాని భారతదేశము శాంతముగనే యున్నది. పాటియాలా, నాభా, కాష్మీరలలో మాత్రము కొన్ని కష్టములు గలుగుచేత జోక్యము గలుగజేసికొనవలసివచ్చెను. ఈసామంతరాజులకు గూడ భయము గల్గినది రాజకీయజేత్రుల ప్రయత్నములు సోమలిప్టు ప్రభుత్వముతో నెగ్గినయెడల స్వరాజ్యము వచ్చినయెడల సామంతరాజ్యములకు గల బ్రిటిషు ప్రభుత్వరక్షణను పోవువారును అల్లరికి పాలగుదురు. కాని బలములతో నెదుర్కొన

గలరు. వారికున్న సైన్యములతో దేశమును విస్తరింపజేసికొనగలరు. ఇట్టి విధివలె ఆలోచింపబడినది.

ఇప్పుడు పాలించుటా పోవుటా అనుసమయము వచ్చినటుల నాకు గాన్పించుచున్నది. ఎప్పుడును వాయవ్యపరగజాల యందు భయమున్నపుడు దేశరక్షణమును దేశప్రభుత్వమునుండి వేరుజేయజాలము. ఈసిద్ధాంతమే ఫిలిప్పైనులకుగూడ వర్తించును. భారతదేశమున సైన్యముల సిద్ధముగనుంచిన దప్ప నేపాలీలు వచ్చి కలకత్తా నాక్రమించుటకుగాని పటానులు వచ్చి డిల్లీనాశము జేయుటకుగాని అడ్డుండదు. ఈ విషయమై భారతరాజకీయజేత్రులకు నచ్చజెప్పుట కష్టము. నేటిపు సైనికులలో కలత బయలుదేరదీయటకు వాడుప్రయత్నము జేసెదరు. ఈవిషయమున హాస్థితులు 1857 మ్యూటీనీకి ముందువలె నున్నవి. కాని భారతసైన్యములో కొన్ని సైన్యములు వారి ననుసరింపవు. అయినను 1857 లో బెంగాలు సైన్యమువలె ఒకవోట్ల నెక్కుడను అట్టిదిలేదు. సైన్యమువిషయమై ముఖ్యముగ నాలోచింపవలసియున్నది. శాంతముగనున్న ప్రాచ్యదేశములం దీవిషయమును ఆలోచింప నక్కరలేదు.

'మిత్రులెట్టి ఆశపెట్టుకొనకుండ, శత్రులెట్టిభయముపడకుండ' ప్రభుత్వమేమిచేయునని తలంపవచ్చును? అని ఒక భారత సిపాయి ఘోషు అడిగెను. మాంటేగ్యూగారు అధికారమునకు వచ్చినప్పటినుండియు ప్రభుత్వమువిషయ మిట్లుండెనని వర్ణించిన న్యాయముగనే యుండును. అట్టిప్రభుత్వ విధాన ముండనేరదు. కాని దానివలన పబ్లికుసర్వీసులకు చాల నష్టము గల్గినది. లాయరు జార్జిగారు 'ఉక్కు చట్టము' అని చక్కగ వర్ణించిన ఇండియనుసివిలు సర్వీసు విచ్ఛిన్నమగుచున్నది వీరలకు ఆశ్చర్యముగ చాల కష్టముగల్గెను. ఈ పరిస్థితులవలన మంచి అనుభవము గలవారు రాజీనామాల నీయవలసివచ్చెను. బ్రిటిషు సివిలు ఉద్యోగు లిప్పుడు భారత రాజకీయజేత్రులు క్రొత్త వారి క్రింద రక్షణను గోల్పోయిరి. శాసనసభలలో వారి నెదుర్కొనెదరు. ప్రభుత్వమువారిని ఆదుకొనదు. 1919లో ఉత్తరదేశము ను రక్షించినవారు అభిశంకింపబడి శిక్షింపబడి రన్నమాట వారు మరువజనదు. సమీపవారికి విషముబెట్టు అందోళనపరులకు జూచుచున్నాము. బ్రిటిషు వైద్యసహాయ మిసివిలుసర్వీసు ఉద్యోగుల భార్యాపిల్లలకు లేకుండవోయినది. వారిఉద్యోగ కాలమును పెన్నులును గూడ గారంటి లేకున్నవి.

సర్వీసులు వెనుకబడుట

ఈపరిస్థితులలో సర్వీసులు ధైర్యమును గోల్పోవుట స్వాభావికమే. ఆరోగ్య- పురపాలకసర్వీసులకు నెంతయో పని జేసిన ఇండియను మెడికలు సర్వీసు చాచాపు లేకుండనే పోవుచున్నది ఈమధ్య నియమింపబడిన కమిషను పబ్లికు సర్వీసుల ఫిలికతుల నభివృద్ధిజేయు నూచనల జేసినది. ఇయ్యది యిందుకు ప్రతికూలముగనున్న, ఇండియను అసెంబ్లీనుండి సర్టిఫికేషను అమలలో బెట్టవలసి యుండవచ్చును.

ఇప్పుడు పబ్లికుసర్వీసు లన్నఫిలిలో ప్రభుత్వముచేయుట సాధ్యమాయన విషయ ముచయించుచున్నది.

నేనుభారతదేశ పరిస్థితులవిషయమున తీవ్రమ నూత్నముగగ నన్నియు చెప్పితిని. కాని చాల వచలివేయబడినది. ఈవిషయస్థితికి కారణములను పూర్తిగనివరింపజాలరు. విద్యను తప్పుదారిని బెట్టుటచేత యువకులు చదువుకొని ప్రభుత్వముపై నెదురుదిగిరి. జపాను రష్యాను ఓసింపుట ప్రాచ్యదేశీయులకు నచ్చెను. ప్రపంచ మహాసంగ్రామమునకుముందు జర్మను కుట్రలుండెను. అందువలన మహమ్మదీయులలో ఖిలాఫతునాయకులు బయలుదేరిరి. వారు బ్రిటిషువారు కాలిఫోర్నియానెదుర్కొనుచున్నానని యుద్ధోషించిరి. గూఢ సంఘములను, బోర్నివిప్లవజ్వలును బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగ పరిశేసెను. భయపడి యేదో సౌకర్యములు చేయుటవలన ప్రస్తుతవిషయపరిస్థితులు గల్గెనని నేనుజెప్పుచున్నాను. భారతదేశము తగనికాలమున దెచ్చి పాశ్చాత్యప్రభుత్వవిధానమును జొప్పించుటవల్లనే సంపూర్ణ స్వపరిపాలనముగోరునటుల జేసితిమి. డెమోక్రసీపేర బెట్టినపరిపాలకుల కనిచేత గాకున్నది. దీని నాయకులొకనొకరు నమ్ముజాలకున్నారు. హిందువులు పాశ్చాత్యసంస్కరమునుండి పోయియెప్పుడునుండిని బాగారుకాలము రావలెననికోరెదరు. వారికి వారిని వచలివేసెయెడల ఏ డెమోక్రాటికు ప్రభుత్వమునైనను వారు భ్వంసముజేసెదరు.

భారతదేశములోని ప్రజాభి అభివృద్ధి కెంది, న్యాయక్రమముల ననుభవించి సురక్షితముగనుండునటుల మేమేచేసితిమి. ఇదియే లేకున్నయెడల ప్రత్యామ్నాయము రక్తపాతము దప్ప మరేమియు నుండదు.

బెజవాడ మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు

చేరుమేకగారియందు సంపూర్ణ విశ్వాస
తీర్మానము నామోదించుట

(స్వీకృత్యవిలేఖరి)

బెజవాడ, 6.12.24 — 15 నెలలపైబరు తారీఖున 12 వందల కౌన్సిలర్ల సంతకముచేసి చేరుమేకగారిని మిటింగు పెట్టమనుటయు, ఆయనగారు నిరాకరించుటయు, అపైని ప్రభుత్వమువారు మిటింగును పెట్టి పర్యవసానమును పనుపైదు దినములలో తెలుపుమనుటయు, గవర్నమెంటు ఉత్తరువు ననుసరించి ఈచెల నాల్గవ తేదీన మ్యూనిసిపల్ మిటింగు జరుగు ననియు ఇదివరకే చదువలకు తెలిసియున్నది. 4 వ తేదీ సాయంత్రము 'చేరుమేక'మీద విశ్వాసములేదను తీర్మాన మునుగూర్చి ఆలోచించుటకై స్పెషలు మిటింగు జరిగినది. 23 మంది హాజరైరి. మొదట దస్కతుచేసిన 12 మందితో సంప్రదించి మిటింగును పెట్టమని గవర్నమెంటు ఉత్తరువులూ నున్నది కనుక తమకు పిలుపురానందున ఈమిటింగు అశాస్త్రీయమని వాదించుచు ప్రాతకౌన్సిలరు విన్నకోట లక్ష్మీ నరసింహముగారు వ్రాసిరి.

స్పెషల్ మిటింగునోటిసు పంపుటకుముందు చేరుమేక గారికి మొదట సంతకములుచేసిన పన్నెండుగురిలో 9 మందిచే ఒకజాబు పంపబడినది. మిటింగును పెట్టవలసి వారు వ్రాసిరి మరియు చేరుమేకగారి పరిపాలనయందు ఏదో దోషములు వున్నవివికూడ ఆజాబునందుహరించెడి. ఈజాబుకుకూడ ప్రభుత్వమువారికి పంపుమని వారుకోరిరి.

మిటింగు ప్రారంభమనందు చేరుమేకగారు ఈవిషయ మునకు సంబంధించిన రికార్డులంతయు చదివెరి. ఇది పూర్తి కాగానే కాతా పూర్ణానందముగారులేచి మిటింగును పెట్ట వలదని తానుందూ 9 మంది దస్కతుచేసి జాబునంపియుం టిమనియు ఇచ్చాడు 'విశ్వాసరాహిత్య' తీర్మానమును తమలో నెవ్వరును ఉపపాదించకనియు, గనుక ఆతీర్మానము గూర్చి చర్చించుట అశాస్త్రీయమని చెప్పిరి. వీరిని బలపరచుచు కోవె లమాడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు ముచ్చటించిరి.

కొంతకాలానికి డాక్టరు శర్మ మంమారు వెంకటరెడ్డి ఆ కాశేశ్వరరావు గారలు మున్నగువారు వైవాదమునుబండించిరి.

10 మంది మొదట దస్కతుచేసి విశ్వాసరాహిత్యమును గూర్చి చర్చచేయుటకై మిటింగుపెట్టవని అడిగినారు. చేరు మేకగారు పెట్టలేదు. ప్రభుత్వమువారు మిటింగుపెట్టి పర్య వసానమును వారికి 15 రోజులలో తెలుపమన్నారు విశ్వా సరాహిత్యతీర్మానము ఎజెండాలో నున్నది. దీనిని ఒకరు ఉపపాదించ నవసరములేదు. కౌన్సిలువారు తమ అభిప్రాయ మును స్పష్టీకరింపవలయును. ఏమియు అభిప్రాయము నీయక కౌన్సిలువారు ఊరకున్నపక్షమున చేరుమేకగారి మీద విశ్వా సము లేదనమట దృఢపడును గనుక ఎజెండాలోని విషయము నుగూర్చి పూర్తిగాచర్చించి కౌన్సిలువారు సరియైనతీర్మానము ను చేయవలయును. అని వైవాద వాదించిరి.

కొంతకాలజరిగినపిమ్మట విశ్వాసరాహిత్యమును గూర్చి చర్చించుట అనవసరమని వాదించినవారు సభనుండి నడచిపో యిరి. తరిమ్యవారు దాదాపు 15 మంది 3 గంటలకు పైగా చ ర్చించి దిగువతీర్మానములను ఏవగీయగా నామోదించిరి

1 తీర్మానము:— చేరుమేకగారి మీద విశ్వాసరా హిత్యతీర్మానము దురుద్దేశముతో తీసుకరాబడినది. ప్రస్తుతచే రుమేన్ డాక్టరు రామచంద్రరావుగారు పదవినీ స్వీకరించినపి మ్మట మ్యూనిసిపల్ పరిపాలన ప్రజాయత్త మగుటయేగాక పూ ర్వముకంటే నిష్కల్మషముగను ఎక్కువమరుకు దనముగను జ రుగుచున్నదనియు వీరియొడ కవున్సిలువారికి సంపూర్ణ విశ్వాసము ను గౌరవమును గవని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు

2 వ తీర్మానము:— 30.11.24 తేదీన 9 మందిసంతక ములుచేసి పంపినజాబులోని అంశములు సర్వఅభ్యంతరములే యు న్నవి. విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానమునుగూర్చి స్పెషలుమిటింగు పెట్టుమనికోరుచు సంతకములుచేసిన 12 మందిలో యిరువురు మాత్రమే యిష్టపడలేదు. ఒకరు విన్నకోట లక్ష్మీనరసింహము గారు ఏమి రెండుపక్షాయములు యెన్నికలలో ఓడింపబడిన వారై యున్నారు. రెండవవారు రంగయ్య నాయుడుగారు. ఓరు మొదట 12 మందితో సంతకముచేసిన 2, 3 రోజుల తరు వాత రాజీనామా నిచ్చినారు. మొదటసంతకముచేసిన 12 మంది లో 3 మంది ఒకసంవత్సరము నాజుగుమాసములు కౌన్సిలులో

నుండియున్నందున కౌన్సిలులో నెవరును యీచేరుమేకగారి పరిపాలననుగూర్చి బాగుగ నెరుగరనుట కౌన్సిలును అగౌరవ పరుచుటయగుచున్నది. ఎన్నికలలో చేరుమేకగారు పాల్గొని రని అన్నమాటను ఈకౌన్సిలువారు ఖండించుచున్నారు. రాని బాకీలని మాఫీచేయబడినపక్షము స్వల్పమొత్తములై యున్నవి దీనిలో యితరకౌన్సిలర్ల కెంతకాలగలదో చేరుమేకగారి కిని అంతయేగలదు. చాల విచారణజరిగినపిమ్మట వనూలు కా వని స్పష్టముగ నమ్మినపిమ్మటమాత్రమే ఈబాకీలు రద్దుచేయ బడినవియియు, ఆసమయమున యీదస్కతులు చేసిన అందరు గాని కొందరుగాని హాజరైయుండి అప్పుడు ఏలాటి ఆక్షేపణ చేసియుండలేదనియు యీకౌన్సిలువారు అభిప్రాయపడుచు న్నారు మరియు యెన్నికలకు పూర్వము కొద్దిరోజులక్రింద విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానపు విత్తముయై తి దానినుండి యిప్పుడు కప్పించుకొనుటకై దురుద్దేశ్యముతో 9 మంది 30.11.24 తేదీ గల జాబును వ్రాసిరిని ఈకౌన్సిలువారు దృఢాభిప్రాయములై యున్నారు.

3 వ తీర్మానము:— 1.11.24 తేదీనుండి విన్నకోట లక్ష్మీనరసింహముగారు కౌన్సిలులోలేదు. కాబట్టి వారిజాబును గురించి ఆలోచించకూడదని ఈకౌన్సిలువారు తీర్మానించు చున్నారు.

చతుర్థ కమ్యూనిస్టాల్ సమావేశము

ఇదివరకు మాడుకమ్యూనిస్టాల్ సమావేశములు జరిగియు న్నవి. ప్రథమ రెండుసమావేశములును గుంటూరుజిల్లాలోను తృతీయసమావేశము కృష్ణాజిల్లాలోను జరిగియున్నవి. చతుర్థ సమావేశ మింతవర కెక్కడికిని ఆహ్వానింపబడియుండలేదు 1925 సంవత్సరము మేనెలలో చతుర్థసమావేశము కూడవలసి యున్నది గోదావరిజిల్లాలో యింతవరకు తగినంత ప్రచారము జరిగియుండలేదు. కాబట్టి యీచతుర్థసమావేశము గోదావరి జిల్లాలో యేర్పాటుచేసిన బాగుండును. ఈవిషయమై ఆలో చించి 4వ తేదీ గోదావరిజిల్లాలో యేర్పాటుచేయు గోదావరి జిల్లా కమ్యూనిస్టాల్ గలను హెచ్చరించుచున్నాను. గోదావరి జిల్లాలో యీసంవత్సరము జరుపుట కవకాశము లేనియెడల గుంటూరుజిల్లా, బాపట్లతాలూకా బ్రాహ్మణకోడూరుందు గాని, తెనాలీతాలూకా సంగంజాగ్గర్లమాడిలోగాని జరిపిన బాగుండును. ఆయోచోట్లనుండు విద్యార్థు లీవిషయమై శ్రద్ధ వహించి త్వరలో నిశ్చయింపవేడుచున్నాను. కమ్యూనిస్టాల్ గల కమ్యూనిస్టాల్ సమావేశసంఘములలో సభ్యులగుచేర మరొక సారి హెచ్చరించుచున్నాను. సంవత్సరచందా ఒకరూపాయి యేర్పాటుచేయబడినది. చందా క్రియత ఆరేకపూడి రామ నాథంచావరగారు, కమ్యూనిస్టాల్ సభ్యులగుచు, శ్రాంతిపేట, బందరుకు పంపించి రకీడు పొందవచ్చును. కమ్యూనిస్టాల్ గల సమావేశమునకు హాజరుగటకు వీలున్నను, కమ్యూనిస్టాల్ సమా వేశసంఘసభ్యులే నుండునుండి వహాజనసభలో తీర్మానము లుపపాదించుటకుగాని, కార్యక్రమములో పాల్గొనుటకుగాని అవకాశముండునట్లు యేర్పాటు చేయుట నుంచి దేమోయని యభిప్రాయపడు చున్నాను. అట్టియను మేమైనను లేకపోయినచో విద్యార్థి సమావేశములు ఒకవిధమైన ఫాన్సులక్రింద పరిణమించుననుట యం దతికయోక్తిలేదు సంవత్సరమున కొకతూరి ఒకచో సమావేశ మగుటయేగాక యేదో కార్యక్రమమును నిశ్చయించి సంఘాభివృద్ధికై పాటుపడుట చాలఅవసరము. కమ్యూనిస్టాల్ గల యీయీవిషయమై గునించెదరు గాక యిని కోరుచు న్నాను.

తిరుమనపల్లి } జంపాల సాంబయ్య.
7.12.24 }

రామచంద్రపురంతాలూకా ప్రాథమికోపాధ్యాయ ఎం.ఎస్.నానాసామియన్ ప్రా|| పార్శ్వాలల యాజమాన్య విదవమహాబీజనసభ

ఈసభ 18 డిసెంబరు 24 1924 రం తేదీనవారమున కాకినాడ నాస్ట్రెల్సును గోదావరిజిల్లావిద్యాసంఘసభ్యు లును, కాకినాడ తాలూకాలో పురపాలక సంఘముల సభ్యు లును అయిన ము|| రా|| రా|| శ్రీ దుర్గిరాల వెంకట సూర్య ప్రకాశరావు పంతులుగారి ఆధిపత్యమున కవిశేషరపురం గ్రామములో జరుపబడును. తాలూకాలోగల ఉపాధ్యాయయాజమాన్య సోదరులును, విద్యార్థిమనుషులును ఇతితాలూకా ఉపాధ్యాయ యాజమాన్య సోదరులును తప్పక తత్సభకు దయ చేయ ప్రార్థితులు.

వివరమహాంతి సత్యనారాయణ,
కార్యదర్శి.

బొంబాయి గవర్నరుగారి పర్యటనము

కరాచీ మునిసిపలుసంఘ మర్పించిన సన్మానప్రమునకు సమాధానము

ప్రభుత్వముచేసిన ఋణముల నెగవేయ వలయునను వారిని నిరసించుట

కరాచీ, డిసెంబరు 7:— ప్రభుత్వముగారి మునిసిపా లిటివారు గాని అప్పుచేయుటపై ప్రజాసౌకర్యమునకు పలయు బతులను గావించజాలిరని బొంబాయి గవర్నరుగారు సర్ లెస్లీ విల్ సన్ గారు నేటిఉదయమున మునిసిపాలిటీ వారిచ్చిన సన్మానమునకు సమాధానమిచ్చుచు చెప్పిరి. ఫానిక స్థితిగతుల స్థిరతనుబట్టి అప్పుయిచ్చువాని వడ్డీకోరెదరు. మొదటదలచిన ప్రకారముగా సన్మానప్రత మర్పించియెడ, ఫానిక స్థితిగతు లందు అప్పుయిచ్చువారి విశ్వాసమునకు భంగము వాటితెడిది. ప్రభుత్వమునకును గుట్టే సంభవించును. కానతామాడు మాట లవే ప్రజలకెంత అపకారము చేయుచున్నారో చెలిసికొనక అప్పు నెగవేయవలయునని శ్రాంతిమంది నాయకులు అభిప్రాయ మిచ్చుచున్నారు. ఇట్టి అభిప్రాయములచే వడ్డీయెక్కువ అగును. ప్రజలకేనది నష్టము కలగజేయును. అప్పుపై వడ్డీ అప్పుదీసికొను వారియందుగల విశ్వాసము ననుసరించియుం డును.

విద్యార్థిసభ్యులకి సంఘమువారిని అభినందించి ప్రాథమిక విద్యాశాసనమునం దిదిడియున్న విధానముప్రకారముగ ప్రభు త్వమువారు విద్యార్థిసభ్యులకి తోడ్పడెదరని గవర్నరుగారు నుడి విరి. కరాచీ మునిసిపాలిటీ కారకొక చట్టము నియమింపబడి నది. చాలకాలముక్రిందనే దీని అవశ్యకతను ప్రభుత్వము గుర్తించెను. చట్టము తయారుకాబడెను. అభిప్రాయములను డెల్బులకు త్వలో వెలువడును. గృహ నిర్మాణాభివృద్ధికిని, నీటివిసతుల హెచ్చించుటకును కావలసినఅప్పు ప్రభుత్వమువారు బాగుం నాలోచించి తగినరీతిని తోడ్పడెదరు. కానిస్వ సహాయము మీద నాధారపడియున్న నీటి విధానములకే ముందుగ ప్రభు త్వమువారు సహాయముచేయ నిశ్చయించిరి. నాల్గోడ్లను సింధుదేశముందు నిర్మించుటకు గడిచిన నాల్గు సంవత్సరములకు ప్రభుత్వమువారు సహాయముచేసిరి. చేయవలసిన దెంత యెు నింకనుగలదు. రాబోవు సంవత్సరముందు నీరుబోవు అర్థియ సదుపాయములకు గవర్నరుగారు నూచించిరి. (ఆ. ప్రె)

శ్రీ కమీషను రిపోర్టు

హైదరాబాద్ ప్రాయ నిరసనము

లీడరుపత్రికవాక్యభి

అలహాబాదు, డిసెంబరు 7:— లీకమీషను రిపోర్టు విష యమున "హైదరాబాద్ ప్రాయనిరసనము" అనుకీర్తికక్రింద లీ పత్రిక వాక్య యొనర్చుచున్నది — సార్వభౌమని ప్రభుత్వము ను లీకమీషను రిపోర్టుపై తీసికొనబడినచర్య ప్రభుత్వమువారి మాటలు నమ్మదగినవికాదనియు, గౌరవరాహిత్యమైన వినియు ఆత్మగౌరవమునకు భంగకరమైనవియు, యెల్లప్పు డెరిగెత్తినా లువారియు వేదవాక్యములగునవి నమ్మువారియు నమ్మమును మరింత అభివృద్ధియగుటకు తోడ్పడుచున్నవి. అట్టిఅధికారులను న్యాయమునీయవలయునని కోరుట కాలయాపనమునకును ధన వ్రాణమునకు కారణములని డెలుచున్నదని యిందుమూలమునడె లుచున్నదని వారిఅభిప్రాయము. (ఆ. ప్రె)

పై సీరుపత్రిక

ఇంగ్లాండు నందలిరాజకీయ స్థితిగతులచే ప్రాటములను రక్షించుకొనుచు కాంతిలోను ఒపికతోను మెలగుచున్న బ్రిటి షు నేవకులందరును సార్వభౌమని ప్రభుత్వపు తీర్మానముచే మిగుల సంతసించెదరు ఫర్వసామాన్యముగ వారనుకొనిన రీతిని రీరిపోర్టుపై తీర్పు యంగ్లాండు ప్రభుత్వమువారు దీక్షిహిరి. లీకమీషను నూచనలదు రెండు షరతులుగలవు. నిష్పక్షపా తముగా రెండుపక్షములములవారు నూచించిన సిఫార్సులనుసా ర్థమముతో సంగీకరింపబడెను. (ఆ. ప్రె)

రాజము ది (స్వరీసుని లేఖనము)

గౌరవనీయమైన శ్రీమత్ రాజగోపాలాచారి

దేశమున 5-వై ఆశ్రమమును భారతకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులకు మాలావా మహమ్మదాల్ గారు పంపిన సందేశము

దాక్షిణ్య సుబ్రహ్మణ్యం గారికి:-

“యోవశ్చివము దేశనేయందు కాలము గడవ శక్తియుం చిన ప్రజానేతరులారకు మీరు శీతానగరముగా స్థాపించుచున్న ఆశ్రమము జయప్రదముగాక యని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను. దేశస్వాంత్ర్యమును సంపాదించి దానిని కాపాడుటకై ఆశ్రమవాసులు తీసుకొనివచ్చిన భారపోయియున్నావారా! మీమిత్రుడు, వహమ్మదాల్”

ఆశ్రమములో 12 గృహముల నిర్మించుట కేర్పాట్లుజరుగుచున్నది. యద్రక్షణలయము, పుష్కరభాండగారము, ధర్మవైద్యశాల కేంద్రమవుటకూడ తీవ్రప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఆశ్రమవాసుల నిర్వాహకార్యక్రమనిర్వహణనునందు కాలమును వినియోగింతురు. రాజోపుజనవిలో ఆశ్రమమును మహాత్మ్యగాంధీగారిచే తెలిపించుటకు ప్రయత్నించుచున్నాను. శీతానగరం ఫిర్యాదజల ఆశ్రమముపై అభిమానము చూపుచున్నాను. వారి అభిమానముతో, సుప్రసిద్ధులగు సుబ్రహ్మణ్యం గారి నాయకత్వముతోగ, గాంధీ, మహమ్మదాల్, రాజగోపాలాచారి, నాగేశ్వరరావుగార్లు మహాశయుల ఆశీర్వాదబలములతో ఆశ్రమము జయప్రదమునని విశ్వసించుచున్నాను.

మొదటివాద్యము

విజయనగర వాస్తవ్యులు మాచిమంచి సూర్యప్రకాశరావు గారు హిందూ సమాజభవనములో 25-11-24 తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 5 గంటల మొదలుకొని 7 గంటలవరకు ఘటవాద్యము జరిపి సభవారిని చాల ఆనందింపజేసిరి. ఈ సభకు రాజగు హిందూరావుగారు ప్రముఖులు చాలమంది విచ్చేసి సూర్యప్రకాశరావుగారి వశలతను, వాద్యమును విని చాల ఆనందించిరి. సూర్యప్రకాశరావుగారు చెన్నపురి మొదలగు స్థలములకు పోవుచురని తెలియుచున్నది.

మొదటివారం బాలభారతీసమాజము

పై సమాజమువారు శ్రీ కృష్ణకులభారము, ద్రాపది, చిత్రశీలము నాటకములనుపాడ ప్రదర్శించిరి. మొత్తము విూద పీరి నాటకములు కడురమ్యముగానున్నవి. అన్ని ప్రదర్శనములకును ప్రజలు మిక్కిలియుగా వచ్చిరి. సావిత్రి, రాధా కృష్ణ ప్రదర్శనములు అద్భుతముగ నుండుటచే తిరిగి ప్రదర్శించిరి. సావిత్రిపాత్రను ధరించు సంతోషరావుగారు, రాధాపాత్రమును ధరించు శ్రీ పారేపల్లి సుబ్బారావుగారు తమ యభినయములవలన సభ్యుల నానందింపజేసిరి.

బంతియాట పోటీ

నింబుల్లూరి ఆట పోటీ కడపటి ఆట నిన్నసాయంత్రము ప్రభుత్వ కళాశాల మైదానములో కాలేజీ టీమువారికిని నింబుల్లూ టీమువారికిని జరిగెను. నింబుల్లూ టీమువారు కాలేజీ వారికి 6 గోల్స్ (Goals) ను కాలేజీవారు ప్రత్యర్థులకు ఒక గోల్ ను చేసిరి. నింబుల్లూవారు జయమొంది వెండిగెన్నెను గెల్చిరి. ఈయాటను చూచుటకు జనము మిక్కిలియుగా వచ్చిరి. రాత్రి జయమొంది నింబుల్లూవారు వెండిగెన్నెతో గొప్పకోరికింపు ఉత్సవమును జరిపిరి.

కేంద్రబిడ్డ జీవితము

ప్రభుత్వ కళాశాల ప్రిన్సిపలు యన్. ఆర్. కృష్ణమూ గారు 8 వ తేదీ సాయంత్రము కళాశాలలో ‘కేంద్రబిడ్డ జీవితము’ ను గూర్చి చక్కని యావన్యాసము నొసంగిరి. గణిత కాస్త్ర పండితులకు శ్రీ తన్నేటి సూర్యనారాయణ గారధ్యక్షత వహించిరి.

కృష్ణమూగారు విద్యావిధానము, విద్యార్థుల సాంఘిక జీవనము ఈ రెండు విషయములగూర్చి యింక ముచ్చటించిరి. విద్యార్థులు విశ్రాంతి పరీక్షకుగాని హోదర్స్ పరీక్షకుగాని చదువుచున్నను పరీక్షలు చాల సులభముగా నుండుటచే నూటికి 99 మంది జయమొందుదురు. కాని విద్యార్థులు కఠినమగు కట్టుబాటుకు బదులనియించును ‘వ్రాక్టరు’ అను నొక యుద్ధోగి విద్యార్థుల జీవితముల నెప్పుడు కనిపెట్టుచునే యుండును పికాచువల్లి వస్త్రుడు గౌనును తువాయిని ధరింపవలెను గరింపనినో గట్టికితుకు వాల్చుచుదురు. రాత్రి 10 గంటల వైఫిన్సుకు విద్యార్థులు 2 ను విడిచి వెళ్లరాదు. పల్లెనవో శిష్యులు, ఇల్లెనవో ధనమున్న విద్యార్థుల స్వేచ్ఛా స్వాంత్ర్యముల కేవల వ్యాప్తియు భంగము చేయదు.

సాంఘిక జీవనమునందు ఆట ముఖ్యము. పుట్టాటా, క్రెము, గోలి, తెన్నును ఆటలు కా కళాగ్రామము విద్యార్థులకును 1. తాను పుట్టాటాలో ప్రత్యేక యభివృద్ధి కల్గి యుండితిమని ఉపన్యాసమును చేసిరి. కాని బోటింగు నాటక సెషియన్ల అతిముఖ్యమును ఉత్సాహదాయకమునగు ఆట

యనియు, నాటక నడుపు పంపెనులుకూడ జరుగుననియు శల విచ్చిరి.

నిరంతరము పాఠశాల వల్లవేయబడుచుండే కాలమును గతుపక ఆటలయందు అభినివేశపరులకండలి విద్యార్థుల హెచ్చించి ఉపన్యాసములు తమ ప్రసంగమును ముగించిరి. అన్యథానకు ఉపన్యాసమునకిని వందనములతో సభయుగి సెను.

వితంతుని చావము

గత ఆదివారం 30వ నవంబరు ఉదయము వీరేశలింగ వితంతుశాసనమును శ్రీమతి వెంకటరమణమ్మగారి (బాలవిరండు, దీనికి కైత్ర్యయ్యవోగియుల 11 చేగంటి వీరభద్ర రావుగారికిని వివాహమహాత్మ్యమును కుభప్రసము 3 జరిగెను. హితకాణి సమాజాధ్యక్షులగు 50 ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడు, చిలమర్తి లక్ష్మీరంగం హంతులు జయంతి గంగన్న, మందూరి వెంకటరత్నం, పాలకోడేటి గురుమూర్తి గార్లును దయచేసిరి. పలువుర స్త్రీలుకూడ ఉత్సవము నలంకరించిరి.

50 ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు కొంచెమునే పుప్రసంగించుచు వెండిపాతురు తమ ప్రత్యేక ప్రేమకు పాతురాలగు బిడ్డయనియు ఆమె వివాహమాత్మ్యము తమ కెంతయు ఆనందదాయకమనియు తెలిపిచ్చి హిందూసంఘముచే నంటరాని వారినెలయడబడుచున్న వితంతువులయెడ అభిమానముచూపుచు శక్తికొలిపి ప్రయత్నము సల్పి వారికి వివాహములు సల్పుటకు పంజాబునందులకే ఆంగ్లదేశమున యువకులు శ్రద్ధవహింపవలెనని హెచ్చరించిరి. పిమ్మట ఉత్సవము ముగిసెను.

జంక్షనుకాల్య రహితల మహాజనసభ

19 11 24 సం॥ బుధవారం మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు శిరిగినిడవారి బంగళావద్ద పెంటపాడు యూనియనుజోర్డు ప్రసిడెంటు తనకు తాలూకాబోర్డు అందు కృష్ణాజిల్లాబోర్డు సభ్యులు రహితలనుగు మ॥ రా॥ శ్రీ శిరిగినిడ సుబ్బారాయుడుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభజరుపబడి యీ దిగువతీర్మానములు ఆమోదించబడినవి

1. గోదావరిపల్లెమండలము నీరు సప్లయ నిమిత్తం శ్రద్ధజన గోదావరిలో నుండి కాబడిన లీడింగుచానలు తగినంత వెడల్పు లేనందున వెడల్పుచేయుట అవసరమనిన్ని, గోదావరి కాలములో యెర్రనీటి బురదవల్లనున్న, కాల్యక్రమము రోజులలో నేయబడిన కట్టతాలకు ఇసుక రెండువత్సరములనుండి తీయనందువల్లనున్న, లీడింగు చానలు పూడిపోయినందున శ్రద్ధించుట అవసరమనిన్ని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

2. విశ్వేశ్వరం హెడ్డున్నాసు ఆయకట్టుకు తగినంతనీరు సప్లయచేయుటకు ఆవకాశములేదు. గనుక వెడల్పుచేయుట అత్యవసరమని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

3. కాల్యులు కట్టినవస్తుడు నేయబడిన అడ్డకట్టు రెండు సంవత్సరములనుంచి శ్రద్ధించి తీసివేయక ప్రవాహముతోటి పాటై కొట్టుకొనిపోవుటకునీరు వదులుటచే అడ్డకట్టు తాలూకు యిసుక హెడ్డు న్నాసులోను, హెడ్డున్నాసు దిగువ కెనాలులోను మేటలేసుకపోయి వ్యవసాయమునకు సకాలములో నీరు సప్లయకావడము లేదనిన్ని, లాతుడిగువున నేయబడిన మేటవల్ల పడవలు చెక్కులుకు తగినంత లోతుచాలక నావిగమన చాలాకాలమువరకు ఆగిపోతాయున్నదనిన్ని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

4. గోదావరి ప్రవాహములు తగినవెంటనే అడ్డకట్టు న్నాయుడుకు నేయబడిన అడ్డకట్టు రెండ్రసంవత్సరములనుండి లీకేజీచాలగు పోకుండా అడ్డకట్టునేయక పోవుటవల్ల రెండవంతునున్న, మంచి నీళ్ళు వగైరా చెరువులనున్న నావిగమనకు న్ను చాలాఇల్లులది కలుగుచున్నదని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

5. గోదావరి కాలముల తెరచు సమయములో గోదావరి లీడింగుచానలులో నేయబడిన అడ్డకట్టు తీసివేయుటకుమారుగా సురుగుట్టుకు చచ్చును గండిపెట్టు అడ్డకట్టునాయెత్తి నీరు పృథాగా సముద్రము పాలుచేయుచున్నాడు. ఇదిచాలా అన్యాయము కాబట్టి వేగిన అడ్డకట్టు కుభ్రముగాతీసి నీరు పృథాగాపోతుండా వుండులాగున తగిన యేర్పాట్లు ప్రభుత్వము వారు చేయుట అవసరమని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

6. విశ్వేశ్వరం హెడ్డున్నాసు, అండురన్నాసు, లీడింగు చానలు మొదలగు వాటిమీద అధికారము గోదావరి వెస్టును డివిజను యొక్క శ్రద్ధతో యింజనీరుగారి కాకపోవుట పై తీర్మానములలో వుహరించిన ఇబ్బందులు కలుగుచున్నవనిన్ని ముందు యిటువంటి యిబ్బందులు జరగకుండా నుండులాగున నూపుచు జను యూనియనుగారికే వుండులాగున ప్రభుత్వమువారు యేర్పాటు చేయించుట అవసరమనిన్ని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

7. ఈ డెబ్బలో యేలూరుకాల్య మెరికి అవుటవల్లను తరిమా కాలములు చాలాపల్లము అగుటవల్లను వాటితో పాలు

సరిగానీరు తీసుకొనుటకు ఆవకాశము లేకపోవుటవల్లను యేలూరు కాల్య హెడ్డున ఆయా రోజులలో వుండే నీటివోటజిని నీరు వుండుతూ మిగతా నీరు వాటివరుబడిరి తత్ఫలము కాల్యలకు సప్లయ చేయుట నన్యాయమని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

8. యేలూరు కాల్యకన్న శింక్షకకాల్యయొక్క వెడ్డు తెరచు సుమారు 2 అడుగులు యెత్తువుండుట అక్రమ నిన్ని, జంక్షను కాల్యదిగువనున్న ముద్దాపురం లాకు వెంకయ్య కాల్యలోనికి పడవలు వెళ్లెనిమిత్తము కట్టుబడినదకటచే మిగతా కాల్యలవలె నీరుదిగువకు ప్రవహించక పోవుటచేత యెర్రనీటి కాలములో వచ్చిననీరు ప్లంఖించి నిలకడగా వుండుటవల్ల ప్రతిసంవత్సరమున్ను మేటలేసు పోయి జంక్షనుకాల్యకు దిగువనున్న భూములకు నీరుసప్లయ సకాలములో కాకపోవుటయున్ను, శచ్చిసపుడు దూకటి ప్రకారం యెత్తుకపోవుటం తటస్థించుచున్నవనిన్ని, యేలూరు కాల్యశ్రద్ధ నిమిత్తం కాలములు కడు దూరమున్నాడు. కాబట్టి యేలూరు కాల్యతో పాలు సమాన తెరచుట వల్లముగా నుండుట్లు జంక్షనుకాల్యమాడా శ్రద్ధించుట అవసరమనిన్ని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

9. యేలూరు జంక్షనుకాల్యలు, మెరికలు అయియుండి నీరురాక రైతులు చాలా ఇబ్బంది పడుతాయున్నట్లు పై అధికార్లు తెలిసివుండిన్ని అత్తిలికాల్యకున్న గొడిచర్లలాకు పైరుమట్లము రెండుఅడుగులు పల్లముచేయుట చాల అన్యాయముగా వున్నదనిన్ని, యాసభవారు సదరువైరు తిరిగి ఈమాట ప్రకారం కట్టుటకు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

10. జంక్షను కాల్యక్రిందవున్న మురుగకాల్యులు కొన్నింటికి కొంతవరకు కాల్యలువుండి తర్వాత కొంతభాగములేక మురుగుంతా భూమిమీదపడి త్రోవలేక సప్లయలకు గ్రామములకు చాలానష్టము సంభవించుచున్నది. కొన్నిమురుగు కాల్యలు మరమ్మతులేక యున్నవి. సదరు మురుగుకాల్యలు విషయలో ప్రభుత్వమువారు తగుచర్య తీసుకొనుటకు యా సభవారు కోరుచున్నారు.

11. చెట్టుపేటవైరుకు యగ్గిగూట్టివు యింజనీరుగారి వారి బంగళాకు మధ్యనున్న మెయిన్ కెనాలు నుడివైపుగట్టు ఘనము 30 అడుగుల వెడల్పున మేటచేయుటచే 1 వుండవలసినంత చెడబులేక దూకటిప్రకారం యేలూరుకాల్య జంక్షను కాల్యలకు నీరుసప్లయకాకపోవుటచే నష్టము సంభవించుచున్నది గనుక సదరు పూడిక శ్రద్ధించుట చాలా అవసరమని యా సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

12. యేలూరుకాల్య, అత్తిలికాల్యలకు వకేసబడినిజను అఫీసరుయండుటచేత మెరికాగున్న యేలూరుకాల్య సదుపాయము గమనించక కలముగానున్న అత్తిలికాల్య సదుపాయమును చూచుచుండుటచే యేలూరు కాల్య, జంక్షనుకాల్య దిగువనున్న రహితలకు సకాలములో నీరుసప్లయకానంగున వ్యయసాయములుగాక చాలావిక్రలు పడుతాయున్నాడు. కాబట్టి యేలూరుకాల్య, జంక్షను కాల్యలకు ప్రత్యేకము వకసబు డివిజను అఫీసరును యేర్పరచి, వారి అఫీసు తాడేపల్లిగూడంలో యుండులాగును యేర్పాటుచేయుటకు యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

13. ఏప్రిల్ మాసములో జంక్షను కాల్యకు దిగువనున్న గాగ్గిమారులకు వాహతీర్థములకు సరిపడిననీరు సప్లయచేయవలసినదిగా పైఅధికారులను యాసభవారు కోరుచున్నారు.

యాసభలో పైతీర్మానములనుగ్రహముగా ఆమోదించబడినవి.

శిరిగినిడ సుబ్బారాయుడు,

పెంటపాడు.

అధ్యక్షుడు.

తేదీ: 1-12-24

మొ సీసా 1-కి రూ. 0.4-0. వి. పి. సహా 0-18-0. రేలుకాటులన అపానుము లేదుగాని విశేషబాధ గలను తేలుకాటులన విషము నెత్తులలో ప్రవేశించదు. బాధగలములవెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాకుట ప్రారంభించును. పెట్టినవోటును ండపారునటులు చేసిని బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటు కలిగి నీటివలె నుండును. వట్టిసహా కొంచెము ముందుపోడిక బాధ మాయ మగును. ముందున కలిగియున్న తాము బాధపడన నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనగచ్చును. ప్రతియింతుకు మందగిరిడి.

డబ్బీ 1-కి కుష్టుకు తెలము రు. 9-8-0

ఈతెలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

అమ్మకొంజనం డిబో, మదరాసు - బొంబాయి.

మోతేవారి మృచ్ఛకటిక

[పురాణం సూక్తికాస్త్రీగారు]

(నవంబరు 14-వ తేది తరువాయి)

వసంతసేన వద్ద చురుకైన దాని యొక్క కలలు. ఆకాలమున దానిని చూచుకొనుచుండి. క్రయధనమును వాపసుచేసి నగాని దానికి మనల స్వంత్రమేర్పడదు. కార్యలిఖితుడు బ్రాహ్మణులను చూచుచు మోహించి ఆపే నేనాబంధమును విడిచింది యామెతో స్నేహపూర్వకముల ననుభవించుచు దానిని మోచుచున్న మలయుద్రుని ముగ్ధుడై తేజాలక నెవరింటి వై న ముచ్చి దాని సంపాదించుచున్నాను. ఈతడు రాత్రివేళ చూచుచున్నదియును నజ్ఞానకృతముగ బ్రవేశించెను. అయిల్లు చూచుచున్నదిని విచారించి. ఆసమయమున చూచుచున్నదింటి. వసంతసేన చూచిచూచి ఆభరణములు మైత్రేయినిచేతికి ఒప్పగించి తాను బయటకు వెళ్ళెను. అందుచేత శకాదును వెంటబడిన ప్రమాంకకధనంబున మొదలు కార్యలిఖితుడు కన్నముచేసిన కథనము జరిగినపుడు తనంతా ఒక రాత్రిలోనే కడచెనని తలచుచున్నాను. తనయెడల ఆగలు మైత్రేయిని యొంటిమీద నుండినపుడు. వసంతసేనను నిజావాసమునకు భద్రముగ జేర్చి తిరిగివచ్చి వెంటనే గాని, యామెను నాటి యుదయమేగాని చూచుచున్నాను ప్రవృత్తులు నే నెట్టెలోనో, గోతిలోనో, వీధులనెట్టెలోనో భద్రపరచియుండును. కార్యలిఖితుడు యిటునటు వెంటలాడుచుండ మైత్రేయియు తనకొప్పగించిననగలను జాగ్రత్తగా కాపాడుకొనుచున్నది ఆదే ఆలోచనగా పుర్రెనుగడచింప నిద్రలో కలవరించుచు దొంగదొంగ చూచుచున్నది నగల నాతనికిందించెను. వీటిని పుచ్చుకొని కార్యలిఖితుడు మునునాటి యుదయమే, సాయంత్రము మరునాడు కలని దానిని మోచుచున్నామని సంప్రదించి తెచ్చితినిని చూపించెను. ఆమె వెంటనే అది తన యోగికతోడవులగా చూసికొని కార్యలిఖితుడు వానిని చూచుచున్నది నింటుండి దొంగిలించెనని చెప్పెను. ఇందు కారణము మిక్కిలి చింతిల్లియు తనకాళ్ళో పామును నడిగెను. ఈనగలను వసంతసేన వద్దకు దీసికొనిపోయి చూచుచున్నది చూచుచున్నది యామె కర్పించుచు మరునాడు తనకు జూపెను. చూచుచున్నది వసంతసేన వీరి సంభాషణము వినుచుండెను. కార్యలిఖితుడు ప్రయాణిస్తున్నాడు జేసెను. సరసం లగు వసంతసేన మరునాడు కార్యలిఖితులపై నరనరు సంతోషి వీరికర్థ ప్రధానమున బంధములకు గురిచేసి చను తాముగ ఈనగలను వెంటనే పంపిస్తామని వానికిమరునాడు నిచ్చిగార వింతచేసిన దానిని చూచుచున్నది చెప్పియున్నాను. గాన మరునాడు నీవు క్రొత్తగా మని నేనామెకు గాబుంది వారిరువురిని పంపిస్తామని. వీరు పోవుచుండగా కార్యలిఖితుని బంధించి పాలకభూపాలుడు చెరచుచుండ నున్న కార్యలిఖితుని వినుచుండెను. వినినంతనే మరునాడు వానిని మిక్కిలి నగలను కట్టిరబరుగిడెను.

దొంగతనము జరిగిననాటిరాత్రి, మర్నాడు చూచుచున్నది మైత్రేయి జూసెన్నితప్పు తెలిసికొని తనయింటి వసంతసేన నగలు పోయినందుకు చింతించి యాసంగతి నామెకుకపరచుచుండ జూడముతో నగల నోడివనియు, వానికెరువ వీరత్వాల హారమును క్రొత్తమునయు, తనకంతాభరణమును మైత్రేయిని కిచ్చి యాజేళ్ళలనుకొనించెను.

కొండొకనాడు వసంతసేన చూచుచున్నది యింటివద్దకు వచ్చినపుడు కదలిక యొక్కమనోహరాకారమున బాలుని నాడించుచుండెను. ఆబాలుడు జూసి యొసంగినవట్టిబండికి (మృచ్ఛకటిక) సంతోషించి బంగారుబండి తెచ్చుని పట్టుపట్టి యేడ్చుచుండెను. ఈబాలుని చూచుచున్నది నగలను నెరిగి వసంతసేన తన నువ్వుభరణములను దానికి కిచ్చి యొక్క బంగారు బండిచేర్చి పిల్లవాని కిచ్చి తనయింటికి యాజ్ఞాపించెను. ఈ వృత్తాంతము నాటకంబిధానములో నొక ముఖ్యంశము కావచ్చును దీనిని బట్టియే యాప్రకరణాభిధేయ మేర్పడినది. చూచుచున్నది కెప్పుడో కాల్లుకీరిన చంపాపాను గారవించి బుర్రు బాధించుచు గావించిన వసంతసేనను చూచుచున్నది గల ప్రేమాభిమానములను ఈసందర్భములలో నుండునట్టి సన్నివేశములు కాని సామాన్యముగ వేళ్ళు విలజనంబుల సర్వస్వమును పీల్చి పిల్చి చేయుచుండును. విలులు నువ్వనికు లను ప్రతీతియున్న వో వాని మెప్పించుకొరకు వేళ్ళు పిల్చి పట్టువారి దానదానిజనంబులను ముగ్ధించి పారిపోవడము మొదలు వారి పిల్లలను మోడక భూదల బంధించుకొన కలదు. తాము వెచ్చించి దానికి పది పాదంబులు మోయుగ స్వీకరించెడియాతతో నీవని చేయుచుండును. కాని యాయెడ చూచుచున్నది నిరుదేయమనియు గ్రహ్యర భాగ్యకాలియగునా తేదనియు వసంతసేన యెరుంగును. వేళ్ళ లిలకారణములచే నొక పేదయువకుని కేరదీసి వానితో జిత్రసంభవత్రీడల దేలుచు ద్రవ్యార్థము యే సుబ్బిత్రీడతో చేరబెట్టికాలము గడపు సందర్భములు తరువాత గోచరించును. కాని

వసంతసేన యిట్టి మనవివారణోపాయముగ చూచుచున్నది వరించలేదు. కులకాంతలను వెక్కిరించు చిత్తనైర్వల్యముతో సర్వసమర్థులబట్టి నాతని వరించెను. ఇట్టి నిర్వల్యప్రధానమున బంధమును యాపట్టు చాటుచున్నది. అందుచేతనే మృచ్ఛకటికమును తొలగించి బంగారుబండి నొసంగిన కథాంశమునుబట్టి నాటక నామ మేర్పరచబడెను.

ఇంతలో ఒకనాడు సాయంత్రము చూచుచున్నది తన పాతబండిలో నెక్కి యెచటికో పోవుచుండెను. ఆగ్ధకుడు కార్యలిఖితుని సన్నిధిలోనున్న బంధమును దై తప్పించుకొని పరారగుచువచ్చిరాజభటులు వెంటదరువుగా తలదాచుకొనుటకు చూచుచున్నది బండిలో ప్రవేశించి కేరలుచేడెను. చూచుచున్నది బండిరెక్కలు మూసి లోననాడువారుంకినట్లు చెప్పెను. చందనమును అంది చూచుచున్నదినియు, నందులో ఆడగులున్నారనియు, వానిని వెదుకగూడదనియు, తక్కుడురాజోద్వేగుల వారిచి నిజ మెరింగియు వార్యుని యనువుల గాపాడెను. ఆవ్యక్త దీక్షితగ సురక్షితుడై పాలకభూజాని వారి తప్పించుకొని పోయెను. ఈకథనములలో చందన చూచుచున్నది లొంగిపోవేలు మరునాడు లేదు.

శకాదు తొల్లి కలుగువిన రీతిగ చూచుచున్నది నైవేద్య భంగపరచి వసంతసేన పొందు గెలువలెనని యోజించుచుండెను. ఇట్లుండ దైవశక్తియు నొకనాటిరేము వసంతసేన తనయిల్లు వెంటి భద్రస్థినివాసమున కేగవలసినదై, వానగురియుచున్నందున చూచుచున్నది బండిలో పోవలసినదై. అసమయమున బండివాడి బండిని కొంచెము మారుముగ నిలుపుటయు, వసంతసేన నాటి ప్రమాదవశమున శకాదునిబండి వచ్చి నిలుచుటయు చటస్థించెను. చీకటిలోనినూర్పు తెలిసికొనలేక వసంతసేన పార పోయెను దానిలో కెక్కినది. బండివాడు శకాదుని జీర్ణోద్ధానమునకు దొంగిలించిపోయెను. వీని పేరుసంస్థానములు. జీర్ణోద్ధానములో శకాదును విటవేతుడై బండికొంగు గాచియుండెను. దానిలో వసంతసేనను చూచి యామెను దొల్లి దయ్యముగ నెంచుచును రక్కసిగ చలించి తుదకు చిరవాంఛితముగ వేళ్ళకామిని గుర్తించి వలపుచేర్చుట నతిశయించి లాతివార లుండిన స్థిరమున విటసంస్థానముల దొంగిలించుచు యాజ్ఞాపించి అప్పటికివసంతసేన యాతనిపొందు నేవగించి దవున బడిగిమించుటచే విసిగి యామెగొంతు పిసికి పడవైచి యొంటిమీద యొడుటకుల గప్పి నిజగృహంబున కేగెను. సంస్థానము మునుగ పాటున నీయునంత మెల్ల గాంచు చుండెను. వీనిచే ముగ్ధభంగమువాటిల్లనని యెంచి శకాదును తనసరసారదని బంధించి తన మేడమీదగోపురాంగణముండుచుండెను. ఉంచి వెంటనే సభికారకులయొద్ద చూచుచున్నది నగలకొరకు వసంతసేనను జీర్ణోద్ధానమునకు మోసగించి తెచ్చి మడియించి నగలపహరించినట్లుగ నేరముమోపి చర్యజరిపెను. చూచుచున్నది రాజసభకు పిలిపించిరి. శకాదును నాక్షిబలమునుగూర్చి నేరాజోపణ స్థిరపరచెను. ఇంతలో మైత్రేయియు చూచుచున్నది రాజసభ కేగనను వృత్తాంత మారని యాతని న స్వేషించుచు నచ్చటకు జేరెను. అంతకుముందు చూచుచున్నది బంగారుబండికై వసంతసేన బాలకుని కొసంగిన యాభరణములను మైత్రేయిని కిచ్చి వసంతసేన కీములసినదిగ యేర్పరచెను ఈనగలను. చంకబెట్టుకుని వచ్చుచున్నది రాజసభ కేరి యచ్చటి యన్యాయ విషాదసందర్భమున కులికిపడి తొత్తరపాటున నగలమూలను జూరవిడిచెను. చూచుచున్నది నేరమునుగూర్చి పంకెయింను చుండిన యధికరణుల కిందుమూలమున నిక్కంపు రుజువేర్పడినది. చూచుచున్నది దీక్షిస్తు పెట్టుకోలేదు. అధికారము మరణశిక్ష విధించి తలారుల కొప్పగించిరి. వారు చూచుచున్నది తప్పిదము జాటుచు పిట్టలవెంటనేగుతరి శకార మందిగోపురాంతమునుండి సంస్థానము దీ యన్యాయసందర్భమును గాంచి నిక్కమొకపరచినచి పంకెట్లుల నడచియుకొని క్రొందికియిరికి తలారుల వెంటబడించెను.

ఇంతలో దొల్లి వసంతసేన కరణముసంగదుకోదరుర్యాస్థి సంగమును వీడి బాధా శ్రమ ము వలంబించి దిరుగుచుండిన చంపాపాను విధివశంబున జీర్ణోద్ధానములో సంపరించుచు యెండాడు మునుగులో, గురగురలాడుచుండిన జీవుని బొడగాంచి కడలిచింజాచి వసంతసేనగుర్తించి ప్రత్యుపకారమునరుచునాక మొదలైన సంతోషించి యామె ప్రయాగమున బ్రతికించి వెంటగొనివచ్చుచుండెను. వీరును, దారిలో చూచుచున్నది మరణశిక్ష సంగతి విని చండ స్థానమునకేగిరి. ఇంతలో కార్యలిఖితు చందనకాడి మిత్రులదోడ్పాటున వార్యుడు దొక పెద్ద తిరుగుబాటు తెలరేపిపాలక భూపాలుని స్థానభ్రష్టుగావించి రాచపీటనెక్కిెను. రాజ్యాధికారము గైవశమై వసంతసేన యార్యుడు చూచుచున్నది దుస్థితి నెరిగి తుమానంబు సందేహంబెను. అందరూ కొరకొయ్యతెంత మూగిరి. కల్లార చూచుచున్నదిచావు జూడదలది వేడుకతో వచ్చి సంబరపముచున్న శకాదుకుడ నచ్చటనేయుండెను. నిజము బయటపడెను. ఆర్యులనరపాటుడు చూచుచున్నది విపులై క్రోధసంపన్నునిగజేసెను. వసంతసేన దాదాపు పోయిన యానువు

మరల వెచ్చుకొని నిరాలంకముగ విపులై క్రోధవిరాజితంబు డగు సద్గుణానీకభూషితుడగు మనోహరునితో యథేచ్ఛాంబుగ నుభాలాపములచేరిగలిగెను. కార్యలిఖితుడు మరునాడు రాజోద్వేగ గౌరవముకభవించుచు సుఖింపగల్గెను. చందనదాసాది శృంగారకంబెల్ల నెత్తుండియి 'వాబులగోపా' మఖిల సక్రమము నానందమున ముగ్ధి యతిశయిల్ల' మృచ్ఛకటికా ప్రసంగ తుదిరంగము ముగియుచున్నది.

ఈ కథాసూక్తిని చూచుచున్నది, శకాదు, మైత్రేయి, యామె, విటుడు, కార్యలిఖితుడు, చందనకుడు, చంపాపానుడు, సంస్థానముడు, రదనిక, మరునాడు వసంతసేన మున్నగు నాటక బాట్రముల స్వభావములు స్పష్టపడును. కథాక్రమములో నిరస వత్సేందర్భములు విశేషముగను. ఈ ఆటలో బాట్రాను రకరకాలప్రకృతులు, చూడబడెడి వివిధరంగములు తెలుపడును. ఇం దేసందర్భమున నెవ్వరేరీతి నభివ్యాయించివా గ్రూపమున జదువరియులమలర జీతంబజాలము. మోతేవారి నటులు మిక్కిలిపాటుపడి యోజనమునకు తగిన నటు నాభాగమునకు నియమించి సాధనకాలముతో నే విద్యుద్విమర్శకసహాయమునుబడసి జాగరూకతతో నభినయించినని చెప్పగలము. కాని నటులపాత్రస్వనిర్ణయ మొనర్చుటలో మొదటి మున్నవ మైత్రేయిపాత్ర నభినయించిన పట్టాభిరామయ్యగారి కొసంగుదును. రెండవవీట విటవేతుడారి ఆంజనేయులుగారిది. చూచుచున్నది నటులమీసారాయణగారు శకారచేష్టలను ముద్రించిన రంగా రావుగారు తృతీయగుములకు పాత్రులగుదురు. శకాదునిపాత్ర చాలాపెద్దది. వానిస్వభావము విపరీతమైన వెతిరితనముతో లోకముండెక్కడను గానరాని దుర్గుణసాంకర్యవిదూషితమై యసామాన్యవోస్వభావనాచైతన్యమున నుండును. కాని యిట్టి దగుటచేతనే దాని నభినయించు రీతులను, నియమములను, సంభాషించు డరముగాడు. రంగారావుగారు మహాత్ములముగ నిర్వహించిరి. కాని వీరు దాల్చెడివేషము లన్నిటిలో పాత్ర స్వభావపరిజ్ఞానము, భావాభివ్యసామర్థ్యము విశేషగురువును, కొంత నిగ్రహ మింకను అలవడవలసియున్నది. నిగ్రహమందే యాచిత్య తరణనందే, సామాన్యజీవితావస్థల నేలవపు తట్టులకు కాన్యనాటకాది సత్కళాలక్షణంబు సరససాధుత్వములు సిద్ధించుచున్నవి. కళలసౌందర్య మంతయు నిగ్రహముతో గూడిన స్వభావప్రకటనమం దేర్పడుచున్నది. శకారసందర్భములో సరసనిగ్రహ మెట్లుండవలెనో నిర్ణయించజాలము. కాని ఆటంతా చూచినవెనుక ఆంజనేయులు గారి నడత తెరపులంకిత కాసంసిద్ధి యనుభవించినాము. ఆరణ్య సత్య నాటాయణ గారు కొన్ని తావుల చిత్రసౌందర్య మేర్పడినట్లు చూపియుండిరి. ముఖ్యంగా చూచుచున్నది ప్రధమసమవేశమందును చంపాపానుని యుదంత మాకర్ణించుచుండును, శకాదును తెరుచు మున్నోనలవపుగై తిమ్మనపుడును సందర్భానుకూలముగ ముచ్చటగా నాడిరి. కాని వీరివేషము వసంతసేనయొక్క నటనావ్యవహారాల నముల నంపకుండెను. జూడయలభాగము నాకు రుచించలేదు. ఇందు కనకయ్యగారిక్కరే కొంతగుజబపోడలు చూసినారు. కాని తక్కుడుద్యూతకారులు స్వభావచమత్కారముతో వర్తించలేదు. మైత్రేయిమీద మోతేవారు మృచ్ఛకటికాప్రదర్శనమందు వన్నెగనిరియే చెప్పవచ్చును. తెలుగురంగ నీక్రొత్త రూపకమును ప్రవేశపెట్టి రసికజనంబులకృతజ్ఞతకు పాత్రులైనారు. గీత్యానాటకములలో మిగుల బ్రదర్శనయమై బయల్పరచు విజ్ఞాన లేక గుండుచుండిన మృచ్ఛకటికాప్రకరణ మో నాడు సీతారామాంజనేయసామాజికుల రసికీత్యాహముచే పిట్టల నెక్కినది. రత్నావళి మాలతీమాధవము మున్నగు ప్రశస్త గీత్యానాటకములు ముగిసి చక్కగ వాండ్లకరింపబడినవి కలవు. వాటినిగూడ నత్యర్థముగ గద్దె కెక్కించి యపూర్వనాట్యనేవాప్రదర్శన మోతేవారు చెన్నార నీళ్ళు డనుగ్రహించుగాక!

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట

తెలుగున నులభ్యతేలిని | హిందీబడినది.

బాలశిక్ష 0-6-

మొదటి వాచకం 0-6-1

హిందీ పాఠేట్లు డిక్షనరీ 40-0-0.

ఈవిధ భర్తృ ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకా రాజ్యాలయము, కన్నుపు

విజ్ఞాన పరిణామము

రానున్నది

(మొదటి సంచి)

ప్రపంచము విజ్ఞానపరిణామము తప్పక వచ్చును. ఇది శక్తినిగూర్చి యిది. అనేక వారపత్రికలు శక్తినిగూర్చి యున్నవి. రాజకీయవిషయ కలగూడ శక్తిని గూర్చి మాట్లాడ ప్రారంభించిరి. శక్తియననేమి? చలనమునకే శక్తియని మారుచేరు. చలనము వివిధరూపముల వ్యక్తమగుచుండును. తేజస్సు, ఉష్ణము, విద్యుచ్ఛక్తి మొదలగునవి చలన బలరూపము లని గ్రహింపవలెను. యంత్రాదులబలము గూడ చలనశక్తియే గనుక శక్తినిగూర్చి మనము ముచ్చటించునప్పుడు చలనమును గూర్చియే మనము మాట్లాడుచున్నామని మనస్సు గుర్తింపవలెను. శక్తిని వశపర్చుకొనుట యనగా చలనసాధనములను శీఘ్రతము చేసికొనుటయని ఎరుగవలెను. ఏదేశము తన బడవులను ఒకచోటనుండి మరియొకచోటునకు సుకరముగ గొంపోగలదో ఏదేశము తన ఇంజనులు మొదలగు యంత్రములను నడపగలదో ఏదేశము కృత్రిమ ఉష్ణమును తేజస్సును విద్యుచ్ఛక్తిని తయారుచేయగలదో అదేశమే శక్తిగలదేశము. బ్రిటనునకు ఎంతవట్టు కిట్టిశక్తి యున్నదో పరిశీలించెదము. అనేక యంత్రముల క్రితము మహాకృత్సమృద్ధము లగు నానావిద్యములు భూగతములై మంటిలో మునిగినవి. అవి భూమిలో నొకపొరవలె పరిమింపినవి. ఇట్లనేకమార్లు జరిగి పొరకును పొరకునుగల్గి పర్వతపాదముల నిర్మాణము గూడ ప్రకృతి సిద్ధముగ జరిగినది. ఈపొరలు ఘనీభవించినవి. వీటినే మనము రాక్షసిబాగ్గ యని అంటున్నాము. వీటియందలి శక్తి సూర్యకిరణముల ఉష్ణముకే క్రియై యున్నది. ఇవి మన పెన్ని ధులు-వీటిని మనకు మార్చుచు ప్రసాదించియున్నాడు. బాగ్గ కాలనపుడు పుట్టునటివేడి సూర్యుని శక్తియే యీరూపమున విమోచన నొందుచున్నది. ఈ వేడివలన నీరు ఆవిరిగా మారును. ఈ విధముగ నుష్ణమునుండి ఆవిరిబలమును పొందుచున్నాము. ఈ యావిరిని గొట్టుములగుండా ఇంజనుకు వ్యాపింపజేసి మనము దీనిని యంత్రశక్తిగా పరిణామ మొనర్చుచున్నాము. అనేకానానములను పన్నీ మనము యంత్రశక్తిని చక్రములను త్రిప్పునట్టి చలయకాల చలనరూపమునకు పరివర్తనము గావించి ఆ శక్తి చలన మనయెల్లను స్త్రీ మర్దను నడిపించుచున్నాము. ఆవిరి శక్తిని నింకొక విధముగ గూడ నుపయోగింప వీలున్నది. దైనేమో అనగా మాదంటురాలి చుట్టును ఇనుపతిన్నన గిరగిర తిరుగునట్లు చేయఁ యంత్రమును నడిపించుటకు ఆవిరి శక్తిని పరిణమింపజేసి మనము విద్యుచ్ఛక్తి రూపమును ఆవిరి బలమునుండి పొందుచున్నాము. దీనివలన విద్యుచ్ఛక్తి ప్రవాహ మేర్పడును. ఈశక్తి ప్రవాహముయంత్రములందలి మరల నడుపుటగాని, విద్యుచ్ఛక్తిదీపములను పుట్టించుటగాని మరియే యితరరూపమునకుగాని మన ముపయోగించుకొనవచ్చును. వంటనుడుకొనుటకు ఈ శక్తి నుపయోగించుచున్నాము. ఇంకను ఒకవిధముగ యంత్రమునకు యాశక్తిని మేళింపించి మనము తీగ లవడయు లేకుండగనే లెత్తిగ్రాములను పంపుటకు వీలైన సాధనసంపత్తిగలవార మగుచున్నాము. ఈ విధముగ పెన్నిరూపముల నొకే శక్తి పయోగించుచున్నామో చూడుడు. ఈరూపములన్నిటిని పరస్పరసంబంధ మత్సంకేతమై యున్నది. ఇవి అన్నియు చలనశక్తిరూపములే ఇవి అన్నియు శక్తివిశేష రూపములే యున్నవి. కాని మనదేశ చలన ప్రస్తుతస్థితిగతు లెట్లున్నవనగా, మనముకుద్ధిజేయక బాగ్గను కాల్యుచున్నాము. దీనివలన పొగ, కరుమాపము మరికే పుట్టుచున్నవి. ఇంక బాగ్గను ఒకచోటనుండి మరియొకచోటికి తీసికొనిపోవుటగూడ సతిశ్రద్ధావిహీనమై వస్త్రదాహకముగ నున్నది. బాగ్గను గలవ వద్దనే ఉద్ధిజేసి, కొను తయారజేసి విధానమందు లభించెడి కొన్నితైలములు, నవాసారము మొదలగు నహల్యతవార్ధములను ఆకాయము చేయుటని ప్రకృతికాస్త్రజ్ఞులు ఘోషించుచున్నాను. ఆప్పుడు కొత్తనుకాల్చి విద్యుచ్ఛక్తిని బొందగలము. ఆ శక్తిగలవ సమస్తసాధనములును చేయవీలుండును. అప్పుడు బాగ్గను ఒకచో నుండి మరియొకచోటకు పోనక్కరలేదు. విద్యుచ్ఛక్తి సర్వాంతర్యామిగా వ్యాపింపదు. అడివేడి, వెలులు, యంత్రముల చునక శక్తిమొదలగునవిగా పరిధరించుచుండును. అప్పుడు బ్రిట సంతకటను విద్యుచ్ఛక్తి ప్రవాహకంత్రముల వల నొందతి దాదములవలె జీగిబిగియల్లి గలిగియుండును. అప్పుడు బ్రిటను పెద్దసాలెపట్టును పోలియుండును. నీగలు ప్రతిపట్టు

మునకు ప్రతిపట్టుకూడ వ్యాపించియుండును. బాగ్గను శుద్ధి చేయనపుడు లభించెడి తైలాదిపదార్థములను, మోటారులను నడుపు చుండువలెనో, శుద్ధిసాముగిగనో, రంగులుగనో లేక పరివర్తద్రవ్యములుగనో లేక ఇంక వనేకేతరరూపములనో మనము వినియోగింపవచ్చును. బ్రిటనునందలి శక్తి సమృద్ధము భేదిం చుట కిది ఓకమాటచి చెప్పవలెను.

మహాభాష్య సుబ్బారాయుడు,
(ఆనువాదకుడు)

చెన్నపురి బజారుధరలు

డిసంబరు 8-వ తేది సోమవారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి	రు 80.0-0	మొదలు 42.0-0	వరకు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు	వరకు
మనుమ లెసాలి	,, ప 48 గలది	రు 14.0-0	14.8-0
నెల్లూరిది	,, డిటా	,, 15.8-0	16.0-0
డీటీబి	,, డిటా	,, 16.8-0	17.0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8-12-0	9.0-0	
నవ్వులు	,,	,, 20.0-0	24.0-0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	రు 11.0-0	రు 12.0-0
నెనగలు	,, డిటా	,, 11.8-0 12.4-0
పెసలు	,, డిటా	,, 11.8-0 12.4-0
మినుములు	,, డిటా	,, 18.0-0 16.0-0
ఉలపలు	ర 164 ,,	,, 9.4-0 11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	రు 160.0-0	165.0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14.0-0	26.0-0
కొండాపురం వేరునెనగవప్పుబా 1-కి	,, 60.0-0	65.0-0
ఇతరప్రదేశము	,, 55.0-0	58.0-0
వేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 180 మి.మ.క	రు 120
అమడుము బా 1-కి	రు 160.0 0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపనుపు బా 1-కి	రు 170.0-0	175.0-0
కూరపనుపు	,, రు 145.0-0	150.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరిది) బా 1-కి	రు 120.0-0	188.0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ములుగు	1-కి రు 50, 55	
కాళిమ స్తిపాయకట్టు	,, రు 70, 75	
తెల్లము బా 1-కి	రు 85.0-0	60.0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 80.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి	రు 80.0-0	81.0-0
చవరం	,, 80.0-0	88.0-0
రవుండు	,, 80.0-0	88.0 0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకి	రు 75.0-0	76.8-0
బంగారము, తులము 1 కి	రు 22.8-0	28.0-0
నగరము 1-కి		14.10-0
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 249.0-0	255.0-0
రాగి డిటా	రు 290.0-0	295.0-0
అస్కాచక్కర బా 1-కి	రు 86.0-0	86. 4.0

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణము	20 డిగ్రీలు రు	78.0-0
వొట్టికృష్ణము	డిటా	72.0-0
సింహం	డిటా	,,
గుర్రం	డిటా	,,

(8) దూది

బొండా నెట్టుబారము 1-కి	రు 820.0-0	
------------------------	------------	--

(9) నూలు

కొయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9.0-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8.0-0	
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9.0-0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు 9.12-0	
మాళయేనుగ నెం 20	రు 11.4-0	
జపాన్ నెం 20	రు 11.12-0	
,, , 40 ఏ తేలిక అయినను	రు 14.4-0	
గోకాకు నెం 12 1/2	రు 9.4-0	
పద్మాక నెం 24 1/2	రు 11.12-0	
14 1/2 క్వింక పక్షి	రు 9.2-0	

వెల్లింగుటన్ సి నీ మా,

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు.

6-12-24 తేది శనివారమునుండి 12-12-24 తేది శుక్ర

వారమునరకు ఒకవారము వరకు మాత్రమే.

యూనివర్సల్ జ్యూయల్ అత్యద్భుతమైన పంచమంగళి,

స్వర్ణింగు యూత్

తేజనాల్లు డెన్ని, సాహస ధైర్యకార్యములు చూడతగినవి.

న్యూన్ లెదరుపు వర్సకూడ చూపబడును.

ఒక లక్షరూపాయలు ఖర్చుచేసి ఈ సుప్రసిద్ధమైన మనపౌరాణిక నూతన నాటకము

తయారు చేయబడినది.

శ్రీకృష్ణవిదనభ, రాయల్ తియేటరులో, సి. కన్నయ్య కంపెనీ,

దశావతారము

29-11-24 తేది శనివారమునుండి ఒక పక్షము దినములు

ఈ నాటకము రాయల్ తియేటరులో ప్రదర్శింపబడును

శని, మంగళ, గురువారము రాత్రి 9 గంటలకు,

ఆది, సోమ, బుధ, శుక్రవారములందు సాయంత్రము 5 గంటలకును ప్రవర్తించబడును ప్రత్యేక కట్టునులు రిజర్వ్ ధృ 4. రృ 8, రృ 2, రృ 1, 0-8-0

కడచిన 80 సం॥ రమలనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మకమైనది, కల్పితని వెండికి సవరముబంగారుకు, శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీయివ్వబడును.

స్థాపితము 1893 1687

ఈ రకము యింకా శ్రోత్రకములగా జాలకు మజారి పత 1-కి రృ 5 మొ 10 వరకు గలదు. కావలసిన ఎడల వి. పి ద్వారా పంపించును. ట సీమకములాలు అన్ని రకముల పట్టెకంపులు, పుష్కరాగములు చెక్కిన న గలు, బంగారు వెండి నగలు, యితర సామానుల క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

వీకంపి చీబిల్ దాన్ అండు నన్ను,

మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ జ్యూయల్స్, తపాలపెట్టె నెం 225, 112 చెనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు దీపము

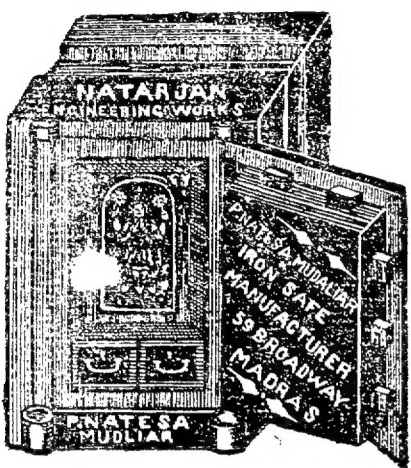
సాధారణముగా ప్రతిదీపము బాటిరి, బల్బుతో సహా దర 1 కి రృ 2-8-0. వైన తెలుపబడినది పెద్దలెత్తుగలది 1 కి ధర రృ 3.0-0. స్కాట్ దీపము (తెల్లని, ఎజ్జిని, ఆకుపచ్చ తెన్యులది) 1 కి ధర రృ 3.8-0. సైకో దీపము 1 కి ధర రృ 5.0-0. చేతిలాండ్ర 1 కి ధర రృ 5.0-0 ప్రత్యేకముగా బ్యాటరీ వెల 1 కి రృ 0.12-0, బల్బు 1 కి ధర రృ 0.6-0. ఆటోమాటిక్ సిగర్ లైట్ ధర 1 కి రృ 2.0-0. సాదా సిగర్ లైట్ 1 కి ధర రృ 0.12-0.

వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము. లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల, తపాలపెట్టె నెం. 85, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టిసి మదరాసు.

స ర న ము

దృ డ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

యిప్పటినుండి ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారితో అమృతాంజనము సిద్ధముగాయున్నది. బాంబాయి, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. సటరాజన్ ఎంబెనీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండరీ ఆఫీస్ ఎంబెనీలు, మోటారులు, మెషిన్లు, గదులు, మొదలగువివిధ రకాల చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైనుమిల్లుకు సులభమైన సిలండర్లు, సాఫ్ట్ గుడ్లు, నట్టలు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరామి. వి. వి. పేర్లవాసున్ శేఖర్, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యొచ్చి, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ క్షేత్రములు వ్రాసిన బయట వ్రాచుటకు.

మెన్డరిజము నేర్పుకొనుదు

1416

మెన్డరిజము, హిప్పటిజము, తాబ్ రీడింగు, కాన్ సెన్ ట్రే వన్, ఆర్థుకేక్రీ, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెన్డరిజసహాయమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మక హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యపథముననుగున, గురువు లేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది. తెల ప్రతి 1-కి రు. 1.0-0 పోస్టేజీ 0-4-0

ప్రాఫెసర్, సేఖర్, మెన్డరిన్టు ఏలూరు.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంటుకల తైలము "మణీనూనె"

విక్రీయి మనోహరమైన నువ్వునగునది. వెబ్ ఆ యింట్ యింకర అపాయకరమైనవృత్తు చేయులేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచినగుముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రు. 1-0-0. దీనిని వాడుటచే వెంటుకలు విక్రీయి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యుండును. చుండును రానీయక వెంటుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములను మా క్రొత్త క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము. ఆ తంకని గ్రహ గార్హస్థి, 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగవృష్టి సామ్రాజ్యము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, ముక్తేశ్వరము, యోగములు, ఆమెరికానాటి చీట్లకు ధూత వైద్యము, తమిళము విచిత్ర విసేదవిద్యలు గలవు. ఇంగ్లీషు క మనవ్యస మాయములేయుట, ముమిడిచెట్టును పుట్టించుట, లేమయితో సమాధియగుట, కేరళములేని తలకాయచేత మాటులాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనవ్యసని నిభారముగా నిల్చుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని తెల 4-0-0 లు (2118)కి. 6 పి.ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

దంతశుభం హరి

తెల సీసా 1-కి 0-3-0. వి. పి. సహా 0-14-0 దంతశుభం శైత్యము, రసవట్లు, పుష్పిపన్నులు, మల్లిన కడివిన దంతములు మొదలగువివిధ కారణములు. నొప్పిగల చూచిన మందులో తడిసి పెట్టిన నొప్పి తెలుపే హాపును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

నమ్మకముగ కొత్తమారిది నగలుదొరకు స్త్రీసము ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు

మానవ అనేకరకములు క్రొత్తమారిది గాజులు, మెడగొలుములు. కానుమలలు అడ్డగివైకలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను, సవరణములు చేసిన అనేకచాదిరిల అడ్డగిలు, ఇడ్డగిల్లులు, వాగరములు, ఉంగరములు, చుంపనరములు, పతకములు, మొదలగువివిధ వండి రైలుకాజులు, టంబ్లర్లు, డేలాగిస్సెలు, కాపీస్సెలు మొదలగు పాత్రసామానులన్ని అనేకరకములు కాల్గుగొలుములు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడుసిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకు న్ను చాడవేడికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. సచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రావైట్టు—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, 1597

కరగపాటి కోటయ్య అందు బ్రదరు,

వాడితేరా? వాడుకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ అద్భుతమైన తోకామయిహర కస్తూరిమూతలు మొదటి రకం కస్తూరి, బొంకూపుపు, కచ్చకరూర రకం, అమృతమైన విసమాలింబు చేర్చి తయారుచేయబడినది. హానికరమగు చిక్కులను లెదురుచేయలేదు, పిన్నులు కెడ్డలు, చూగలివారు, బానిరలు మొదలగు వారందరూ అనుపాసలేదమతో అన్ని వ్యాధులకు వాడతగినది 250-800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1-కి ధర రు. 0-4-0 బుడ్డు 6-కి 1-4-0 పోస్టుఖర్చు చేయ.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన కొవధములు తప్పక మంచి గుణ మిచ్చును.

తాపా పనోదిని:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (84 పొట్టములు గల) పొట్టిటు 1-కి రు. 1-0-0.

శివకాంతి తైలము:—బిడ్డలు బిడ్డలు కాఫీలో చక్కెరలో అతిసులభముగా వారి వారి కంటన్ను ననుసరించి కొన్ని బొట్టు తీసుకొనిన సుఖముగా దిశచనుగును. వచ్చును లేదు. గంకలును, అసహ్యము వుం డదు. బుడ్డి 1-కి ధర 0-8-0.

సర్వాంగ బలకారి:—(కాపి, టి, కోకో మున్నగు పానీయము శేహోగ్యమును చెలమలయే గాక అనేక వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక శేహమునందు వ్యాధులకు పోగొట్టి చులబద్ధమున, లేక ఇతరవ్యాధులను రానీయక అటంకతరచును. అనేక శేల డబ్బాలు ఖర్చుచున్నది.) డబ్బా 1-కి ధర 0-7-0.

మహా సాభాగ్య శింఠి:—(బాలింతల పొలిటి వర్ణకాపాదము కంటిది. కనిసవృదు, రతనాత వారికి సరియైన కొవధములు యివ్వగలదు వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది తప్పక మద్యము. 20 కులంబుడ్డి 1 కి ధర రు. 1-0-0

సాభ్యపు వెంకటాచల వండితులు, శ్రీ శీతారావువైద్యశాల, మైసూరు (594-3)